

پیش‌گفتار

امروزه موضوع حمل و نقل از مهمترین شاخص‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی می‌باشد. در صورتی که یک جامعه از حمل و نقل کارآمد و بهینه برخوردار باشد به همان نسبت از توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بیشتری برخوردار است. توجه به موضوع ترافیک و تبعات منفی آن نظیر تصادفات و آلودگی‌های زیست محیطی نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

مطالعات نشان می‌دهد در بین اصول سه‌گانه مهندسی ترافیک، نقش آموزش به کاربران ترافیک از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از این رو با توجه به نقش بسیار مهم و موثر عامل انسانی در سوانح جاده‌ای، اهمیت آموزش و افزایش دانش علمی رانندگان بسیار حائز اهمیت می‌باشد. بر این اساس معاونت فنی مهندسی و خدمات ترافیک، کتاب آموزشی پایه موتورسیکلت را به منظور ارتقاء بنیه علمی هنرجویان متقاضی صدور گواهینامه رانندگی موتورسیکلت تهیه و تدوین نموده تا بتواند گامی در کاهش سوانح ترافیکی برداشته باشد.

کتاب حاضر بر اساس پارامترهای مهم و موثر در تصادفات در هفت فصل تهیه گردیده و سعی شده است با آموزش جامع قوانین و مقررات و رعایت اصول ایمنی در رانندگی با موتورسیکلت بتوان سطح رانندگی موتورسواران را ارتقاء داد. در این کتاب به مباحث فرهنگ رانندگی نیز توجه ویژه‌ای شده است. امید است با مطالعه دقیق کتاب بتوان گامی موثر در کنترل معضل ترافیک و سوانح ناشی از آن برداشته شود.

در پایان از زحمات بی‌دریغ گروه مولفین، جناب آقایان مهندس احمد صادقی و مهندس مهدی ارسنجانی که این مرکز را در تهیه و تالیف کتاب یاری نمودند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌گردد.

رئیس مرکز صدور گواهینامه رانندگی

سرهنگ هویدا تزار

بخش اول

آمادگی پیش از راندن

آمادگی

رانندگی با موتورسیکلت نیازمند آمادگی جسمانی، مهارت کافی و تمرکز است که بدون رعایت آن‌ها، رانندگی ایمن امکان‌پذیر نمی‌باشد.

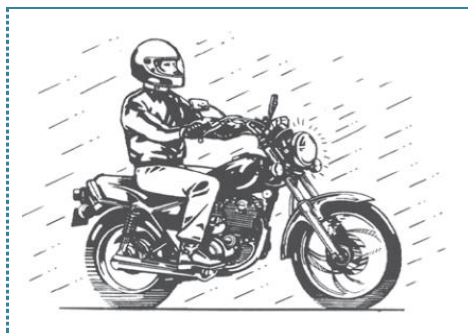
۱) **آمادگی جسمانی:** موتورسوار به دلیل استفاده از تمامی اعضای بدن در رانندگی، به ویژه دست و پا در اهرم‌های کنترلی، باید از سلامت جسمانی مناسب بهره‌مند باشد. **داشتن اعضای سالم، در کنترل و سیله نقلیه اهمیت ویژه‌ای دارد.** ممکن است فردی از لحاظ ظاهری سالم به نظر برسد ولی به عنوان مثال عضلات پاهای وی دارای ضعف و مشکل باشد؛ چنین فردی به منظور حفظ ایمنی خود و سایرین باید از راندن موتورسیکلت پرهیز نماید.

۲) **مهارت:** برای داشتن مهارت در راندن موتورسیکلت، دست‌کم باید از موارد زیر آگاهی داشت:

- روش راه‌اندازی و حرکت موتورسیکلت: پیش از استفاده از هر وسیله‌ای باید به نحوه‌ی کارکرد آن آگاهی داشت.

- تاثیرپذیری از شرایط محیطی، سطح راه و وزن و سیله نقلیه: باد، باران، لغزندگی سطح راه و ... از عواملی هستند که هر کدام به نوبه‌ی خود بر بخشی از توانایی‌های شما تاثیر گذاشته یا در آنها اختلال ایجاد می‌نمایند. به عنوان مثال باد و باران دید شما را مختل می‌کند و لغزندگی سطح راه، تعادل و پایداری شما را به خطر می‌اندازد.

- سطح اتکای مناسب هنگام رانندگی و چگونگی حفظ تعادل: موتورسیکلت به دلیل آن که تنها دارای دو چرخ است، از این رو سطح تماس آن با زمین نسبت به دیگر خودروها کمتر می‌باشد. میزان سطح اتکا حتی در شرایطی همچون گردش

(که موتورسوار ناچار به کج کردن و سیله‌است) از حالت عادی نیز کمتر می‌شود. **میزان سطوح تماس وسیله با زمین و تعادل موتورسیکلت، رابطه‌ی مستقیم با یکدیگر دارند؛** بدین معنی که هرچه سطح اتکا کمتر باشد، تعادل وسیله نیز کاهش می‌یابد.

هنگام کج کردن موتورسیکلت به منظور عبور از پیچ‌ها، سطح اتکا کاهش می‌یابد؛ از این رو در چنین شرایطی باید از سرعت خود کاسته با احتیاط بیشتری گردش نمود.

۳) تمرکز: هنگام رانندگی همه‌ی فکر و ذهن را باید متمرکز به رانندگی نمود. موتورسوار باید به فکر تامین شرایط مناسب به منظور حفظ ایمنی خود و سایر استفاده‌کنندگان از راه باشد. خطرات احتمالی و پیش‌بینی نشده را در نظر داشته و بر این اساس حرکت خود را تنظیم نماید. باید به گونه‌ای رفتار کند تا در معرض خطر و آسیب قرار نگیرد و هنگامی که در شرایط اضطراری و خطر قرار گرفت با انجام عکس‌العمل مناسب و صحیح از وقوع تصادف جلوگیری کند. واضح است که انجام تمام این موارد که تنها به عنوان نمونه ذکر شد، نیازمند تمرکز می‌باشد. بنابراین هنگام رانندگی نباید ذهن را درگیر فرآیندی دیگر همچون مشکلات شخصی نمود.

موتورسیکلت به لحاظ حفاظ بسیار کمتری که نسبت به اتومبیل دارد، راکب آن هنگام تصادف به مراتب در معرض آسیب‌پذیری بیشتری می‌باشد.

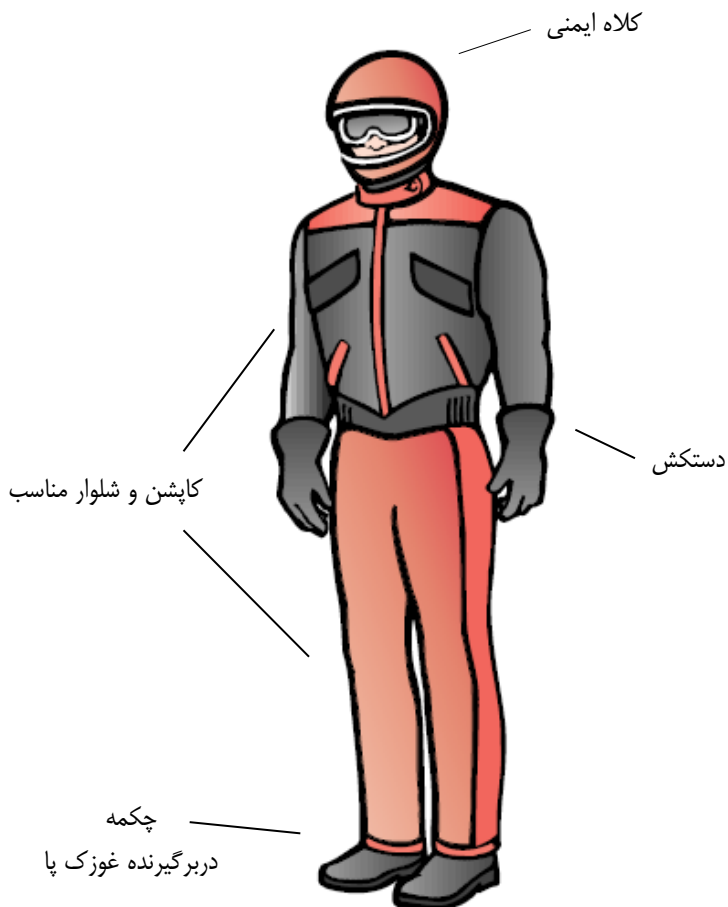

تجهیزات موتورسوار

موتورسواران دست کم باید به کلاه ایمنی، کاپشن، شلوار مناسب، دستکش و چکمه مجهز باشند. هر کدام از این موارد، به حفاظت بخشی از بدن کمک می‌کنند.

کلاه ایمنی
مجهز به محافظ صورت

لباس محافظ

موتورسواران (چه راننده و چه ترک‌نشین) از سرنشینان یک اتومبیل آسیب‌پذیرتر هستند. آسیب‌پذیرترین اعضا در موتورسواری عبارتند از: سر، دست‌ها و پاها. البته احتمال آسیب‌رسانی به دیگر اعضای بدن نیز همواره وجود دارد. به عنوان نمونه، گاهی اوقات وارد شدن شن و ماسه از سطح راه به پوست بدن موتورسوار، موجب آسیب‌دیدگی می‌شود.

استفاده از لباس مخصوص، راننده و ترک‌نشین موتورسیکلت را در برابر آسیب‌های احتمالی محافظت می‌کند و در بیشتر موارد صدمات را کاهش می‌دهد. همچنین، ایمنی راننده و ترک‌نشین موتورسیکلت را در شرایط باد آب و هوایی نیز افزایش می‌دهد. اگر این لباس‌ها از رنگ روشن تهیه شده باشد، توجه سایر استفاده‌کنندگان از راه را به سوی راننده موتورسیکلت جلب می‌کند. ممکن است قیمت لباس‌های مخصوص موتورسیکلت سواری گران باشد، ولی در مقایسه با درد و ناراحتی‌های ناشی از تصادفات ارزش چندانی ندارد. حتی خراشیدگی ناشی از تصادفات ساده را که در اثر آن شن و ماسه به پوست بدن وارد می‌شود دست‌کم نگیرید.

کاپشن، شلوار و به طور کلی لباس موتورسوار باید دارای ویژگی‌های زیر باشد:

- در برابر باد محافظت کند.
- در آن راحت باشد.
- آن چنان گشاد نباشد که در برابر جریان هوا آویزان بوده، منجر به جنبش زیادی گردد.
- همه‌ی دست و پا را بپوشاند.
- در برابر گرما، سرما، خاک و شن محافظت نماید.
- اگر به هر دلیلی واژگون گردد و با زمین برخورد نماید، مانع ایجاد خراشیدگی شود.
- در صورت لزوم در برابر اجزای متحرک یا داغ موتورسیکلت همچون پره‌ها و لوله‌اگزوز محافظت نماید.

بیشتر لباس‌های ویژه‌ی موتورسواری از جنس چرم است. البته مواد دیگری هم وجود دارد که در برابر خراشیدگی همانند چرم مقاوم است. با توجه به اینکه این مواد جایگزین چرم هستند، هنگام انتخاب لباس دقت کنید که با آن راحت بوده هنگام رانندگی بتوانید واکنش مناسب و درست داشته باشید. اطمینان پیدا کنید هنگامی که بر روی زمین

موتورسیکلت می‌نشینید، احساس آرامش کنید. از این لباس تنها هنگام موتورسواری استفاده کنید.

حوادث رانندگی در راه‌ها قابل پیش‌بینی نیستند ولی استفاده‌کنندگان از موتورسیکلت می‌توانند با پوشیدن لباس مناسب، جراحات ناشی از حادثه‌ی احتمالی را کاهش دهند. باید به یاد داشت که **ترک‌نشین موتورسیکلت نیز باید همانند راننده از تجهیزات مناسب استفاده کند.** هنگام استفاده از لباس ویژه موتورسواری به موارد زیر توجه کنید:

- از لباس‌های مخصوص موتورسیکلت سواری با رنگ روشن استفاده کنید.
- از آویختن چیزهای اضافی به لباس خودداری شود.
- از پوشیدن لباسی که به هنگام حرکت و وزش باد به حالت پف کرده در می‌آیند خودداری کنید.
- از پوشیدن لباس تنگ که باعث انسداد و محدود شدن جریان خون می‌شود پرهیز شود.

کلاه ایمنی

راننده و ترک‌نشین موتورسیکلت باید هنگام موتورسیکلت‌سواری از کلاه ایمنی استاندارد استفاده کنند. **طبق قوانین و مقررات، موتورسواری بدون استفاده از کلاه ایمنی ممنوع است.** کلاه استاندارد کلاهی است که دارای مجوز سازمان ملی استاندارد ایران باشد. شاخص استاندارد بودن یک کلاه ایمنی، وجود برچسب آرم استاندارد رسمی کشور بر روی کلاه است. طلق جلوی کلاه ایمنی نیز باید استاندارد باشد. یک کلاه ایمنی بخشی از تجهیزات ایمنی ویژه موتورسیکلت سواری است که به منظور محافظت از اصلی‌ترین و مهم‌ترین عضو بدن یعنی سر طراحی شده است.

در بسیاری از سوانح رانندگی، کلاه ایمنی جان شما را نجات خواهد داد. در صورتی که بر اثر حادثه، کلاه ایمنی شما آسیب دید آن را تعویض کنید، چرا که کلاه ایمنی آسیب دیده مقاومت لازم برای ضربات بعدی را نخواهد داشت. کلاه ایمنی را از کسی قرض نگیرید و آن را به کسی قرض ندهید.

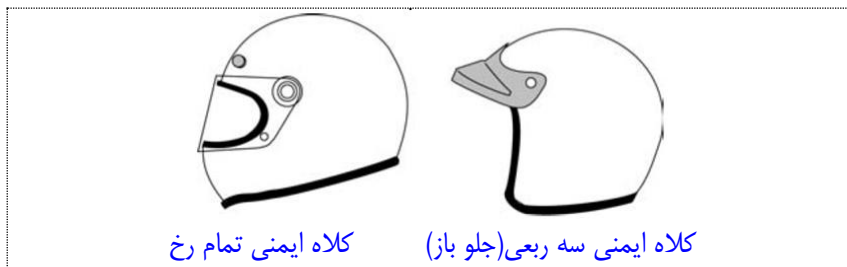
مطالعات نشان می‌دهد در هر پنج تصادف موتورسیکلت، دست‌کم یکی منجر به صدمه از ناحیه سر و گردن می‌شود که بدترین نوع آسیب در تصادف موتورسیکلت است. آسیب گردن موتورسوار همانند سر بسیار خطرناک است. صدمات سر و گردن موتورسواران از عمده آسیب‌های شایع و مرگبار در بین آن‌ها است. برخی از موتورسواران تصور می‌کنند کلاه ایمنی زاویه دید آن‌ها را هنگام رانندگی محدود می‌کند، بنابراین تمایلی به استفاده از کلاه ایمنی ندارند و برخی دیگر نیز تنها در مسافت‌های طولانی از کلاه ایمنی استفاده می‌کنند.

کلاه ایمنی استاندارد به راننده موتورسیکلت امکان می‌دهد تا اطراف خود را تا مسافت مورد نیاز به خوبی ببیند. کلاه ایمنی باید دست‌کم تا ۱۰۵ درجه به هر طرف، تامین میدان دید نماید. خاطر نشان می‌سازد که زاویه دید مفید انسان به هر طرف ۹۰ درجه است. هرگز از کلاه ایمنی دست‌دوم استفاده نکنید، زیرا شما هیچ‌گونه اطلاعاتی از نحوه استفاده یا نگهداری آن ندارید. همچنین نمی‌دانید آیا به کلاه ایمنی دست‌دوم بر اثر حادثه ضربه‌ای وارد شده است یا خیر. هنگام خرید کلاه ایمنی بیشتر دقت کنید. انواع کلاه ایمنی با قیمت‌های مختلف در بازار وجود دارد. پس زمان لازم را برای انتخاب بهترین و مناسب‌ترین آن صرف کنید.

انواع کلاه ایمنی

در شکل دو نوع کلاه ایمنی نشان داده شده است:

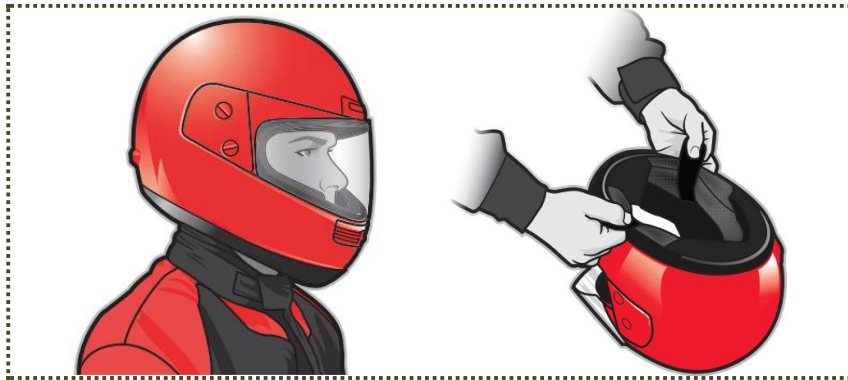
- (۱) کلاه ایمنی سه ربعی (جلو باز) (۲) کلاه ایمنی کامل و تمام رخ

بهترین کلاه، کلاه ایمنی تمام رخ و کامل است که سر و صورت موتورسوار را از باد، گرد و خاک، آلودگی، باران، حشرات و سنگریزه حفظ می‌کند و باعث توجه کامل راننده به راه می‌شود.

کلاه ایمنی از نوع جلو باز صورت و چشم های موتورسیکلت سوار را محافظت نمی‌کند. ورود سنگریزه یا گرد و غبار به چشم موتور سیکلت سوار در هر سرعتی می‌تواند موجب آزار چشم، از دست دادن دید و در نتیجه از دست رفتن تعادل و کنترل موتورسیکلت شود. کلاه تمام‌رخ هنگام بارندگی، شرایط بهتر، راحت‌تر و ایمن‌تری را برای شما فراهم می‌نماید.

اندازه کلاه ایمنی

اندازه کلاه ایمنی باید به نحوی باشد که روی سر شما چفت شود. اگر سایز کلاه ایمنی خیلی بزرگ تر از سر شما باشد، بدیهی است هنگام برخورد یا تصادف، به خوبی از شما محافظت نخواهد کرد. البته اندازه کلاه نیز نباید آن قدر کوچک باشد که وارد کردن سر به آن امکان پذیر نباشد.

محافظت از چشم ها و صورت

طلق های شفاف جلوی کلاه ایمنی بهترین محافظ برای چشم موتورسوار است. شیشه یا طلق های جلوی کلاه ایمنی نباید دارای موج یا حباب باشند تا موجب کاهش دید موتورسوار شوند.

عینک های معمولی توانایی محافظت از چشم و صورت موتورسوار را ندارند. این گونه عینک ها چشم های موتورسوار را در برابر آب محافظت نمی‌کنند.

ویژگی‌های محافظ چشم و صورت:

- از جنس شیشه و مواد شکننده نباشد.
- دارای خراشیدگی نباشد.
- امکان جریان هوا در آن ممکن باشد تا بخار احتمالی روی شیشه، دید را مختل نکند.
- در صورت استفاده از عینک، به محافظ گیر نکند.
- باعث تیره و تار شدن دید شما نشود.
- نحوه بسته شدن روی سر موتورسوار طوری باشد که به راحتی نیفتد.

چکمه

هنگام موتور سواری از پوشیدن کفش های گشاد که جذب پا نبوده و یا دارای حلقه و بندهای بلند و آویزان هستند خودداری نمایید چرا که ممکن است هنگام رانندگی با اهرم‌های کنترلی همچون پدال دنده و پدال ترمز درگیر شوند.

پوتین های چرمی و نایلونی ضخیم از بهترین نوع پوشش برای پاهای موتور سیکلت سوار است. این پوتین‌ها به علت استحکام کافی، قوزک پای موتور سیکلت سوار را محافظت می‌کند. در بیشتر تصادفات موتورسیکلت، دست و پای موتورسوار بر اثر کشیده شدن بر سطح راه آسیب می‌بیند. چکمه

ها بصورتی طراحی و ساخته شده‌اند که در حوادث رانندگی در پای موتورسوار باقی می‌مانند (از پا خارج نمی‌شود) و همین موجب افزایش ضریب ایمنی پای موتورسوار می‌شود. سایر کفش‌ها ممکن است به راحتی از پای موتورسوار خارج شوند. هنگام تصادف از بغل یا واژگونی، اولین قسمتی که بیشتر آسیب می‌بیند ساق و مچ پا است که چکمه می‌تواند از آنها محافظت نماید.

دستکش

دستکش ویژه‌ی موتورسواری، با گرم نگاه داشتن دست‌های موتورسوار، قدرت عمل راننده برای به کارگیری و سایل کنترل موتورسیکلت از قبیل دسته گاز، اهرم ترمز، اهرم کلاچ و فرمان را آسان تر می‌کند.

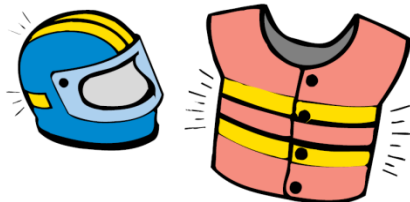
دستکش‌هایی که مخصوص موتورسیکلت طراحی شده اند، می‌توانند دست‌های شما را در برابر ضربات، خراشیدگی‌ها یا پرتاب سنگ و شن تا حدود زیادی محافظت کنند. دستکش‌هایی از جنس چرم یا مواد با عمر و مقاومت بالا برای این منظور مناسبند. در بعضی از انواع دستکش‌های موتورسیکلت، لایه چرمی مخصوصی پشت آن در نظر گرفته می‌شود که به کمک آن می‌توان آب موجود بر روی محافظ صورت را زدود.

در خصوص دستکش موتورسواری به موارد زیر دقت کنید:

- با توجه به محیط کاری و نوع استفاده، از دستکش مناسب استفاده کنید.
- ضخامت و جنس دستکش باید به نحوی باشد که کنترل شما روی اهرم‌ها از بین نرود.
- بندها یا چسب‌های دستکش را نباید آن قدر سفت نمود که گردش خود در دست‌ها کاهش یابد.

قابل مشاهده بودن لباس موتورسوار

موتورسیکلت‌ها به خاطر شرایط خاصی که دارند به ویژه در شب ممکن است به خوبی

دیده نشوند. از این رو موتورسواران باید مطمئن شوند که برای سایرین قابل مشاهده هستند. شما می‌توانید میزان دیده شدن خود را با استفاده از روش‌های زیر افزایش دهید:

هنگام موتورسیکلت سواری از لباس‌ها

و یا کاپشنه‌هایی با رنگ روشن از قبیل نارنجی، قرمز و زرد استفاده کنید. رنگ‌های فلورسنتی نیز باعث خواهد شد که رانندگان، شما را بهتر ببینند.

همچنین نوارهای شبرنگ روی بدنه موتورسیکلت، کلاه ایمنی و لباس، شما را در معرض دید سایر رانندگان قرار می دهند.

سرنشین موتورسیکلت نیز همانند راننده آن نیازمند تجهیزات ایمنی و مناسب می باشد. تجربه و آمار تصادفات نشان می دهد که سرنشین یک موتور سیکلت هنگام وقوع خطر، بیش از راننده آن در معرض آسیب می باشد. شکل زیر، بخشی از نکات ایمنی مربوط به موتورسیکلت، موتورسوار و ترک آن را نمایش می دهد.

انواع موتورسیکلت

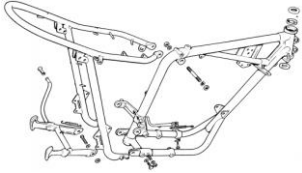
به منظور آشنایی بیشتر هنرجویان، در زیر تنها به چند نوع از مهمترین انواع موتورسیکلت اشاره می‌شود.

	<p>مسافرتی (touring): این نوع موتورسیکلت هم دارای راحتی و هم قدرت زیاد می‌باشد. زین پهن و راحت، محافظ باد، صندوق‌هایی برای جاسازی وسایل مسافرت، امکانات جانبی همچون رادیوپخش از جمله تجهیزات این موتورسیکلت‌ها هستند.</p>
	<p>کروزر یا تفریحی (cruiser): فاصله بین دو چرخ در آنها زیاد و ارتفاع زین کم و دستگیره‌ها بلند می‌باشند. در مسافت‌های بلند، موتورسوار کمتر خسته می‌شود. دارای ظاهری زیبا و فضای کافی برای نصب تجهیزات جانبی است.</p>
	<p>ورزشی یا مسابقه‌ای (sport): دارای سرعت، شتاب، ترمز و قدرت مانور بالا هستند. از این رو راندن این گونه موتورسیکلت‌ها نیازمند مهارت به ویژه توانایی واکنش سریع می‌باشد.</p>
	<p>استاندارد یا شهری (standard): دارای مدلی ساده و پایه برای استفاده در شهرها بوده بیشتر مردم توانایی خرید این نوع از موتورسیکلت را دارند.</p>
	<p>اسکوتر (scooter): برای استفاده در جاده‌های صاف و آسفالت‌ه طراحی و تولید می‌گردند. بارزترین مشخصه آنها چرخهای کوچک، بدنه اسپرت و فانتزی و سهولت رانندگی با آنها می‌باشد.</p>
	<p>دومنتوره (dual-purpose): دارای تایرهای مناسب برای تردد در راه‌های آسفالت‌ه، سنگ‌فرش و ناهموار هستند. از آنها هم می‌توان در شهرها و هم در مسافت‌های طولانی در بیابان‌ها و جنگل‌ها استفاده نمود.</p>
	<p>موتوکراس (motocross): برای پرش‌های بلند از تپه‌ها و انجام حرکات نمایشی به ویژه در بیابان‌ها استفاده می‌شود. فاقد تجهیزات مورد نیاز برای تردد در شهر هستند.</p>
	<p>تریال (trials): برای انجام حرکات نمایشی که نیاز به مهارت در حفظ تعادل و عبور از موانع بلند دارند استفاده می‌شود.</p>

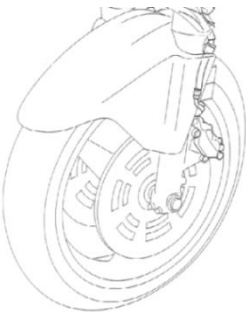

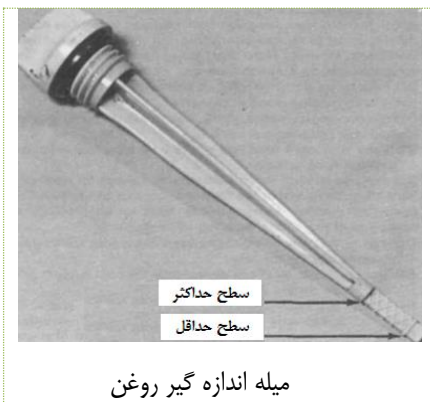
بخشهای اصلی موتورسیکلت

اجزا و سیستمهای اصلی یک موتورسیکلت شامل موارد زیر می شود:

 <p>اسکلت لوله ای موتورسیکلت</p>	- سوخت رسانی	- اسکلت و سازه
	- جرقه زنی	- چرخها و ترمزها
	- برق	- تعلیق
	- انتقال قدرت	- موتور (انجین)

شکل بالا اسکلت و سازه را در یک موتورسیکلت نشان می دهد که از نوع لوله ای می باشد.

 <p>ترمز دیسکی در چرخ جلو</p>	چرخهای موتورسیکلت به منظور کاهش وزن، قیمت و همچنین حفظ منطقی استحکام مورد نیاز به صورت پره ای ساخته می شوند. ترمزها نیز از نوع کا سه ای و یا از نوع جدیدتر آن یعنی دیسکی هستند. سیستم عملکرد ترمز در بعضی از موتورسیکلتها به صورت مکانیکی (کابلی) و در بعضی نیز به صورت هیدرولیکی (روغن ترمز) می باشد.
--	--

منظور از سیستم تعلیق همان فنرها و کمک فنرها می باشند. این سیستم اتصال میان چرخها و سازه را به نحوی برقرار می کند که در عبور از موانع و دست اندازها، ارتعاشات کمتری را از سطح راه به راکب و سرنشین منتقل نماید.

وظیفه سیستم موتور یا همان انجین^۱، تولید قدرت محرکه برای حرکت است. موتورهای دو زمانه به دلیل آلاینده‌گی

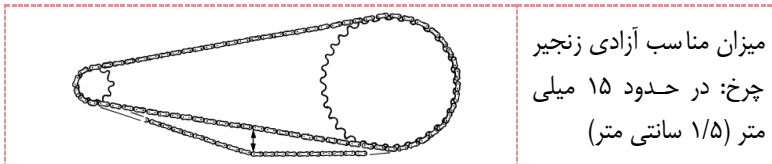
¹ engine

بالایی که داشتند منسوخ شده، در حال حاضر تنها موتورهای چهارزمانه تولید می شود. بازدهی این نوع موتورها بهتر و میزان تولید آلاینده‌گی آنها نیز کمتر است.

یکی از بخش‌های مهم در موتور، سیستم روغن کاری است. روغن علاوه بر روان نمودن حرکت قطعات متحرک، در خنک کاری و همچنین تمیز نمودن بلوک موتور بسیار موثر است. روغن موتور دارای عمر مشخصی است که بستگی به کیفیت آن و میزان کیلومتر پیمایش شده توسط موتور سیکلت دارد. سطح روغن موتور باید به طور دوره‌ای کنترل شود. برای این منظور باید میله اندازه‌گیر روغن را که بر روی بلوک موتور بسته می شود، در خلاف جهت عقربه‌های ساعت بچکاند و باز نمود. همانطور که در شکل نشان داده شده است، سطحی که به روغن آغشته شده نباید از سطح حداقل (Min) کمتر و یا از سطح حداکثر (Max) بیشتر باشد.

سیستم انتقال قدرت از چند بخش تشکیل شده است که مهم‌ترین آنها سیستم کلاچ و گیربکس (جعبه دنده) است. وظیفه کلاچ، قطع یا وصل ارتباط میان بلوک موتور و گیربکس است. قدرت تولید شده، از محور خروجی گیربکس توسط سیستم زنجیر چرخ به چرخ عقب موتور سیکلت منتقل می‌گردد. زنجیر چرخ موتور سیکلت و میزان مناسب آزادی یا سفتی آن (۱/۵ سانتی متر یا ۱۵ میلی متر) در شکل نشان داده شده است. این مقدار نباید بیش از ۲/۵ سانتی متر (۲۵ میلی متر) باشد.

وظیفه سیستم سوخت رسانی، همان گونه که از نامش نیز مشخص است، مخلوط نمودن سوخت و هوا به میزان مشخص و انتقال این مخلوط به محفظه احتراق و انفجار در بلوک موتور است. مخزن سوخت (باک) و کاربراتور از اجزای مهم این سیستم به شمار می‌روند.

وظیفه‌ی سیستم جرقه زنی ایجاد انفجار مخلوط سوخت و هوا در محفظه احتراق موتور است. ولتاژ بسیار بالایی که به شمع برقی منتقل می‌گردد باعث ایجاد انفجار در

محفظه می شود. یکی از اجزای سیستم جرقه زنی کوئل می باشد. کوئل ولتاژ باتری را تا چند هزار برابر افزایش و سپس به شمع انتقال می دهد.

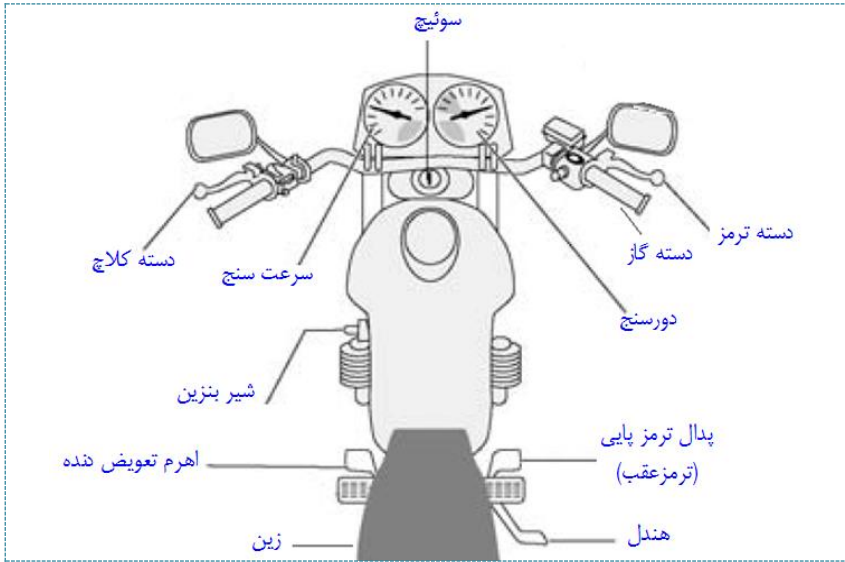
از جمله مواردی که در موتورسیکلت به برق نیاز است می توان به سیستم جرقه زنی و سیستم روشنایی اشاره نمود. مهمترین قطعه در سیستم برق، دینام می باشد. دینام توسط موتور چرخانده می شود و تولید برق می نماید. برق تولیدی توسط دینام در باتری ذخیره می گردد.

تجهیزات موتورسیکلت

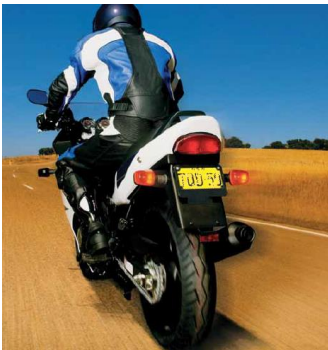
بخشی از تجهیزات و قسمتهای ظاهری موتورسیکلت در دو شکل نشان داده شده است. همانطور که از این شکلها مشخص است، این موتور دارای ۲ سیلندر و ۲ لوله آگزوز می باشد. دسته سمت راست، دسته گاز است که بر روی آن دسته یا اهرم ترمز جلو تعبیه شده است. دسته سمت چپ تنها به عنوان دستگیره موتورسوار به کار می رود و بر روی آن دسته یا اهرم کلاچ تعبیه شده است.

چراغ ها

- سیستم روشنایی موتورسیکلت باید به چراغهای زیر مجهز باشد:
- یک چراغ عبور با نور پایین به رنگ سفید در جلوی موتورسیکلت که موجب خیره شدن چشم و یا ناراحتی رانندگانی که از طرف مقابل می آیند و سایر استفاده کنندگان از راه نشود و تا مسافت ۳۵ متری جلوی شما را روشن کند.
 - یک چراغ رانندگی با نور بالا به رنگ سفید برای روشن کردن راه در فاصله طولانی تا مسافت ۱۵۰ متری جلوی موتورسیکلت سوار.
 - یک چراغ با نور قرمز در عقب که از فاصله ۱۵۰ متری دیده شود و حضور موتورسیکلت را از عقب به سایر استفاده کنندگان از راه نشان دهد.
 - یک چراغ ترمز به رنگ قرمز که به سایر استفاده کنندگان از راه و وسیله نقلیه عقبی، استفاده از ترمز را اعلام کند و از فاصله ۳۵ متری قابل رویت باشد. این چراغ چه در صورت استفاده از ترمز جلو و چه به هنگام استفاده از ترمز عقب باید عمل کند.

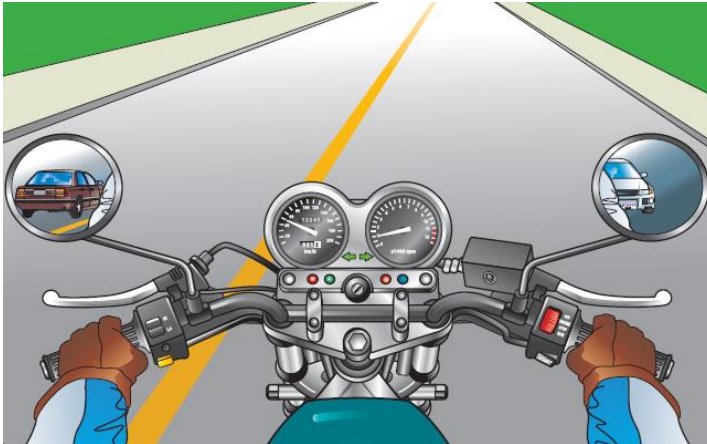
- دو چراغ راهنما به رنگ زرد در طرفین، در جلو و عقب که به سایر استفاده کنندگان از راه اعلام کند که شما قصد تغییر جهت به راست یا چپ را دارید. لازم به ذکر است که چراغ عقب و چراغ ترمز در بیشتر موتورسیکلت‌ها یکی بوده، تنها هنگام ترمز کردن شدت رنگ آن بیشتر می شود. همچنین موتور سیکلت باید به یک نورتاب (شبرنگ) به رنگ قرمز در عقب مجهز باشد.

ترمز

هر موتورسیکلت باید دارای دو نوع ترمز باشد؛ یکی از آن‌ها روی چرخ عقب و دیگری روی چرخ جلو. این ترمزها باید بتوانند سرعت موتور سیکلت را در هر شیبی و در شرایطی که ترک‌نشین هم داشته باشد کاهش داده، آن را به طور موثر و با ایمنی متوقف کند.

آینه‌ها

لازم است هر موتورسیکلت برای دید پشت سر راننده یک آینه در سمت راست دسته فرمان و یک آینه در سمت چپ آن داشته باشد.

تایرها

- در مورد تایرها باید موارد زیر را در نظر داشت:
- تایرها از قطعات ایمنی بخش موتورسیکلت محسوب می شوند و تایر خوب می تواند نجات بخش جان شما باشد.
 - برای حفظ کیفیت تایر موتورسیکلت، هیچ وقت به طور ناگهانی شروع به حرکت یا توقف نکنید.

- از تایر بدون آج استفاده نشود. استفاده از تایر بدون آج مناسب علاوه بر آنکه باعث پنچری می شود، موجب لغزش و سرخوردن می گردد و در نتیجه هدایت و کنترل موتورسیکلت را با مشکل مواجه می سازد. از بین رفتن آج ها و صاف شدن سطح تایر به ویژه در چرخ جلو، بسیار خطرناک می باشد.
- برای چرخ جلو و عقب موتورسیکلت از یک نوع تایر استفاده کنید.
- تایرهای موتورسیکلت باید نزدیک به یک میلی متر شیار (آج) داشته باشد.
- سطح تایر سالم و بدون عیب باشد.

بوق

هر موتورسیکلت باید دست کم به یک وسیله هشداردهنده شنیداری (بوق) با قدرت کافی مجهز باشد. صدای بوق باید خشن و بلند نباشد و دست کم از فاصله سی متری شنیده شود. در مواقع لزوم دکمه‌ی بوق را با انگشت شست فشار دهید. به هنگام احساس خطر،

بوق موتورسیکلت و وسیله مهمی برای آگاه کردن سایر رانندگان و عابران پیاده است. دکمه بوق بر روی یکی از دستگیره های چپ یا راست موتورسیکلت تعبیه می شود.

سرعت سنج

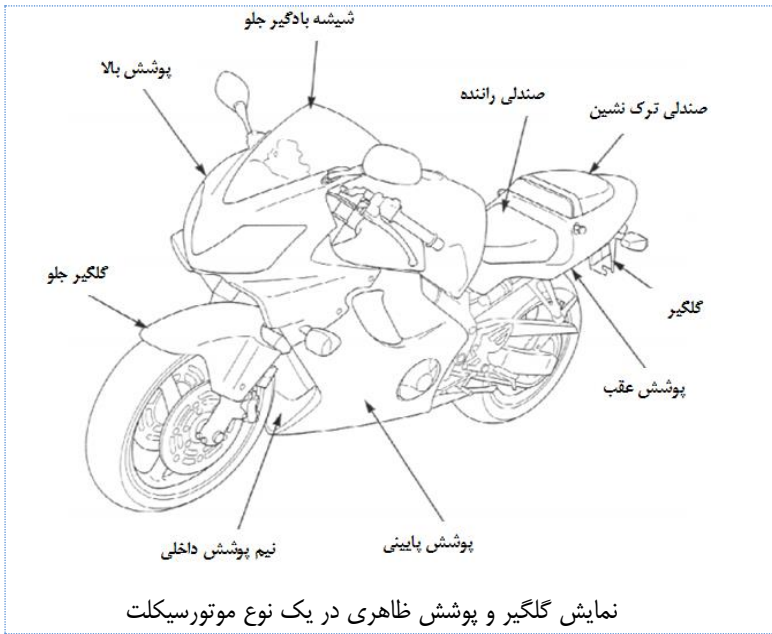

سرعت سنج، میزان سرعت موتورسیکلت را هنگام رانندگی بر مبنای کیلومتر در ساعت نشان می دهد.

گلگیر

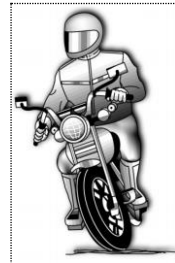
وجود گلگیر روی چرخ های جلو و عقب به طور موثری از پاشیده شدن گل و لای و آب از چرخ ها هنگام حرکت جلوگیری می کند. در شکل، نمونه گلگیر جلو و عقب در یک نوع موتورسیکلت نشان داده شده است.

فرمان

شامل دو دستگیره در سمت چپ و راست جلوی موتورسیکلت است که چرخش آن به طور مستقیم باعث تغییر جهت چرخش جلو می شود. پهنای فرمان، ارتفاع دستگیره ها و کنترل کننده ها باید مطابق با استاندارد اولیه موتورسیکلت باشد. هرگونه دستکاری در ساختار هندسی و ابعادی موتورسیکلت که مغایر با دستورالعمل شرکت سازنده باشد، موجب از بین رفتن ایمنی و ایجاد خطر برای راکب می شود.

جک بغل

هنگام پارک موتورسیکلت می توان آن را بر روی جک بغل که در سمت چپ موتور سیکلت تعبیه می شود قرار داد. جک بغل دارای یک پایه بوده و موتور سیکلت بر روی این پایه به صورت مایل قرار می گیرد.

جک وسط

جک بغل

هنگام قرار دادن موتورسیکلت در جک بغل، به شیب سطح توجه کنید. این موضوع در شکل به صورت تصویری نشان داده شده است.

جک وسط

این جک بصورت دو پایه بوده و با استفاده از این جک، موتور در حالت مطمئن تری در حالت پارک قرار خواهد داشت. در موتورهای سنگین معمولاً این نوع جک وجود ندارد چراکه برای قرار دادن موتور بر روی این نوع جک باید نیروی زیادی از طرف موتورسوار وارد شود.

هنگامی که موتورسیکلت را در حالت پارک قرار می‌دهید و دیگر نیازی به استفاده از آن ندارید، در صورتی که موتورسیکلت دارای جک وسط است، آن را بر روی همین جک قرار دهید و با اطمینان خاطر به دیگر کارهایتان بپردازید. تعادل موتورسیکلت در حالت پارک با این جک بسیار بیشتر بوده، خطر افتادن و واژگونی آن و احتمال آسیب‌رسانی به دیگران کمتر می‌شود.

کنترل کننده های موتورسیکلت

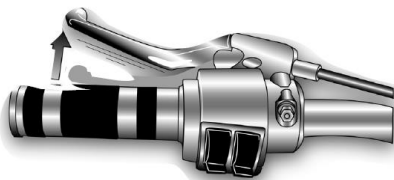
کنترل کننده‌های موتورسیکلت باید در دسترسی آسان دست‌ها و پاهای موتورسیکلت‌سوار باشد. کنترل کننده‌های دستی شامل دسته گاز، اهرم کلاچ، دکمه بوق، کلید چراغهای جلو (نوربالا و نورپایین)، کلید چراغهای راهنما، اهرم ترمز، سوئیچ، شیر بنزین و اهرم ساسات می‌باشد.

کنترل کننده‌های پا نیز شامل پدال ترمز پایی (ترمز عقب)، اهرم تعویض دنده و هندل می‌شود. طراحی تعداد بسیار محدودی از مدل‌های موتورسیکلت به نحوی است که تعویض دنده در آنها به صورت دستی صورت می‌گیرد. بعضی از موتورسیکلتها نیز علاوه بر هندل و پا به جای هندل، دارای راه‌اندازی الکتریکی هستند که با استفاده از آنها و بدون هندل می‌توان موتور را روشن نمود.

کلید چراغ‌ها

کلید قطع و وصل چراغ‌ها روی دستگیرهای سمت چپ و راست فرمان قرار دارد. کلید چراغهای جلو شامل نوربالا و نورپایین اغلب در دستگیره سمت راست و کلید چراغهای راهنما در دستگیره سمت چپ است. همچنین ممکن است کلبه کلیدهای چراغها بر روی یکی از دستگیره‌ها قرار داشته باشد.

دستگیره کلاچ

برای خلاص کردن گیربکس و قطع ارتباط آن با موتور، دستگیره کلاچ را به سمت دسته فشار دهید و برای درگیر

شدن موتور با گیربکس، دستگیره کلاچ را رها کنید. اهرم کلاچ در سمت چپ دستگیره فرمان قرار دارد.

بوق

با فشار دادن کلیدی که بر روی یکی از دستگیره ها تعبیه شده به صدا در می آید.

دنده

دنده، با فشردن و رها کردن پدال تغییر می کند. در بیشتر موتورسیکلت ها این اهرم در سمت چپ قرار دارد، در حالی که در موتورسیکلت های قدیمی تر، در سمت راست قرار داشت. اهرم دنده به طور معمول در جلوی پای چپ شما قرار دارد. بیشتر موتورسیکلت ها ۴ یا ۵ دنده دارند. هنگام استفاده از اهرم دنده باید اهرم کلاچ به طور کامل فشار داده شود تا عمل تعویض دنده به طور صحیح انجام شود.

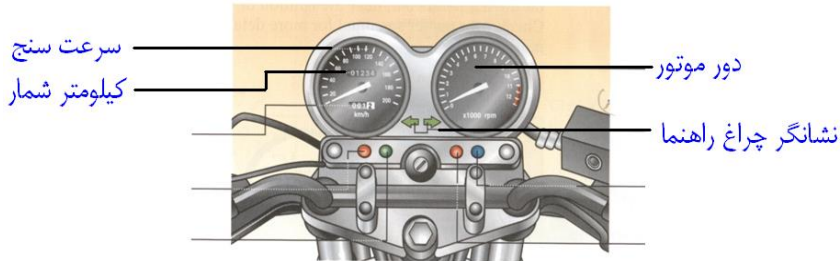

ارتباط کلاچ و دنده

نشان گرها

همه موتورسیکلت ها باید یک سرعت سنج داشته باشند. نشان دهنده دیگر مانند دورسنج، نشان گر چراغ های عقب و جلو، نشان گر چراغ های راهنما و دنده نیز ممکن است وجود داشته باشند.

دسته ترمز جلو

برای به کار انداختن ترمز جلو آن را فشار دهید.

دسته گاز

دسته گاز روی دستگیره سمت راست موتورسیکلت قرار دارد. برای افزایش سرعت، دسته گاز را به سمت خودتان بچرخانید، برای کاهش سرعت به صورت عکس عمل کنید. اگر دسته گاز را رها کنید باید به وضعیت عادی برگردد.

استارت و هندل

استارت (راه انداز) الکتریکی اغلب در دستگیره سمت راست فرمان تعبیه می شود. هندل پایی نیز در بالای سمت راست محل استقرار پا، نصب می شود.

پدال ترمز عقب

پدال ترمز عقب در بیش تر موتورسیکلت ها در قسمت جلوی محل استقرار پای راست موتورسوار قرار دارد. پدال را به سمت پایین فشار دهید تا ترمز عقب عمل کند.

اگزوز

لوله اگزوز برای خروج گاز باقی مانده ناشی از احتراق تعبیه می شود و باید به نحوی طراحی و روی موتور نصب شود که مانع خروج صدای ناهنجار در بیرون وسیله نقلیه گردد.

بازدید فنی موتورسیکلت پیش از حرکت

تایرها: اطمینان یابید که باد تایرها (لاستیکها) به اندازه و مناسب باشد. قبل از حرکت میزان باد لاستیک موتورسیکلت خود را با فشار سنج کنترل کنید. فشار زیاد یا کمتر

ممکن است در عملکرد موتورسیکلت تاثیر منفی داشته باشد. هیچ گاه با لاستیک هایی شکاف خورده، دارای ترک، بریدگی یا دارای برآمدگی حرکت نکنید. همچنین لاستیکهای دارای پارگی شدید، به ویژه

در شرایط آب و هوای مرطوب و بارانی بسیار خطرناکند.

مهره ها، پیچ ها و پین شکاف دار: ممکن است لق یا شل باشند. آن ها را به طور

منظم و دوره ای بازدید کنید.

بوق: آن را آزمایش کنید، زیرا گاهی موجب نجات زندگی تان می شود.

سیمها: سیم ها را بازدید کنید. در صورت پارگی، سائیدگی، تاب داشتن و یا شکستگی

آن ها را تعویض کنید.

ترمزهای دستی و پایی: آن ها را به طور جداگانه کنترل و از عملکرد صحیح آن ها

مطمئن شوید.

چراغها: قبل از حرکت هر دو چراغ نور بالا و پایین، چراغ های راهنما و چراغ ترمز را

آزمایش و کنترل کنید.

زنجیر و محور محرک: بنابر کتابچه راهنمای موتورسیکلت که از فروشنده دریافت

می دارید، تنظیم و روغن کاری زنجیر موتورسیکلت را به طور منظم و به موقع انجام دهید.

آینه‌ها: آینه‌ها را تمیز نگاه دارید. هر آینه باید طوری تنظیم شود که به شما امکان دهد حدود معینی از مسیر پشت سر و تا حد امکان مسیر مجاور خود را ببینید. اگر آینه درست تنظیم شده باشد، قسمتی از شانه و بازویتان را در آن خواهید دید.

پیش از حرکت، آینه‌ها را تنظیم کنید زیرا تنظیم آینه هنگام حرکت بسیار خطرآفرین است. اگر آینه‌ها از نوع محدب باشند، آنچه را می‌بینید نزدیک‌تر از فاصله واقعی می‌باشد. پیش از گردش به راست یا به چپ از بالای شانه اطراف خود را ببینید. هیچ‌گاه به طور کامل به آینه‌های موتورسیکلت خود اعتماد نکنید.

سطح بنزین، آب و روغن: سطح بنزین، روغن و آب را قبل از روشن کردن موتورسیکلت کنترل کنید به روغن ریزی موتور توجه داشته باشید. لازم به ذکر است سیستم خنک کاری بلوک موتور در بسیاری از موتورسیکلتها صرفاً توسط جریان هوا می‌باشد اما در بعضی از انواع موتورسیکلت (به ویژه در موتورسیکلت‌های با حجم سیلندر بالا) در سیستم خنک کاری از آب نیز استفاده می‌شود.

بر اثر انفجارهایی که داخل بلوک موتور اتفاق می‌افتد، دمای آن به شدت افزایش پیدا می‌کند. اختلال یا خرابی در عملکرد سیستم خنک کاری، می‌تواند منجر به گیرپاچ شدن بلوک موتور شود. گیرپاچ (قفل کردن) بلوک موتور ممکن است سبب قفل شدن چرخ عقب، توقف ناگهانی و از دست دادن کنترل موتورسیکلت شود.

بخش دوم

توانایی های رانندگی

کنترل موتورسیکلت

عوامل مهم در کنترل موتورسیکلت عبارتند از: ابعاد، وزن موتورسیکلت و راننده

ابعاد

وقتی زین موتورسیکلت در بین پاهای شما قرار دارد باید هر دو پای شما در حالت ایستاده، به طور کامل روی زمین قرار گیرد. به هنگام استقرار بر زین موتورسیکلت، دست‌ها و پاهای شما باید در موقعیت مناسبی قرار گیرد تا بتوانید موتورسیکلت خود را کنترل کنید.

وزن

شما باید موتورسیکلتی را انتخاب کنید که وزن آن متناسب قدرت بدنی‌تان باشد. شما باید بتوانید موتورسیکلت خود را در حالت حرکت ضربدری و مارپیچی در هر دو طرف و بدون زحمت و فشار حرکت دهید. شما باید بتوانید هنگامی که موتورسیکلت شما به روی زمین می‌افتد آن را بلند کنید.

راننده

موتورسوار باید دارای توانایی و مهارت فردی برای راندن موتورسیکلت باشد و با گذشت زمان نیز بر مهارت‌های خود بیفزاید. یکی از اهداف کلاس‌های آموزش موتورسواری، یادگیری مهارت‌های اولیه برای راندن موتورسیکلت در شرایط ایمن و به دور از خطر می‌باشد.

استفاده از جای مناسب برای تمرین

جایی ایمن و خالی از وسایل نقلیه، عابران پیاده، کودکان و موانع دیگر را برای تمرین موتورسیکلت سواری انتخاب کنید. فضایی را که انتخاب می‌کنید، هرچه بزرگتر باشد، احتمال آسیب دیدگی شما و یا خرابی موتورسیکلت کمتر خواهد بود. بهتر است از فضای آموزشی که آموزشگاه و مربی به شما معرفی می‌کند استفاده نمایید. پیش از شروع تمرین اطمینان یابید که محل همه کنترل‌کننده‌های موتورسیکلت و چگونگی استفاده مناسب از آن‌ها را می‌دانید و می‌توانید هنگام حرکت و توقف، موتورسیکلت خود را به خوبی کنترل و تعادل آن را حفظ کنید.

نکات پیش از حرکت

پیش از روشن کردن و راه اندازی موتورسیکلت به موارد زیر دقت کنید:

- از قفل نبودن چرخ‌ها مطمئن شوید.

- آینه ها را تنظیم کنید.
- شیر بنزین را باز کنید.
- در شب چراغ ها را روشن کنید.
- از همه تجهیزات ایمنی خود از قبیل « لباس، کلاه ایمنی، چکمه، محافظ صورت و دستکش » استفاده کنید.
- از طرف چپ سوار موتورسیکلت شوید و هر دو دسته فرمان را محکم بگیرید.
- موتور را در دور آرام گرم کنید.
- قبل از سوار شدن ترک نشین، موتورسیکلت را از دو پایه (جک) خارج کنید.
- جای پای خود را محکم کنید.
- از خالی بودن مسیر حرکت خود مطمئن شوید.

حرکت و توقف

شروع به حرکت و توقف دو موقعیت متداولی هستند که بیشتر موتورسواران مبتدی هنگام انجام این دو عمل کنترل خود را از دست می دهند. موتور سوار برای شروع به حرکت باید بین کلاچ و گاز هماهنگی

ایجاد کند. شما باید بتوانید بدون این که موتورسیکلت پرش داشته باشد و اختلالی در عملکرد آن به وجود آید شروع به حرکت نموده، دنده را زیاد و یا کم کنید.

بینید و دیده شوید

از آینه های موتور سیکلت استفاده کنید اما به طور کامل به آن ها اطمینان نکنید چراکه آینه ها تمام فضای اطراف و پشت سر شما را پوشش نمی دهند. به منظور پرکردن نقاط کور آینه ها، از بالای شانه های خود اطراف را نگاه کنید.

اطمینان یابید که در میدان دید سایر استفاده کنندگان از راه قرار دارید. بسیاری از رانندگان برای دیدن موتورسوارها دچار مشکل می شوند و ممکن است به طور ناگهانی در مقابل شما ظاهر شوند.

با چرخاندن مناسب سر به اطراف، میدان دید خود را افزایش داده، نقاط کور خود را پوشش دهید. انجام این کار به ویژه هنگام تغییر مسیر عبور و یا جهت حرکت ضروری می باشد.

بیشتر رانندگان و سایل نقلیه که با موتورسیکلت تصادف کرده اند، می گویند در موقع تصادف هرگز موتورسیکلت را ندیده اند. **با رعایت حق تقدم عبور سایر وسایل نقلیه و همچنین استفاده از چراغ های راهنما وارد جریان ترافیک شوید.**

چگونگی نشستن

وقتی روی زین موتورسیکلت قرار می گیرید باید احساس آرامش کنید و بتوانید کنترل خود را حفظ کنید. طوری روی زین قرار بگیرید که وقتی دست هایتان روی دستگیره های فرمان قرار می گیرد، آرنجتان مقدار کمی خم باشد که هنگام چرخاندن فرمان دچار محدودیت نشوید. برای کم کردن مقاومت هوا در برابر حرکت، کمی به سمت جلو کج شوید.

فرمان موتورسیکلت را نرم ولی محکم بگیرید. مچ دست ها باید به طرف پایین باشند. این عمل مانع از استفاده ناگهانی و یک باره از گاز موتورسیکلت خواهد شد.

برای حفظ تعادل خود در طول مسیر گردش، زانوهای خود را محکم در کنار باک بنزین نگه دارید. م سیری را که می خواهید در آن گردش کنید زیر نظر داشته باشید و از نگاه کردن به سطح زمین خودداری کنید.

پاهای موتور سوار در تمام لحظاتی که موتور سیکلت در حرکت است باید روی رکاب استقرار داشته، نوک پنجه پاها به طرف بالا قرار بگیرد. اگر نوک پنجه ها به طرف پایین باشد ممکن است پایتان در فضای بین جای پا و رکاب قرار گیرد. پاهای موتور سوار نقش بسیار مهمی در ترمز گیری و تعویض دنده دارند. لذا هنگام موتورسواری پایتان را نزدیک وسایل کنترل کننده قرار دهید.

حفظ تعادل

کنترل در ست موتور سیکلت اهمیت فراوانی دارد که البته در حالت های مختلف تغییر می کند. راندن موتورسیکلت در ظاهر خیلی ساده به نظر می رسد و گاهی اوقات برای بعضی ها این تصور پیش می آید که اگر کسی بتواند اتومبیل را کنترل کند و یا دوچرخه ای را حرکت بدهد، راندن موتورسیکلت برای او کار ساده ای است. این گونه فکر کردن، باعث ایجاد دردسر برای اشخاص خواهد شد. بسیاری از افراد توانایی و مهارت لازم برای هدایت اتومبیل را دارا می باشند ولی در موتور سواری با مشکل روبرو هستند. شاید یک دلیل این موضوع آن باشد که اتومبیل دارای چهار چرخ است و در شرایط عادی واژگون نمی گردد ولی موتورسیکلت دارای دو چرخ است و حفظ تعادل آن نیازمند مهارت و تجربه می باشد. حفظ تعادل در موتورسیکلت از اتومبیل دشوارتر است. هنگام گذر از پیچها، حفظ تعادل میان نیروهای گریز از مرکز و جاذبه از یک طرف و همچنین کنترل ارتفاع مرکز ثقل از طرف دیگر دارای اهمیتی بالا می باشد. در تمام مراحل شتاب، حرکت، سکون و ... موتورسوار باید واکنشی درست نشان دهد.

هرچه بر سرعت موتورسیکلت افزوده می شود، تمایل آن به حفظ همان وضعیت افزایش می یابد؛ این نکته ای است که موتورسواران تجربه می کنند. موتورسواران مبتدی، از واژگونی در سرعت های بسیار پایین بیم ناک هستند. البته این بدان معنی نیست که برای افزایش تعادل بر سرعت خود بیهوده بیفزاییم چراکه با افزایش دیوانه وار سرعت، ایمنی از دست می رود و همچنین انجام بسیاری از مانورها همچون تغییر جهت امکان پذیر نخواهد بود.

هدایت موتورسیکلت هنگام تغییر جهت

برای تغییر جهت موتور سیکلت دو روش و به عبارت بهتر دو نکته وجود دارد. برای سرعت‌های پایین همچون سرعت‌های کمتر از ۲۰ کیلومتر بر ساعت می‌توان با چرخش فرمان در جهت دلخواه، با احتیاط تغییر جهت داد. تغییر جهت در سرعت‌های بالاتر نیاز به مهارت و تجربه کافی دارد. به هنگام تغییر جهت و پیچیدن در سرعت‌های بالا نیروی گریز از مرکز را به خوبی احساس خواهید کرد. در چنین شرایطی اگر بدن خود را به مقدار لازم به سمت داخل پیچ متمایل نکنید واژگون خواهید شد. برای روشن شدن بهتر این موضوع به شکل دقت نمایید.

برای عبور از پیچ‌های عادی، موتور سوار و موتورسیکلت هر دو باید با هم به یک زاویه قرار گیرند.

در پیچ‌های تند که گردش باید به آرامی انجام شود می‌توان موتورسیکلت را به تنهایی متمایل کرده، بدن را عمودی نگه داشت.

دنده معکوس

دنده معکوس در واقع همان کم کردن دنده و یا تعویض دنده از سبک‌تر به سنگین‌تر است؛ مانند تغییر دنده از چهار به سه، سه به دو و یا دو به یک. البته در اصطلاح، هر نوع کم کردن دنده‌ای را «دنده معکوس» نمی‌گویند. شاید تا به حال اصطلاح «دنده معکوس کشیدن» را از زبان رانندگان باتجربه‌تر شنیده باشید. منظور آنها از کشیدن دنده معکوس، کاهش دنده از سبک به سنگین در شرایط غیر معمول است. به عنوان مثال، زمانی که خودرو در یک سراسیمه سرعت بیش از اندازه‌ای گرفته و ترمزهای موجود در وسیله نقلیه دارای توانایی کافی برای کاهش سریع سرعت نباشند، رانندگان می‌توانند از دنده معکوس

استفاده کنند و یا به اصطلاح خودشان دنده معکوس بکشند. در چنین شرایطی ممکن است دنده به راحتی از سبک به سنگین تغییر نکند و نیاز به فشار بیشتر و البته مهارت کافی باشد. قرار دادن و سیله نقلیه در دنده‌های سنگین‌تر، باعث می‌شود که سرعتش افت قابل ملاحظه‌ای نماید و در نتیجه کنترل نهایی آن با استفاده از ترمزها امکان پذیر گردد.

موتورسواران باید ترتیب کم کردن دنده‌ها را رعایت کنند. به عنوان مثال قرار دادن دنده به طور ناگهانی از چهار به یک، خود خطرات دیگری را در پی خواهد داشت. اگر فکر می‌کنید که انجام دنده معکوس باعث به هم خوردن تعادل چرخ عقب می‌شود از انجام آن پرهیز کنید.

کم کردن دنده نسبت به افزایش دنده دشوارتر است. کاهش دنده باید به آرامی انجام شود در غیر این صورت برای موتورسیکلت و سرنشینان مشکل ایجاد می‌شود. گرفتن کلاچ باعث قطع ارتباط موتور و چرخ عقب می‌شود و دور موتور بلافاصله به دلیل قطع شدن فشار اهرم گاز پایین می‌آید. اهرم دنده، نیرو را به دنده کمتر که سنگین‌تر است انتقال می‌دهد و در حالی که کلاچ هنوز درگیر نشده است، دور موتور باید به حدی برسد که با سرعت چرخش چرخ عقب هماهنگی داشته باشد، به طوری که در زمان درگیر شدن کلاچ و ارتباط دوباره موتور و چرخ عقب مشکلی به وجود نیاید.

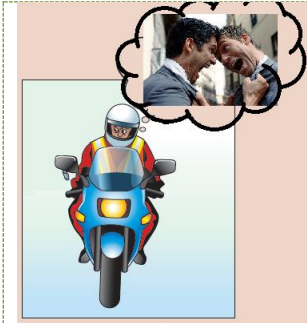
موانع پیش‌بینی نشده

اتفاقات غیر منتظره و موانع پیش‌بینی نشده هنگام رانندگی بسیار زیادند. در صورت هوشیاری هنگام راندن موتورسیکلت، بسیاری از آنها را می‌توان تشخیص داده، واکنش لازم نشان داد.

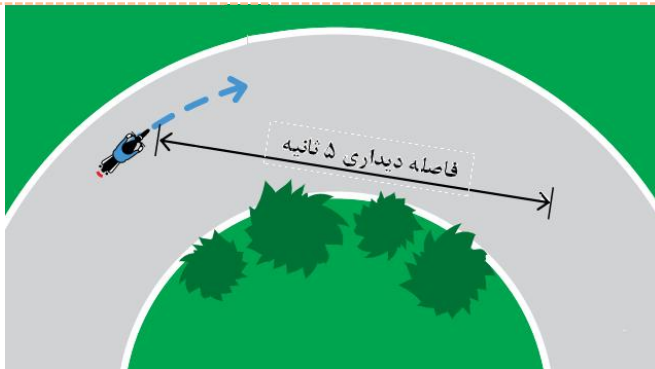
با رعایت نکات زیر، توانایی شما برای واکنش در برابر موانع پیش‌بینی نشده افزایش می‌یابد:

- همواره به جلو و اطراف خود توجه و دقت کافی داشته باشید.
- در طول مسیر حرکت روزانه سعی کنید اطلاعات کافی از مسیر به دست آورید.
- به علائم راهنمایی و رانندگی توجه و از آنها پیروی کنید.
- پیش از ورود به پیچ از سرعت خود کاسته، در جایی قرار بگیرید که بیشترین میدان و عمق دید برای شما فراهم شود.

در صورتی که ذهن موتورسوار درگیر مشکلات شخصی با شد، تمرکز کافی برای پیش‌بینی خطرات احتمالی وجود نخواهد داشت!
اگر نمی‌توانید ذهن خود را از درگیری‌ها و مشغله‌های فکری خالی کنید، از رانندگی پرهز نمایند هرچند احساس می‌کنید که موتورسوار متبحری هستید.

در صورتی که دید کافی از روبرو ندارید، آنقدر از سرعت خود بکاهید تا دست کم تمام وسایل متحرکی را که ۵ ثانیه با شما فاصله دارند در دیدرس شما قرار گیرند. منظور از فاصله ۵ ثانیه‌ای، فاصله‌ای است که وسیله‌ی نقلیه‌ی شما در مدت زمان ۵ ثانیه (با همان سرعتی که در حال حاضر دارد) طی می‌کند.
طبیعی است هرچه سرعت شما بیشتر باشد، فاصله دیداری ۵ ثانیه‌ای نیز بیشتر خواهد بود که این موضوع منطقی است؛ چراکه در صورت وقوع یک اتفاق غیر قابل پیش‌بینی در این این محدوده، باید مسافت کافی برای تصمیم‌گیری و کنترل موتورسیکلت داشته باشید.

رسیدگی و تجهیز موتورسیکلت

بع ضی از قطعات موتور سیکلت م صرفی بوده پس از مدت معینی باید با یک قطعه نو تعویض شوند. تایرها، لنت‌های ترمز و روغن موتور از مهمترین بخش‌هایی هستند که با توجه به میزان پیمایش فرسوده و مستهلک می‌شوند.

بعضی بخش‌های دیگر از موتورسیکلت ممکن است بر اثر برخوردها و یا واژگونی‌های احتمالی دچار آسیب شوند و کارآیی خود را از دست بدهند. چراغ‌های راهنمای عقب از این دست قطعات هستند که به تجربه مشاهده گردیده نسبت به قطعات دیگر بیشتر آسیب می‌بینند. تعمیر و یا تعویض قطعات آسیب دیده را نباید به تعویق انداخت.

بسیاری از موتورسواران پس از خرید موتورسیکلت، با توجه به نیاز یا علاقه‌ی شخصی، ممکن است قطعات یا سیستم‌هایی را به موتورسیکلت خود اضافه یا نصب کنند. بعضی از این تجهیزات کاربردی بوده، خللی در عملکرد و ایمنی موتورسیکلت ایجاد نمی‌کنند که از آن جمله می‌توان به طلق محافظ باد اشاره نمود که بر روی دسته‌های فرمان نصب می‌شود. میله‌ها یا گارد محافظ پا، پشتی عقب و یا صندوقچه‌ی سبک کوچکی که در پشت نصب می‌شود نیز از جمله این موارد می‌باشند. این گونه تجهیزات در صورتی که بیرون زدگی از عرض یا طول متعارف موتورسیکلت نداشته باشند و خطری برای موتورسوار و دیگران ایجاد نکنند می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند ولی **نصب سیستم‌هایی همچون بوق‌های گوش خراش یا چراغ‌های تزئینی خیره‌کننده، نادرست و خلاف قوانین و مقررات می‌باشد.**

استفاده از قفل زنجیر برای حفظ موتورسیکلت در برابر سرقت در صورتی که جای مناسب و ایمنی برای آن در نظر گرفته شود و مقابل دید شماره‌ی پلاک وسیله را نیز نگیرد بدون اشکال می‌باشد.

حرکت در سربالایی

حرکت در سربالایی به ویژه هنگام شروع به حرکت دشوارتر از حرکت در زمین مسطح است. اگر شیب سربالایی خیلی زیاد باشد، خطر بلندشدن چرخ جلو و افتادن از عقب نیز وجود خواهد داشت به ویژه زمانی که یک نفر ترک‌نشین پشت سر شما باشد.

برای تمرین چگونگی بالارفتن از شیب و سربالایی‌ها، ابتدا از شیب‌های کم و دارای فضای کافی برای دور گرفتن استفاده کنید. بعد از این مرحله در قسمت بعدی باز هم از

شیب های کم استفاده کنید؛ با این تفاوت که این بار موتور سیکلت را از ابتدای شیب یعنی بدون دور گرفتن اولیه بحرکت در آورید تا تجربه بیشتری برای بالا رفتن از شیب به دست آورید.

در مراحل ابتدایی تنها از دنده یک استفاده نمایید ولی در مراحل بعدی می توانید دنده های سبک تر را نیز تجربه کنید. البته این به شرطی است که شیب سربالایی، سرعت و قدرت موتورسیکلت این امکان را برای تان فراهم کند. تعویض دنده در این حالت باید خیلی سریع تر از حالت عادی انجام شود، چراکه موتور خیلی زود دور خود را از دست می دهد.

برای شروع حرکت در سربالایی، ابتدا باید با استفاده از ترمز عقب مانع حرکت موتورسیکلت به عقب شد. در صورتی که برای حفظ تعادل موتورسیکلت نیاز به هر دو پا می باشد، می توان از ترمز جلو استفاده نمود. هنگام شروع به حرکت باید توجه داشت که همزمان با رها کردن تدریجی کلاچ، ترمز را نیز باید به تدریج آزاد نمود. در صورت نیاز باید از گاز بیشتری برای حرکت استفاده نمود.

حفظ تعادل نیز در انجام مراحل بالا دارای اهمیت می باشد چراکه به دلیل جاذبه زمین، موتورسیکلت تمایل به واژگونی دارد.

حرکت در سرازیری

برای مهارت یافتن در پایین آمدن از سرازیری، ابتدا از شیب های خیلی کم استفاده کنید. برای تمرین ابتدا موتور سیکلت را در دنده یک قرار دهید و بدون استفاده از گاز شروع به پایین آمدن از سرازیری کنید. وقتی که موتور خلاص نیست و در حالت دنده قرار دارد، دارای

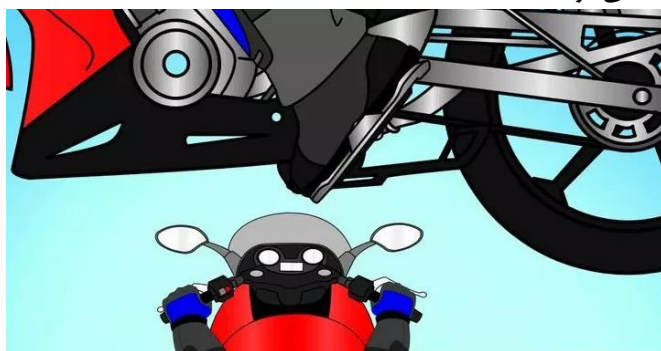

نوعی ترمز موتوری (کمپرس موتور) می‌باشد که نیروی ناشی از همین نوع ترمز، برای پایین آمدن ایمن از سرازیری‌ها بسیار موثر است. در شیب‌های بسیار تند باید از دنده یک استفاده نمود ولی در شیب‌های کمتر می‌توان دنده‌های سبک‌تر را نیز به کار گرفت.

نکته بسیار مهم در سرازیری‌ها آن است که هرگز با دنده خلاص حرکت نکنید چرا که کنترل موتور با ترمزها به تنهایی خطرناک بوده حتی در مواردی امکان پذیر نمی‌باشد. خلاص کردن موتور و استفاده از ترمزها به تنهایی باعث داغ شدن لنت و از دست رفتن قدرت ترمزگیری می‌گردد.

تعویض دنده

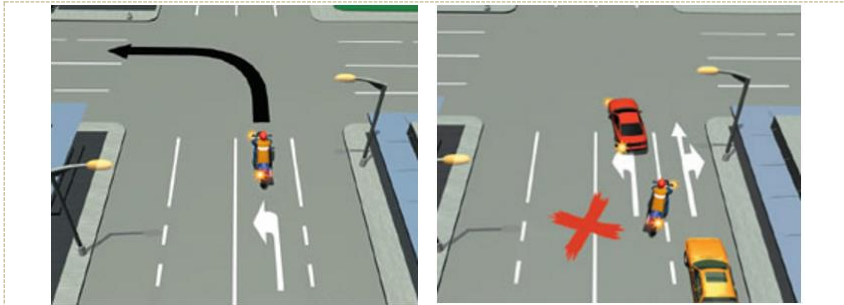
تعویض آرام، به‌هنگام و درست دنده، کاهش فرسودگی موتور سیکلت را در پی خواهد داشت. در دفترچه راهنمای هر موتورسیکلت، حداکثر سرعت مجاز برای هر دنده آورده شده است. هنگام حرکت و یا افزایش و کاهش سرعت، دنده درست را انتخاب کنید. استفاده نادرست از دنده به ویژه در شیب‌ها و یا زمین‌های سُر، موجب به هم خوردن تعادل موتورسیکلت می‌شود.

علائم گردش

یکی از وسایل ارتباطی شما با سایر استفاده‌کنندگان از راه، چراغ راهنما است. با استفاده از چراغ راهنما، دیگران از قصد شما برای گردش، تغییر خط حرکت، خارج شدن و یا پیوستن به مسیر حرکت آگاه می‌شوند.

پیش از آنکه از چراغ راهنما استفاده نمایید، ابتدا باید بررسی کنید که آیا امکان گردش و تغییر خط حرکت وجود دارد یا خیر. استفاده بی مورد از چراغ راهنما باعث گیج شدن سایر رانندگان و ایجاد مشکلات ترافیکی خواهد شد.

چراغ راهنما را زود خاموش نکنید. عادت کنید که همیشه از چراغ راهنما استفاده کنید، زیرا باعث رویت بیشتر شما توسط دیگران می شود. در تکمیل چراغ راهنما در مواقع مورد لزوم از علامت دست نیز می توان استفاده نمود.

علامت دادن با دست

در صورتی که نیاز به علامت دادن با دست می باشد، مانند شکل زیر عمل کنید. علامت دادن با دست باید به موقع، واضح، گویا و قابل رویت باشد.

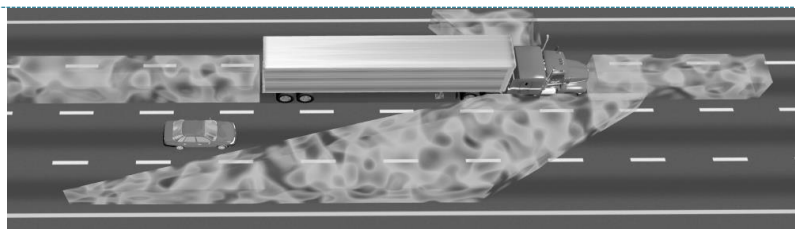
وسایل نقلیه بزرگ

وسایل نقلیه بزرگ، فضای زیادتری برای گردش و یا توقف نیاز دارند. هنگام حرکت، فاصله‌ی بیشتری با آنها بگیرید.

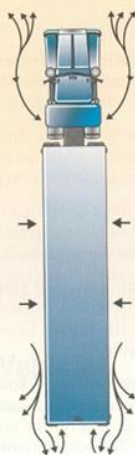
وسایل نقلیه بزرگ دارای فضای کور زیادی در اطراف خود هستند که از جمله می توان به پشت سر و سیله نقلیه و بخش‌هایی از کناره های آن اشاره نمود. در این فضاها راننده نمی تواند موتورسوار را ببیند. هنگامی که شما بتوانید شیشه آینه وسیله نقلیه جلویی را

ببینید، در دیدرس آن راننده وسیله نقلیه خواهید بود، از رفتن در نقطه کور وسایل نقلیه بزرگ خودداری کنید.

از قرار گرفتن در نقطه کور وسایل نقلیه بزرگ خودداری کنید.

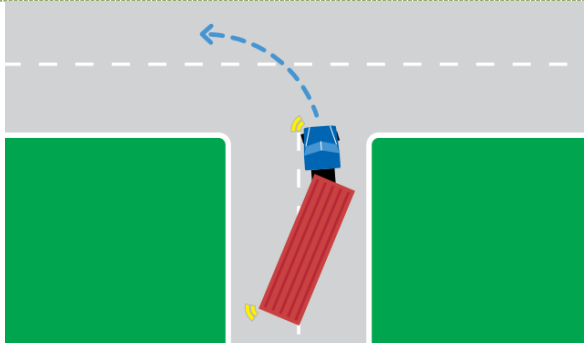

شاید تا به حال جابجایی شدید هوا را هنگام عبور کامیون‌ها یا اتوبوس‌ها از کنار خود تجربه کرده باشید. با توجه به اینکه موتورسیکلت نسبت به یک اتومبیل وزن کمتری دارد، به راحتی از باد ناشی از حرکت وسایل نقلیه سنگین و بزرگ تاثیر پذیرفته، می‌تواند مسیر حرکت شما را منحرف کند. باد و طوفان‌های شدید نیز می‌توانند در کنترل موتورسیکلت مانع ایجاد کرده، شرایط خطرناکی را برای موتورسوار رقم بزنند.

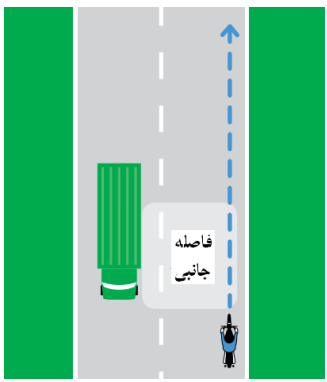
رعایت فاصله‌ی جانبی

در ذهن خود، فضای بی‌شتر از ابعاد واقعی خودروها در نظر گرفته، از قرارگیری در آن محدوده خودداری کنید. این فضا را باید در شرایط خاص همچون هنگامی که آن خودروها در حال دور زدن هستند افزایش داد و به عبارت دیگر فاصله‌ی بیشتری با آن‌ها گرفت. بعضی از مهمترین فواصلی که با خودروهای دیگر باید رعایت نمود در شکل‌های بعدی نشان داده شده‌اند.

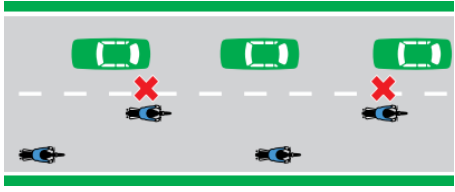

خودروهای طویل هنگام گردش به چپ یا راست، ابتدا مقداری به سمت مخالف منحرف می‌شوند تا دارای فضای کافی برای گردش باشند. کشنده‌ی نیمه‌یدکی که در شکل نشان داده شده است، با توجه به علامت راهنمایش مشخص است که قصد گردش به چپ دارد ولی ابتدا مقداری به راست منحرف شده است. در چنین شرایطی رعایت فاصله‌ی ایمن را نموده، اجازه دهید تا عمل گردش آن‌ها به اتمام رسد و با قرارگیری در اطراف آن‌ها خود را در معرض خطر و آسیب قرار ندهید.

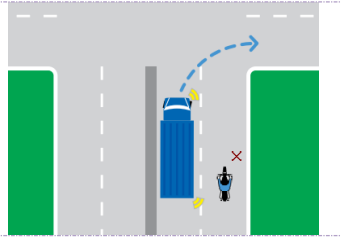

موتورسوار در شکل روبرو اگرچه تمام خط عبور را در اختیار دارد ولی با نزدیک شدن به کامیونی که از مقابل در حال حرکت است، به سمت کنار راه رفته و بدین ترتیب فاصله‌ی جانبی خود را با آن به بیشترین مقدار رسانده است. این موتورسوار با رعایت احتیاط، احتمال برخوردش با خودروی مقابل را به کمترین مقدار رسانده است.

در این شکل موتورسوارانی که با علامت ضربدر قرمز مشخص شده اند، فاصله جانبی خود را با خودروهای کناری به درستی رعایت نکرده اند.

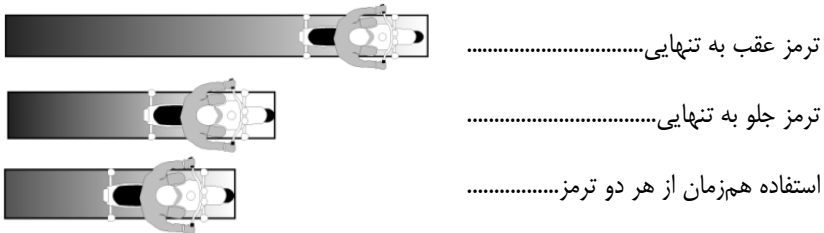

موتورسیکلت با توجه به گردش به راست کامیون، در موقعیت خطرناکی قرار گرفته است. در چنین شرایطی باید فاصله‌ی بیشتری را رعایت نمود.

متوقف کردن موتورسیکلت

موتورسیکلت دارای دو ترمز بوده، هر دوی آن‌ها برای یک توقف موثر لازم است. تاثیر هر کدام از ترمزها به تنهایی و همچنین باهم در مسافت توقف در شکل نشان داده شده است.

مقایسه مسافت توقف هنگام ترمزگیری

- برای کاهش سرعت و یا توقف از هر دو ترمز هم‌زمان استفاده کنید.
- فشردن شدید و ناگهانی پدال یا اهرم ترمز می‌تواند باعث قفل شدن چرخ‌ها و از دست رفتن تعادل موتورسیکلت شود.
- قفل شدن چرخ‌های جلو به مراتب خطرناک‌تر از قفل شدن چرخ‌های عقب می‌باشد. از این رو هنگام ترمزگیری، درصد بیشتری را برای چرخ‌های عقب اختصاص دهید.
- هنگامی که موتور روشن بوده و در حالت خلاص نیز نباشد، موتورسیکلت دارای نوعی ترمز موتوری است. ترمز موتوری در صورتی که دنده به درستی انتخاب شده باشد، دارای کارایی بسیار خوبی به ویژه در سرازیری‌ها می‌باشد. می‌توان گفت که هدایت و کنترل سرعت موتورسیکلت در سرازیری‌های تند بدون استفاده از ترمز موتوری ناممکن است. از ترمز موتوری می‌توان به عنوان ترمز کمکی در کاهش مسافت توقف بهره برد.

بنابراین برای استفاده از این ترمز و کاهش موثر سرعت، دنده را به شیوه مناسب کاهش دهید.

ترمزگیری دومرحله‌ای

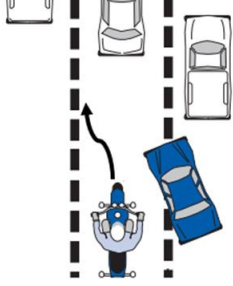
برای انجام یک ترمزگیری درست، ابتدا در مرحله‌ی اول فشار کمی به اهرم یا پدال ترمز وارد آورید. در مرحله‌ی بعدی اگر نیاز به ترمز شدیدتری بود، به آرامی فشار روی پدال یا اهرم ترمز را افزایش دهید.

انجام در ست ترمزگیری دو مرحله‌ای، بازده ترمزگیری را افزایش داده و از سر خوردن موتورسیکلت نیز جلوگیری می‌کند. ترمزگیری به صورت یک‌باره و ناگهانی، می‌تواند باعث سر خوردن و از دست رفتن کنترل موتورسیکلت به ویژه در زمین‌های خیس و یا زمین‌های آغشته به شن و ماسه شود.

در صورت وجود مصالح ساختمانی همچون شن و ماسه در کنار مسیر، دقت کنید حرکت یا ترمزگیری روی آن‌ها منجر به سر خوردن و از دست رفتن تعادل خواهد شد.

احتیاط در ترمزگیری

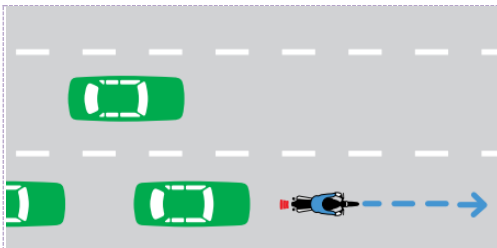
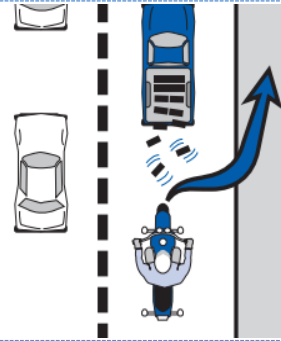
هنگام ترمزگیری در راه‌های لغزنده یا ناهموار، آمادگی لازم برای لغزش و یا سر خوردن موتورسیکلت را داشته باشید. برای پیشگیری از وقوع خطر در چنین شرایطی، سرعت خود را از قبل کم نمایید.

گاهی فرصت کافی برای ترمزگیری وجود ندارد. شرایطی را در نظر بگیرید که خودروی جلویی شما ترمز ناگهانی بگیرد یا خودرویی که در خط کناری است ناگهانی وارد مسیر شما شود و به اصطلاح جلوی شما بیپچد. در چنین شرایطی بهتر است ابتدا با احتیاط مسیر حرکت خود را تغییر داده تا با آن برخورد نکنید و سپس ترمزگیری نمایید. به هر حال دقت داشته باشید هنگامی که دارید تغییر مسیر ناگهانی می‌دهید، هم‌زمان ترمز نگیرید.

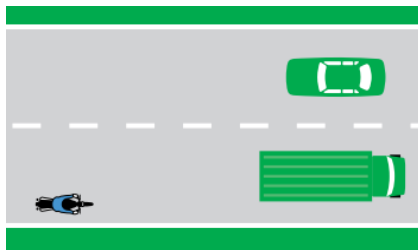

در صورتی که با تغییر مسیر ناگهانی وارد حاشیه راه و سطوح شنی و لغزنده می‌شوید، بهتر است ابتدا سرعت خود را تا جایی که امکان دارد کم کرده، سپس به سرعت تغییر مسیر دهید. موتورسوار در این شکل به منظور ممانعت از برخورد با بار ریخته شده از کامیون، از همین تکنیک استفاده نموده است.

اگر در یک خط عبور در حرکت هستید و قصد ترمزگیری دارید، با استفاده از آینه‌ها از وجود وسایل نقلیه پشت سر خود مطلع شوید. ابتدا به طور متناوب پدال

ترمز عقب را فشار دهید تا با خاموش و روشن شدن چراغ ترمز، وسایل نقلیه پشت سرتان از ترمزگیری شما آگاهی یابند. سپس پدال ترمز را به صورت پایدار نگه دارید. موتورسیکلت از این لحاظ که تنها دارای یک چراغ ترمز است و شدت نور آن نیز نسبت به اتومبیل‌ها کمتر است، ممکن است رانندگان پشت سر به سرعت متوجه آن به ویژه در روز نشوند. از این رو راهکار بالا (فشردن متناوب پدال ترمز) توصیه گردید.

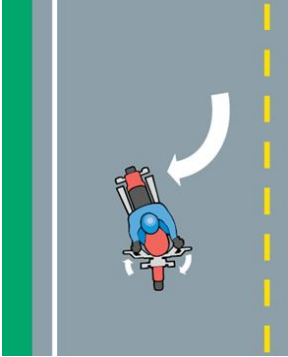

همواره با فاصله‌ای مناسب از خودرویی جلویی حرکت کنید تا در صورتی که نیاز به ترمزگیری و توقف داشته‌ید، مسافت و زمان لازم برای این کار در اختیاران قرار داشته باشد (رعایت قانون دو ثانیه زمان). با این کار، احتمال قرارگیری در نقطه‌ی کور را نیز کاهش داده‌اید.

همراه با گرفتن ترمز، دنده موتورسیکلت را هم کم کنید. این عمل به شما امکان می‌دهد از کمپرس موتور (ترمز موتوری) به خوبی استفاده کنید.

قبل از ورود به پیچ ها سرعت خود را کاهش دهید چراکه ممکن است بر اثر نیروی گریز از مرکز به بیرون پیچ پرت شوید. انجام ترمزگیری شدید بعد از ورود به پیچ و در شرایطی که موتورسیکلت در حالت عمودی کامل قرار ندارد، منجر به از دست رفتن تعادل خواهد شد. بنابراین پیش از ورود به پیچ از سرعت خود بکاهید تا در شرایط خطرناک پیچ مجبور به ترمزگیری ناگهانی نشوید.

در صورت استفاده از ترمز جلو اگر چرخ جلو قفل کرد، ترمز را رها کرده، همزمان از ترمز عقب و جلو استفاده و سپس رها کنید. این کار را چند بار تکرار نمایید. در مواقعی که موتورسیکلت در اثر فشار بیش از حد بر ترمز دچار لغزندگی شد، گاز را رها کرده، فرمان را به سمت مسیری که قصد حرکت دارید بگیرید. از ترمزهای ناگهانی در راه های ماسه‌ای، شنی، رنگ شده، خیس، مرطوب و یا پله‌های فلزی به ویژه در دقایق اول بارندگی خودداری کنید.

سر خوردن

در هنگام سرخوردن چرخ عقب موتورسیکلت به هر سمت (چپ و راست) فرمان را به همان سمت و متناسب با سرخوردن بگیرید تا موتورسیکلت در مسیر مستقیم حرکت و تعادل خود را حفظ کند.

گردش بسیار تند یا با سرعت بسیار زیاد، شتاب گیری سریع و ناگهانی و یا ترمزگیری شدید به ویژه در شرایط جوی نامناسب می‌تواند منجر به سر خوردن موتورسیکلت شود. بنابراین برای جلوگیری از خطرات و حوادث و حفظ کنترل موتورسیکلت از انجام اعمال بسیار سریع یا ناگهانی پرهیز کنید و اگر به راه آشنایی ندارید، آهسته تر برانید. اگر در حین حرکت دچار لغزش شدید، وحشت نکنید. با واکنش مناسب می‌توانید کنترل موتورسیکلت را دوباره به دست آورید.

اگر در اثر استفاده از ترمز عقب، چرخ عقب موتورسیکلت شما دچار لغزش شد، می‌توانید با گرفتن فرمان به سمتی که موتورسیکلت در حال سر خوردن است و رها کردن ترمز، از ادامه لغزیدن موتورسیکلت جلوگیری نمود.

در راه های لغزنده اصطکاک بین لاستیک های موتورسیکلت و سطح راه کاهش می یابد. از رانندگی با موتورسیکلت در سطح های یخی و برفی خودداری کنید. در صورتی که به هر دلیلی گرفتار راه لغزنده شدید از سرعت خود بکاهید؛ در مواقع لزوم از هر دو ترمز به نرمی و به تدریج استفاده کنید؛ از حرکت های ناگهانی و تند پرهیزید؛ برای افزایش کشش موتور از دنده های پایین استفاده کرده، کلاچ موتورسیکلت را به تدریج رها کنید.

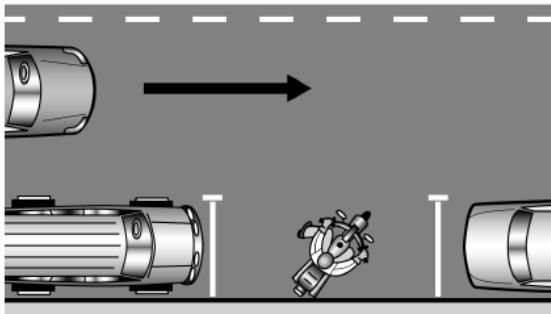
پارک کردن

موتورسیکلت خود را در محل مجاز و مطمئن پارک کنید و قبل از پارک کردن به علائم راهنمایی و رانندگی در کنار راه دقت کنید. نمونه ای از محل های مجاز برای پارک موتورسیکلت در شکل نشان داده شده است.

موتورسیکلت شما ممکن است دارای هر دو نوع جک باشد. جک بغل اغلب در سمت چپ موتورسیکلت تعبیه شده است. از این رو برای استفاده از جک بغل از سمت چپ موتورسیکلت پیاده شوید (البته اگر جک بغل در همان سمت تعبیه شده باشد). قراردادن موتور بر روی جک وسط نیاز به نیروی بیشتری دارد. به همین خاطر برای استفاده از جک وسط، از سمتی پیاده شوید که تسلط بیشتری برای این کار دارید.

قبل از ترک موتورسیکلت، مطمئن شوید که موتورسیکلت در دنده یک قرار دارد، چرخ جلو قفل شده و سوئیچ آن را برداشته اید. سعی کنید موتورسیکلت خود را در سربالایی پارک نکنید. برای این که موتورسیکلت شما در معرض دید سایر موتورسوارانی که به دنبال جای پارک هستند قرار گیرد، موتورسیکلت خود را در کنار جاده یا حاشیه خیابان با زاویه ۴۵ درجه پارک کنید.

دیده شدن

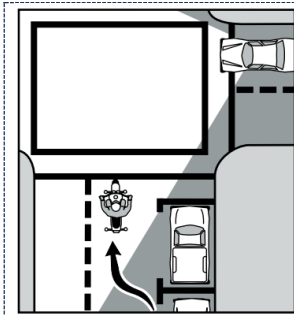
شکل و اندازه کوچک موتورسیکلت ها آن ها را برای سایر استفاده کنندگان از راه غیر قابل رویت کرده است. حتی یک اتومبیل کوچک می تواند مانع رویت موتورسیکلت توسط دیگران شود. باران، مه، دود، بخار، گرد و خاک موانعی برای عدم رویت موتورسیکلت توسط سایر رانندگان هستند.

با روش های زیر می توانید به دیده شدن خود کمک کنید:

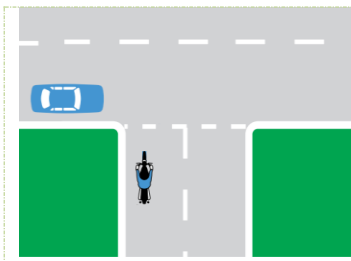
- استفاده از لباس رنگی روشن

- استفاده از کلاه ایمنی با رنگ روشن
- استفاده از نورتاب (رفلکتور) در لباس و کلاه ایمنی
- روشن کردن چراغ بزرگ جلو از غروب تا طلوع آفتاب و در مواقع ضروری
- خودداری از قرار گرفتن در نقطه کور سایر رانندگان
- خودداری از قرار گرفتن در زوایایی که در دید میدانی اختلال ایجاد می‌کند
- قرار گرفتن در وسط خط عبوری
- استفاده از علائم گردش در مواقع لزوم
- اعلام حضور به سایر استفاده کنندگان از راه با علائمی همچون خاموش- روشن کردن نوربالا

زمانی که به یک تقاطع دارای نقطه کور یا محدودیت میدان دید نزدیک می‌شوید سعی کنید از منطقه خطر خیز عبور نکنید. شکل روبرو موتور سواری را نشان می‌دهد که به درستی در پشت خط توقف ایستاده است. همچنین این موتور سوار به منظور اینکه در نقطه کور سواری (که در حال عبور از چهارراه است) قرار نگیرد، تا جایی که امکان داشته خود را به خط مُقَطَّع (بریده‌بریده) وسط راه نزدیک نموده است.

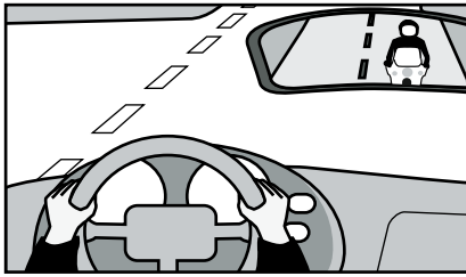

شکل روبرو نمایی از یک تقاطع را نشان می‌دهد که به دلیل نوک تیز بودن کناره‌ی تقاطع، بر میزان محدوده‌ی نقاط کور افزوده گردیده است.

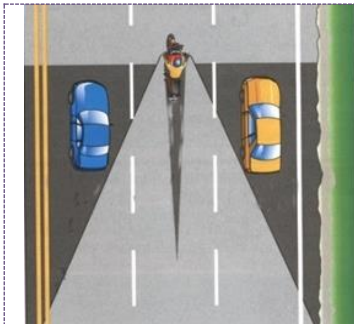
رانندگان اتومبیل، بیشتر از آینه‌ی دید عقب استفاده می‌کنند و توجه چندانی به آینه‌های جانبی خود (آینه‌های بغل) ندارند. پشت سر یک اتومبیل به نحوی حرکت کنید که در میدان دید آینه عقب اتومبیل جلویی قرار داشته باشید. موتور سیکلتی که در شکل نشان داده شده، به درستی این نکته را رعایت نموده است. نکته بسیار مهم آنکه همواره

فاصله‌ی مناسبی با اتومبیل جلویی داشته باشید؛ اتومبیل یا کامیونی که در جلو شما حرکت می‌کند، ممکن است بدون هیچ مشکلی، چاله‌ای عمیق را پشت سر بگذارد ولی موتور سیکلت به دلیل دوچرخ بودن نتواند از آن چاله عبور کرده، واژگون شود. بنابراین اگر چسبیده به اتومبیل جلویی حرکت کنید، هیچ گاه متوجه چاله‌های احتمالی نخواهید شد!

این شکل قرارگیری صحیح موتور سوار هنگام حرکت در پشت سر یک اتومبیل را نشان می‌دهد. همیشه در مسیری حرکت کنید که از طریق آینه جلو سایر رانندگان و وسایل نقلیه در میدان دید آن‌ها قرار بگیرد.

دو خودروی سواری در شکل روبرو در نقاط کور موتور سیکلت قرار دارند. موتور سوار همواره باید به این موضوع توجه داشته باشد. همچنین زمانی که به دنبال و سیله نقلیه دیگر در حرکت هستید سعی کنید از نقطه کور رانندگان دیگر خارج شوید.

برای اعلام حضور خود به سایر رانندگان در صورت لزوم از بوق موتور سیکلت استفاده کنید.

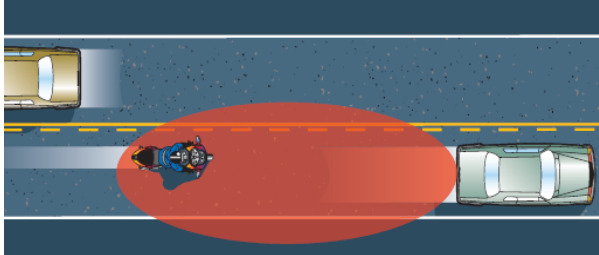
همیشه تصور کنید سایر رانندگان اتومبیل‌ها اطلاعی از حضور شما در خط حرکتی خود ندارند با پیش‌بینی و برنامه‌ریزی آماده مقابله با خطرات احتمالی شوید.

رعایت فاصله ایمن

هنگام عبور از کنار سایر وسایل نقلیه، برای جلوگیری از تصادف فاصله عرضی (جانبی) مناسب را رعایت کنید، زیرا ممکن است آن‌ها با تغییر دادن مسیر خود و آمدن به خط حرکتی شما موجب تصادف شوند.

هر قدر فاصله طولی موتورسیکلت شما نسبت به وسیله نقلیه جلویی کم تر باشد احتمال بروز خطر بیش تر خواهد بود.

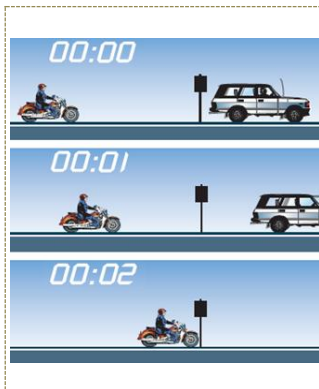

با رعایت فاصله طولی، شما زمان لازم را برای انجام عکس العمل و جلوگیری از برخورد با وسیله نقلیه جلویی خواهید داشت.

هنگامی که در پشت سر یک وسیله نقلیه در حرکت هستید برای جلوگیری از تصادف با آن وسیله نقلیه، قانون دو ثانیه را رعایت کنید.

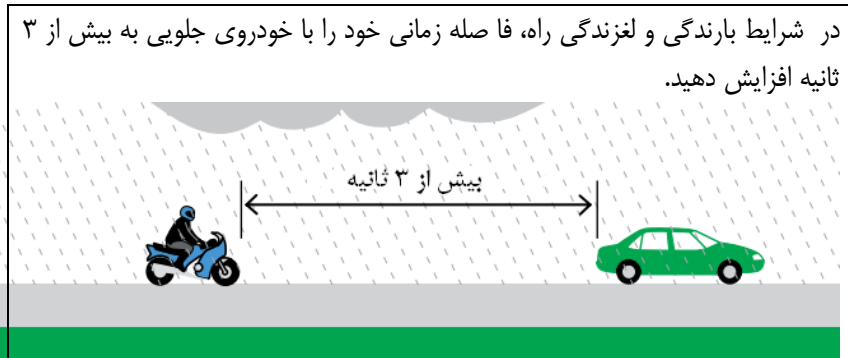
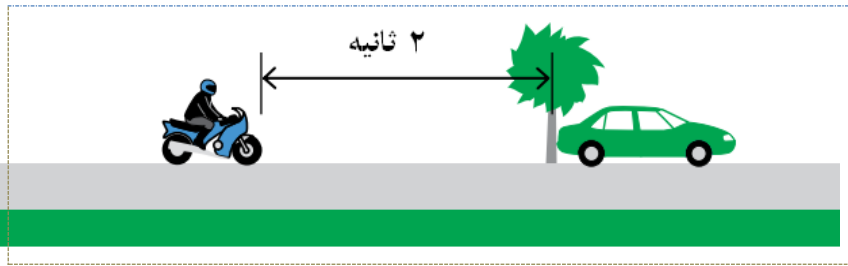
سعی کنید خط عبور خود را با سایر رانندگان تقسیم نکنید، زیرا بر اثر حوادث غیر قابل پیش‌بینی ممکن است به شدت آسیب ببینید. بنابر ماده ۱۶۵ آیین نامه راهنمایی و رانندگی، موتورسواران نباید در یک خط عبور به موازات و در کنار خودروها حرکت کنند.

قانون دو ثانیه

برای استفاده از روش دو ثانیه زمان، یک نقطه نشانی ثابت مانند تابلو راهنمایی و رانندگی و یا یک درخت در میدان دید خود و در فاصله مناسب در نظر بگیرید. زمانی که وسیله نقلیه جلوی شما در امتداد نقطه نشانی قرار گرفت شروع به شمارش کنید؛ یک هزار و یک، یک هزار و دو. اگر در شمارش دوم دو ثانیه به نقطه نشانی رسیدید فاصله شما مناسب است.

با رعایت فاصله ایمن می توانید در صورت بروز کارهای غیر منتظره توسط سایر استفاده کنندگان از راه، به موقع از خود واکنش نشان دهید.

مسافت توقف

یک راننده خوب همیشه باید حوادث و خطرات را در رانندگی پیش‌بینی کند و برای رویارویی با آن و نشان دادن واکنش درست، آمادگی داشته باشد. در صورتی می توانید از خطر برخورد جلوگیری کنید که فاصله‌ی زمانی شما با خودروهای دیگر و سایر استفاده کنندگان از راه مناسب باشد. منظور از فاصله‌ی زمانی، فاصله‌ای است که بستگی به سرعت شما و شرایط راه دارد. هرچه سرعت بیشتر باشد و شرایط راه لغزنده‌تر، فاصله‌ی میان شما و خودروی جلویی نیز باید افزایش یابد. در صورتی فاصله‌ی کافی و ایمن با دیگر خودروها به ویژه خودروی جلویی داشته باشید، در صورت نیاز به توقف سریع، مسافت کافی در اختیار شما خواهد بود.

فاصله‌ای که شما می توانید و سیله نقلیه را متوقف کنید خیلی مهم است و انتخاب صحیح آن می تواند رانندگی ایمن و توأم با آرامش برای شما به ارمغان آورد. برای برآورد فاصله‌ی مناسب، به موارد زیر توجه داشته باشید:

- **زمان رویت:** راننده از زمان مشاهده خطر تا زمانی که واکنش مناسب می‌دهد، زمانی را از دست می‌دهد که نزدیک به سه چهارم ثانیه است. البته این زمان در افراد مختلف مقداری متفاوت است. به عنوان نمونه یک فرد ممکن است پس از دیدن یک دست‌انداز به طور ناگهانی، نیم ثانیه طول بکشد تا واکنش نشان داده و پدال ترمز را بفشارد و یا همین واکنش ممکن است برای فرد دیگر یک ثانیه زمان ببرد. زمانی که در این فاصله از دست می‌رود مربوط می‌شود به زمان تشخیص، تصمیم‌گیری و در نهایت صدور فرمان واکنش توسط مغز. بنابراین اگر احساس می‌کنید زمان واکنش در شما بالاتر از زمان میانگین (سه چهارم ثانیه) است، مسافت بیشتری را برای توقف‌های ناگهانی در نظر بگیرید.

- **نوع و شرایط سطح راه و تایر:** اگر سطح راه به هر دلیلی لغزنده بوده یا تایر موتورسیکلت فاقد آج با عمق مناسب باشد، وسیله نقلیه به مسافت بیشتری برای توقف نیاز خواهد داشت.

- **اندازه و وزن وسیله نقلیه:** هرچه وزن وسیله نقلیه و سرنشینان یا بار آنها بیشتر باشد، به مسافت بیشتری برای توقف نیاز خواهد بود.

- **نوع و شرایط ترمزها:** در صورتی که لنت ترمزها به پایان رسیده از تعویض آنها غفلت نموده‌اید، هنگام ترمزگیری تاثیر چندانی در کاهش سرعت موتورسیکلت نخواهند داشت و از این رو فاصله بسیار زیادی را برای مسافت توقف باید در نظر بگیرید. نکته دیگر آنکه هنگام بارندگی، ترمزهای موتورسیکلت به ویژه ترمزهای جلو در صورت خیس شدن ممکن است به صورت میخکوب عمل کنند. طبیعی است در چنین شرایطی نمی‌توانید با خیال راحت ترمزگیری نمایید و مجبور خواهید بود به تدریج و طی مسافت بسیار بیشتری موتورسیکلت را متوقف نمایید.

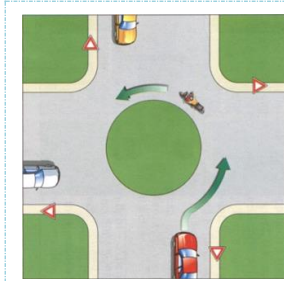

اگر اتومبیل پشت سر شما بدون رعایت فاصله ایمن در حال نزدیک شدن به موتورسیکلت شماست، فاصله ایمن خود را افزایش دهید تا از بروز تصادف جلوگیری شود؛ البته به شرط آنکه سرعت شما از حد مطمئن فراتر نرود؛ در غیر این صورت با احتیاط به کنار رفته، اجازه دهید خودروی پشت‌سری از شما عبور نماید.

تابلوه‌های محدودیت سرعت نصب شده در راه‌ها، حداکثر سرعت مجاز را بیان می‌کنند. در صورت نامناسب بودن سطح راه، با سرعت پایین‌تر از سرعت تعیین شده در سطح راه حرکت کنید.

موتور سواران باتجربه، و وضعیت حرکت خود را با توجه به شرایط متغیر ترافیک تنظیم می‌کنند.

حرکت در میدان

تمام وسایل نقلیه در میدان باید از سمت راست حرکت کنند و از سمت راست نیز خارج شوند. رانندگان باید نسبت به وسیله نقلیه‌ای که دور میدان است احتیاط نمایند. در این تصویر، اتومبیل زردرنگ باید حق تقدم عبور موتورسیکلت را رعایت کند.

توقف و حرکت در تقاطع

محل توقف مناسب در تقاطع‌ها در شکل‌های بعدی نشان داده شده‌اند.

در تقاطعی که خط ایست وجود دارد، در ست قبل از خط ایست توقف کنید. به شکل زیر توجه کنید.

در تقاطعی که خط ایست وجود ندارد ولی خط کشی عابرین پیاده وجود دارد، قبل از خط کشی گذرگاه عابرین پیاده توقف کنید.

در تقاطعی که خط ایست، خط کشی گذرگاه عابرین پیاده و پیاده رو وجود ندارد، محل مناسب برای توقف قبل از ورود به تقاطع است.

در تقاطعی که پیاده رو وجود دارد ولی خط ایست و یا خط کشی گذرگاه عابرین پیاده وجود ندارد، در امتداد پیاده‌رو در سطح سواره‌رو توقف کنید.

چسبندگی (اصطکاک)

میزان اصطکاک (چسبندگی تایر) چرخ‌های موتورسیکلت روی سطح راه باعث تعادل در رانندگی می‌شود. تایر فرسوده و بدون آج باعث کاهش چسبندگی تایر با سطح راه شده که احتمال سقوط و واژگونی موتورسیکلت را افزایش می‌دهد. سطوح لغزنده و شنی نیز از چسبندگی تایر به سطح راه می‌کاهند. اگر موتورسوار آموزش کامل برای رانندگی ندیده باشد، به علت عدم توجه به چسبندگی و اصطکاک راه، کنترل خود را از دست می‌دهد.

گردش

برای گردش در راه‌ها، تقاطع‌ها، پیچ‌ها و میدان‌ها، قواعد و مقرراتی را باید رعایت نمود که بسیار اهمیت دارند. تغییر مسیر ناگهانی بدون توجه به جریان عبور و مرور باعث بسیاری از تصادفات و حوادث می‌شود.

گردش به راست یا به چپ در رانندگی باید به درستی و در محل‌های مجاز انجام شود؛ علاوه بر آن نیز باید از پیش به سایر استفاده‌کنندگان از راه علامت داد. وجود خط کشی‌ها و علائم افقی در مسیر و رعایت آن‌ها می‌تواند ایمنی لازم را برای شما و دیگران فراهم کند.

پیش از گردش باید در مسیر در ست قرار بگیرید و سپس گردش نمایید. به این کار انتخاب مسیر درست برای گردش می‌گویند.

هنگامی که راه دارای خط کشی است به نکات زیر توجه کنید:

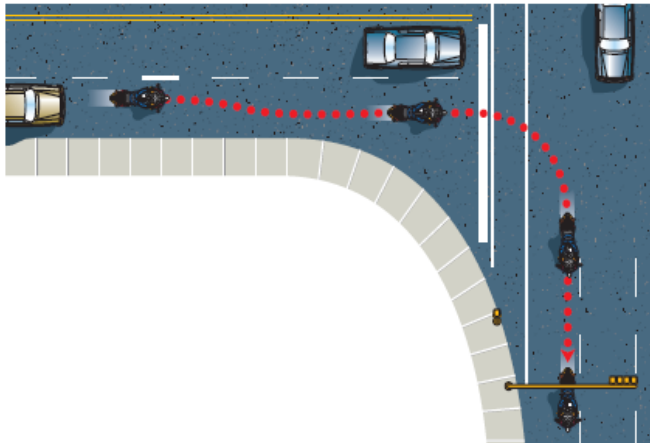
- در یک خط عبوری حرکت کنید.

- بدون رعایت مقررات تغییر مسیر و اطمینان از ایمن بودن، هرگز خط حرکت خود را تغییر ندهید.
- از فاصله یکصد متری با زدن راهنما و دادن علامت، در مسیر گردش و تغییر مسیر قرار بگیرید.

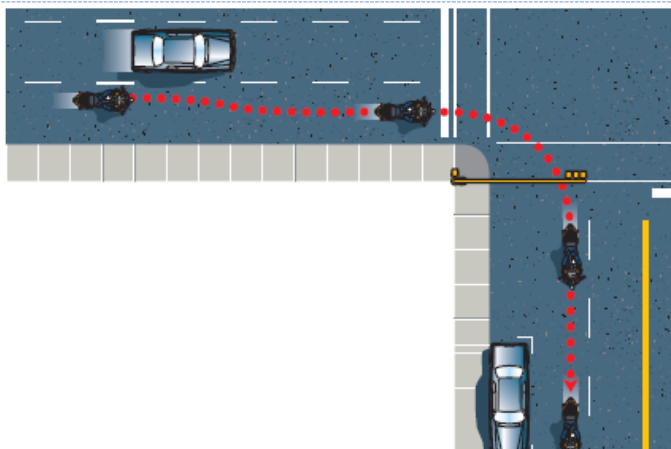
گردش به راست یا چپ

برای گردش به راست یا چپ ابتدا با دادن علامت و زدن راهنما دیگران را آگاه کنید. سپس با کنترل ترافیک سمتی که می‌خواهید بروید و رعایت حق تقدم عبور آنان، در آن مسیر قرار بگیرید. در نهایت پس از رسیدن به محل گردش و ایمنی بودن محل گردش، عمل گردش را انجام دهید.

گردش به راست در شرایطی که وارد خط عبوری بزرگتری می‌شوید

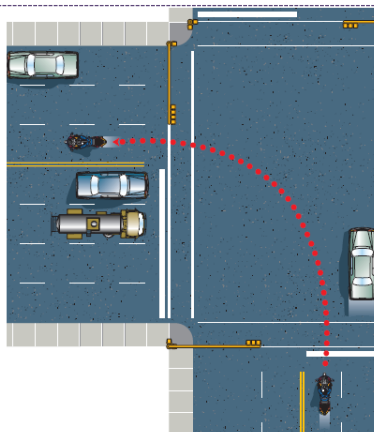

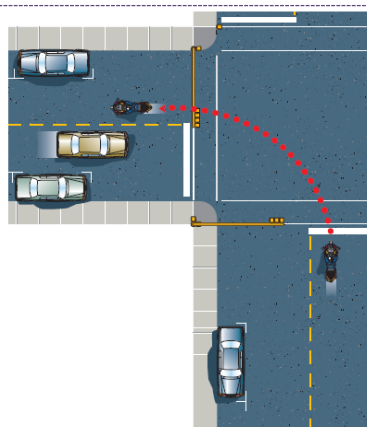
گردش به راست در شرایطی که اندازه خط عبوری تغییر نمی کند

برای کنترل ترافیک پیش از گردش می‌توانید با کمک آینه‌ها ترافیک پشت سر را کنترل کنید. همچنین با چرخاندن سر و بازدید از روی شانه می‌توانید از ترافیک اطراف و مسیر مقابل آگاهی یابید.

روش درست قرارگیری برای گردش در یک تقاطع در شرایط مختلف در شکل‌های زیر نشان داده شده است.

گردش در راه چند خطه

گردش در راه تک خطه

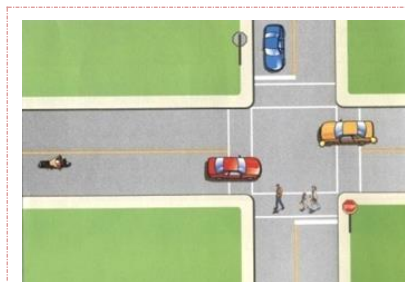
بخش سوم

ایمنی و شناخت خطرات

سه عامل مهم در بروز سوانح ترافیکی و خطرات ناشی از آن نقش دارد؛ انسان، وسیله نقلیه و راه. در حوادث رانندگی کمتر پیش می آید که تنها یکی از این عوامل باعث ایجاد حادثه گردد. در این بخش سعی می شود خطرات در پیش روی رانندگان موتورسیکلت هنگام رانندگی بررسی گردد.

تقاطع

تقاطع، محل پیوستن یا جدایی دو یا چند راه از هم می باشد. به وسیله تقاطع، امکان تغییر مسیر فراهم می شود. تقاطع در واقع مکان تصمیم گیری است که راننده باید پیش از ورود به تقاطع مسیر حرکتش را انتخاب کرده باشد.

راه های جلوگیری از تصادف در تقاطع

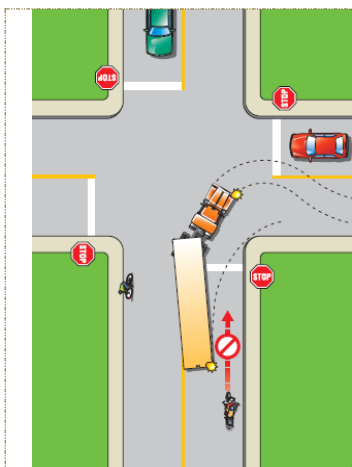
۱. قبل از ورود به تقاطع سرعت خود را کاهش دهید، حتی اگر حق تقدم عبور با شما باشد.
۲. برای عبور از تقاطع فضای مناسبی را در نظر بگیرید.
۳. همواره هنگام عبور از تقاطع احتیاط را رعایت کرده، آماده توقف در شرایط اضطراری باشید.

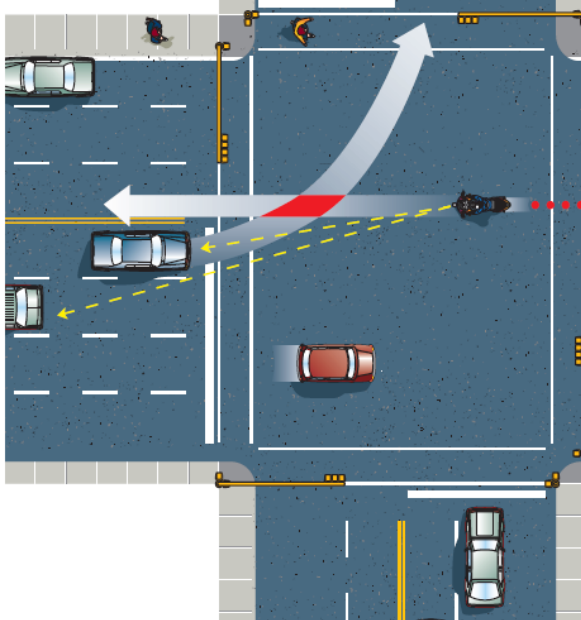

۴. همیشه وضعیت ترافیک پشت سر خود را با آینه های موتورسیکلت در نظر داشته باشید.
۵. آماده باشید که هر لحظه برای به دست آوردن بیشترین فضا به یکی از دو سمت خط خود حرکت کنید.
۶. همیشه تصور کنید در معرض دید سایر رانندگان قرار ندارید، مگر این که اطمینان پیدا کنید آنان شما را دیده اند.
۷. در صورتی که موتورسیکلت در تقاطع ناگهان خاموش شد و نتوانستید آن را دوباره روشن نمایید از موتورسیکلت پیاده شده، با رعایت احتیاط لازم تقاطع را برای عبور سایر رانندگان و عابران پیاده خالی کنید؛ استفاده از چراغ های چشمک زن موتورسیکلت برای ایمنی شما مفید است.
۸. در صورتی که اتومبیلی از سمت راست در حال وارد شدن به تقاطع است به سمت چپ خط خود رفته، برای توقف آماده باشید.
۹. اگر هر دو سمت تقاطع دارای ترافیک است، در قسمت چپ خط حرکت خود قرار بگیرید و آماده توقف کامل باشید.

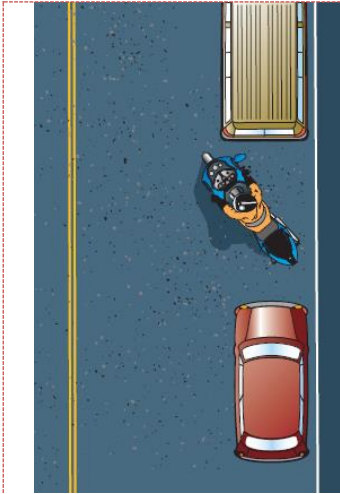

خودروهای بلند همچون کامیونها و اتوبوسها هنگام گردش در تقاطع (به ویژه تقاطع با گوشه‌های تیز)، پیش از گردش به ناچار ابتدا مقداری به سمت مخالف منحرف می‌شوند. به شکل روبرو توجه کنید که کامیون برای گردش به راست، ابتدا مقداری به چپ منحرف شده است. در چنین شرایطی به راهنمای خودروی جلویی توجه داشته، از وارد شدن به فضای خالی ایجاد شده در کنار خودروی بلند بپرهیزید.

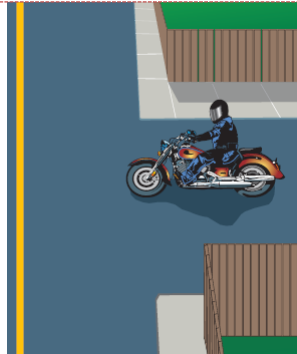

یکی از شایع‌ترین برخوردهای موتورسیکلت در تقاطع، هنگام گردش به چپ خودروها در مسیر مقابل موتورسیکلت‌ها رخ می‌دهد.

هنگام توقف در ترافیک، با ایستادن به صورت مایل می‌توان میدان دید خود را به هر دو جهت افزایش داد.

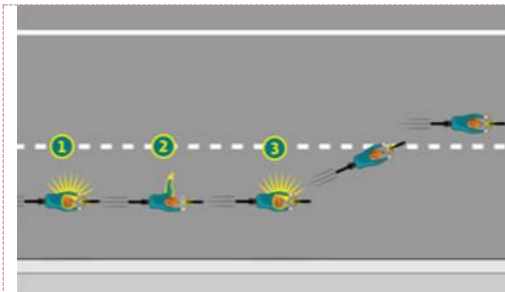

در تقاطع های کور پس از توقف، مقداری به جلو خم شوید تا بتوانید به خوبی فضای اطراف، موانع احتمالی و وسایل عبوری در تقاطع را ببینید.

منظور از تقاطع کور تقاطعی است که گوشه‌های آن فاقد انحنای مناسب بوده و به همین دلیل دارای میدان دید مناسب نمی‌باشد.

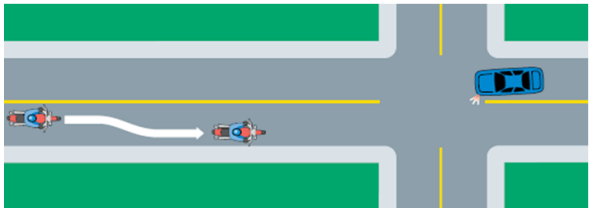
تغییر مسیر حرکت

همیشه هنگام تغییر مسیر حرکت خطراتی شما را تهدید می‌کند بنابراین سعی نمایید در رانندگی از تغییر مسیرهای ناگهانی و غیر ضروری خودداری کنید. برای تغییر مسیر حرکت خود عجله نکنید. هنگام تغییر مسیر حرکت علاوه بر کنترل عقب موتورسیکلت به وسیله آینه، قسمت جلوی مسیر خود را نیز در نظر داشته باشید.

در راه‌های دارای خط‌کشی باید بین خطوط حرکت نمایید. در صورتی که لازم است خط عبور خود را تغییر دهید پس از استفاده از راهنما و کنترل با چرخاندن سر، سرعت خود را کاهش داده به آرامی تغییر مسیر دهید.

قبل از ورود به تقاطع، وضعیت راه را بررسی نمایید. اگر در قسمت چپ تقاطع، خودرویی قصد گردش به راست دارد، مسیر حرکت خود را به آرامی به سمت راست خط عبوری خود تغییر دهید.

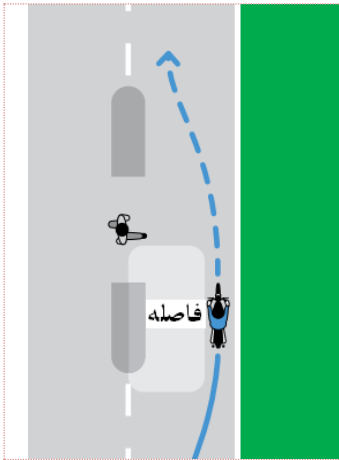
اگر در قسمت راست تقاطع، خودرویی قصد ورود به تقاطع را دارد، مسیر حرکت خود را به آرامی به سمت چپ خط عبوری خود تغییر دهید تا در زاویه‌ی دید آن خودرو قرار داشته باشید.

اگر از هر دو سمت (چپ و راست) تقاطع خودروهایی قصد ورود به تقاطع را دارند و حق تقدم عبور با شماست، سرعت خود را کاهش داده و با حفظ فاصله مناسب از آن‌ها و بدون تغییر مسیر از تقاطع عبور نمایید.

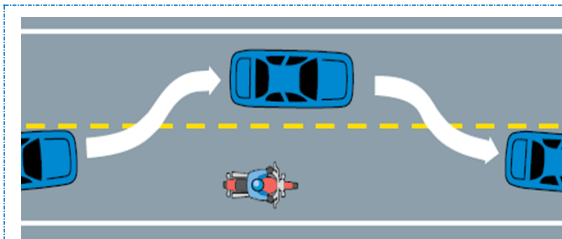
هنگام تغییر مسیر، اطمینان یابید حرکت شما مجاز است. وضعیت ترافیک جلوی خود را بررسی کنید و با استفاده از آینه‌های موتورسیکلت ترافیک پشت سر را نیز زیر نظر قرار دهید. به دلیل وجود نقاط کور در آینه‌ها، همیشه از بالای شانه خود نیز به سمتی که قصد تغییر مسیر دارید به عقب نگاه کنید. برای آگاه سازی سایر رانندگان از تصمیم خود، از چراغ راهنما استفاده کنید.

هنگام عبور از کنار عابرین پیاده، فاصله‌ی جانبی خود را با آن‌ها افزایش داده، نزدیک به آن‌ها حرکت نکنید. تجربه نشان داده است که بسیاری از عابرین هنگام عبور از عرض مسیر ممکن است مردد شوند؛ تصمیم‌های ناگهانی بگیرند و یا حتی منصرف شده دوباره به عقب برگردند. بنابراین همواره فاصله و حریمی مناسب نسبت به آن‌ها در نظر بگیرید.

سبقت خودروهای دیگر از موتورسیکلت

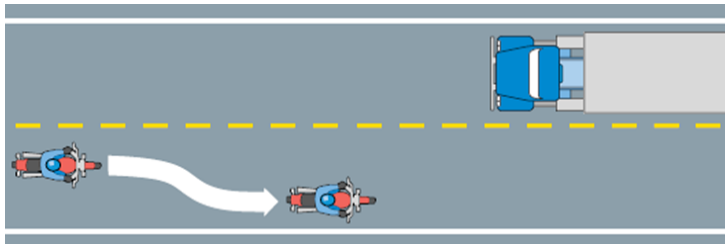

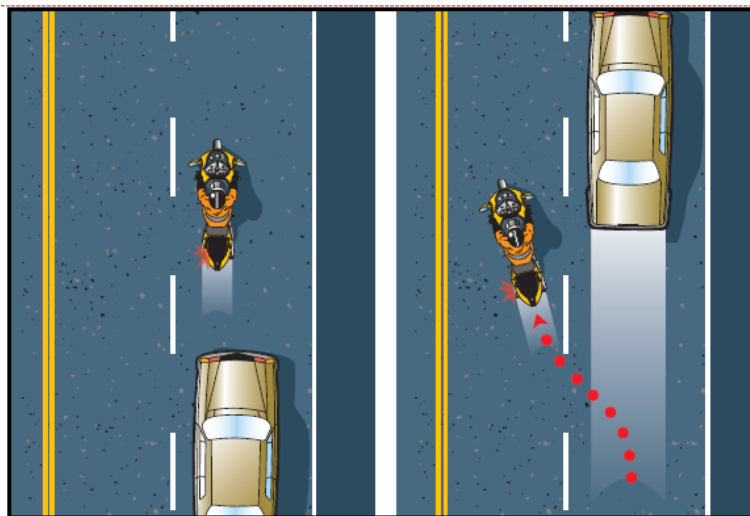
در صورتی که راننده-ای قصد سبقت از شما دارد با او همکاری کنید. افزودن سرعت هنگام سبقت گرفتن دیگر

خودروها، برخلاف مقررات راهنمایی و رانندگی است. در صورت لزوم سرعت خود را کاهش دهید.

زمانی که وسیله نقلیه بزرگی از روبرو و یا از پشت سر به شما نزدیک می‌شود مراقب باشید. حجم بالای هوایی که توسط آنها جابجا می‌شود می‌تواند به راحتی تعادل شما را از بین ببرد.

برای پیشگیری از واژگونی، هوشیاری خود را حفظ نمایید؛ فرمان را محکم گرفته، در سمت راست خط عبوری خود حرکت کرده، آماده واکنش با شرایط ایجاد شده باشید.

اگر خودرویی مسافت زیادی را پشت شما و با فاصله ای نزدیک به شما حرکت می نمود و به اصطلاح از عقب به موتورسیکلت شما چسبانده بود، خط عبوری خود را تغییر داده اجازه دهید از شما عبور کند.

روش سبقت گرفتن

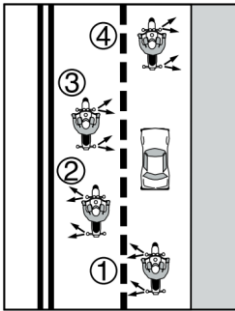
تنها در صورت ضرورت سبقت بگیرید. پس از اطمینان از مجاز بودن منطقه سبقت، با رعایت احتیاط و قوانین، سبقت بگیرید. اگر برای سبقت وارد مسیر روبرو می شوید، اطمینان یابید تا فاصله ای ایمن از هرگونه وسیله ی نقلیه ای خالی باشد.

هنگام سبقت گرفتن موارد زیر را رعایت کنید:

- وضعیت پشت سرتان را با آینه های موتورسیکلت بررسی کنید.
- همیشه از بالای شانه به خط عبوری که می خواهید به سمتش بروید نگاه کنید.
- برای آگاه سازی سایر رانندگان از تصمیم خود، از چراغ راهنما استفاده کنید.

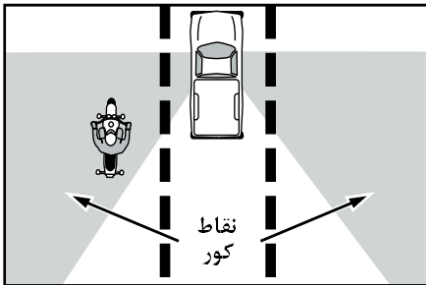
مراحل سبقت:

۱- به خط‌کشی مقطع در سمت چپ خود نزدیک شوید تا دارای بیشترین میدان دید رو به جلو گردید. راهنمای سمت چپ را روشن نموده سپس خودروهایی را که از مقابل می‌آیند کنترل نموده زیر نظر بگیرید. با استفاده از آینه‌ها و همچنین چرخش سر، خودروهای احتمالی پشت سر خود را کنترل کنید.

۲- در صورتی که تمامی شرایط را ایمن ارزیابی نمودید، به سمت خط عبور در چپ حرکت نمایید. هنگامی که وارد خط عبور جدید شدید، به نحوی قرار گیرید که دارای فاصله‌ی مناسب با خودرویی با شید که از آن در حال سبقت گرفتن هستید. چراکه در این صورت دارای فضای کافی برای مدیریت خطرهای احتمالی در خط عبور خود خواهید بود.

۳- موازی با خودرو سرعت بگیرید. از محدوده‌ی نقطه‌ی کور آن تا جایی که امکان دارد به سرعت عبور نمایید. نقاط کور خودرو در شکل زیر نمایش داده شده است. توجه کنید که تمامی

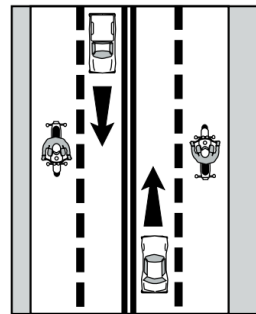
خودروها حتی خودروهای سواری نیز دارای نقاط کور هستند.

۴- راهنمای سمت راست را روشن نمایید. با چرخش سر و استفاده از آینه‌ها، فضای سمت راست خود را کنترل کنید و اطمینان یابید که به اندازه کافی از آن خودرو پیشی گرفته‌اید. اکنون به خط

عبور پیشین خود بازگشته، درنهایت چراغ راهنما را خاموش کنید.

اگر خودرویی قصد سبقت گرفتن از شما داشت، ضمن حرکت در مسیر مجاز، با کاستن از سرعت به وی اجازه دهید تا سبقت بگیرد.

در چنین شرایطی، در برابر باد ناشی از سبقت خودروهای سنگین‌تر آمادگی داشته باشید. این گونه خودروها اغلب دارای آینه‌هایی هستند که ممکن است از عرض خودرو بیرون زده باشد و با شما برخورد کند.

حمل بار

بر اساس تعریفی که از موتورسیکلت در آیین نامه راهنمایی و رانندگی آمده است، موتورسیکلت وسیله نقلیه‌ای است که برای حمل انسان طراحی شده است. حمل بار به معنای اصطلاحی آن برای موتورسیکلت مجاز نمی‌باشد.

حمل بار نامتعارف با موتورسیکلت علاوه بر آنکه باعث از دست رفتن تعادل آن می‌شود، احتمال افتادن بار از موتورسیکلت و ایجاد خطر برای دیگران استفاده‌کنندگان از راه نیز وجود خواهد داشت چراکه در این وسیله بخشی برای حمل و بستن بار در نظر گرفته نشده است.

در برخی از موتورسیکلتها یک جعبه به منظور حمل وسایل ضروری تعبیه شده است که در صورت نیاز می‌توان از آن استفاده نمود.

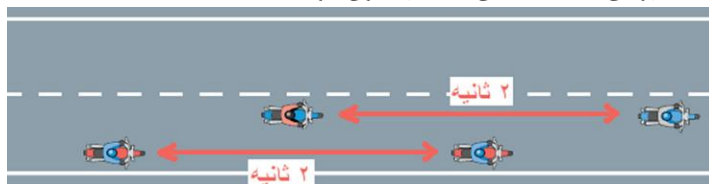
حرکت گروهی (دسته جمعی)

حرکت گروهی موتورسیکلتها در معابر شهری ممنوع است. همچنین حرکت گروهی در جاده‌ها نباید هرگز برای دیگران ایجاد خطر یا مزاحمت نماید. از انجام این کار در راه‌های پرتردد باید خودداری نمود.

برای حرکت به صورت گروهی، یک رهبر با تجربه انتخاب کنید و موتورسواران کم‌تجربه‌تر در پشت سر رهبر گروه حرکت نمایند زیرا در این حالت کم‌تر دچار سردرگمی می‌شوند. تعداد گروه موتورسواران را به چهار یا پنج موتورسیکلت محدود کنید. در صورت وجود تعداد بیشتر، آن‌ها را به گروه‌های دوتایی یا بسیار کوچک‌تر تقسیم کنید.

هیچ گاه نزدیک به هم و یا در کنار هم حرکت نکنید. در غیر این صورت در حالت اضطراری قدرت مانور شما محدود خواهد شد. از انجام حرکات نمایشی و یا شوخی کردن خودداری کنید.

در حرکت گروهی، فاصله ایمنی را بنابر قانون دو ثانیه رعایت کنید.

پیش از حرکت اطمینان یابید تمامی اعضای گروه از مسیر در نظر گرفته شده برای حرکت گروهی آگاهی دارند. اجازه دهید آخرین موتورسیکلت فاصله حرکت خود را تنظیم کند. با آینه‌ها، موتورسیکلت های پشت سر خود را در نظر بگیرید و سرعت خود را با آنها تنظیم نمایید.

هوشیاری و پیش بینی خطرات

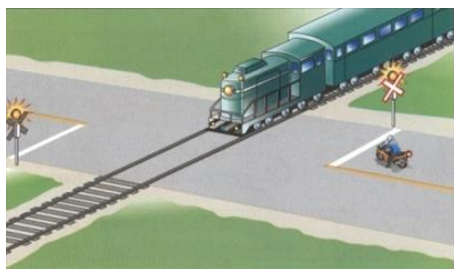

پیش بینی، بهترین راه مقابله با شرایط خطرناک است. در صورتی که بتوانید یک وضعیت خطرناک را پیش از آن که به شرایط اضطراری تبدیل شود پیش بینی کرده و برای مقابله با آن آمادگی داشته باشید، می‌توانید از بروز خطر پیش‌گیری کنید. پس نسبت به حوادثی که در اطراف شما اتفاق می‌افتد هوشیار باشید و خود را با وضعیت موجود تطبیق دهید.

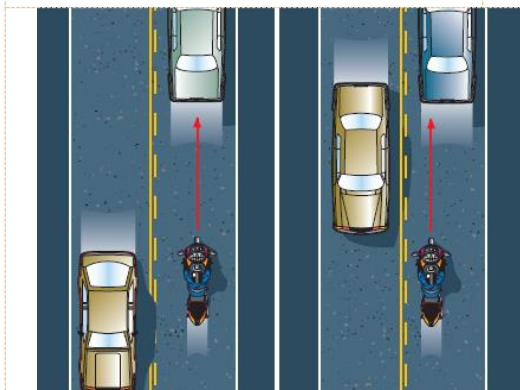

زمانی که احساس خطر نمودید سرعت خود را کاهش دهید و برای وقوع مشکل غیر قابل پیش‌بینی، آمادگی داشته باشید. برای مثال در صورتی که کودکان در نزدیکی خیابان در حال بازی هستند، پیش‌بینی کنید اگر یکی از آنها ناگهان به خیابان دوید چه کاری باید انجام دهید. اتومبیل‌هایی که از یک خیابان فرعی به تقاطع نزدیک می‌شوند اگر یکی از آنها حق تقدم را رعایت نکند، آمادگی واکنش مناسب را داشته باشید.

آمادگی داشته باشید هنگام نزدیک شدن به تقاطع راه آهن و شنیدن صدای سوت قطار و همچنین در موارد تغییر شرایط جاده زمانی که وضعیت راه پیش رو از حالت آسفالت به شوسه تغییر می‌یابد، چه عملی باید انجام دهید.

وضعیت موتورسیکلت سمت راست از موتورسیکلت سمت چپ بهتر است. احتمال برخورد موتورسیکلت سمت چپ با خودروهای متوقفی که ناگهانی در خود را از سمت چپ باز می‌کنند وجود دارد.

رانندگی در شب

رانندگی در شب به دلیل ضعف در دیدن و دیده شدن، احتمال تصادف را بیشتر می‌کند. اگر بهترین سیستم روشنایی را هم داشته باشید باز این نقص یعنی ضعف دیداری به طور کامل پوشش داده نخواهد شد.

برای رانندگی ایمن در شب رعایت این موارد ضروری است:

- پیش از رانندگی در شب شیشه چراغ‌های جلو، عقب و راهنماها را تمیز نموده از درستی کارکرد آن‌ها اطمینان یابید.
- سرعت خود را از سرعت مجاز در روز کم‌تر کنید؛ چرا که در تاریکی شب اجسام از فاصله دور دیده نمی‌شوند؛ اگر سرعت حرکت شما زیاد باشد پس از نزدیک شدن به جسم آن را می‌بینید؛ در چنین شرایطی احتمال برخورد شما با آن جسم یا افتادن در آن چاله زیاد خواهد بود.

- هنگامی که پشت سر وسیله نقلیه دیگر حرکت می‌کنید فاصله ایمنی خود را بیشتر کنید. برای انجام واکنش به موقع زمان بیشتری را برای خود در نظر بگیرید. فاصله ایمنی خود را بیش از دو ثانیه (سه یا چهار ثانیه) در نظر بگیرید.

- تنها در صورت ضرورت سبقت بگیرید.
- بارندگی در شب، خطر حوادث را دوچندان می‌کند. قطرات باران بر اختلال دید شما افزوده، تمرکز شما را کاهش می‌دهد. در چنین شرایطی ضروری است در استفاده از تجهیزات ایمنی و پوشش مناسب اهتمام بیشتری نمایید.

- آمادگی داشته باشید تا در صورت برخورد با هر مانع غیر قابل پیش‌بینی توقف کرده یا واکنش مناسب انجام دهید. مشاهده و تشخیص در شب سخت‌تر از روز است.
- در صورتی که در فاصله‌ی ۱۵۰ متری شما در جاده خودرو دیگری وجود ندارد از نور بالا استفاده نمایید.

- عینک ایمنی، حفاظ صورت و طلق بادگیر موتورسیکلت را تمیز نگاه دارید. در صورت وجود خراشیدگی شدید، آن‌ها را تعویض کنید.
- اطمینان یابید دیگر استفاده کنندگان از راه شما را می‌بینند. اگر چراغ‌ها و نورتاب‌ها کثیفند، آن‌ها را تمیز کنید. لباس‌های رنگ روشن بپوشید. برای بهتر دیده شدن، نورهای شبرنگ را به لباس‌تان بچسبانید. استفاده از کمربند شبرنگ نیز به دیده شدن کمک می‌کند.

- احتمال عبور حیوانات و یا وجود گودال در سطح راه را در نظر بگیرید و با سرعت مطمئنه حرکت کنید.

استفاده درست از نوربالا و حرکت با سرعت مطمئنه
برای جلوگیری از برخورد با موانع و حیوانات

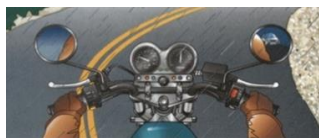

- نقطه دید خود را اندکی دور تر متمرکز کنید و مراقب وجود حرکات یا انعکاس نور ناشی از چشمان حیوانات باشید.

شرایط بد آب و هوایی

رانندگی در شرایطی همچون برف و باران دشواری‌هایی به همراه خواهد داشت. جاده سُر است و شما نمی‌توانید به درستی و آشکارا ببینید. ممکن است ترمز شما در دست کار نکند. در چنین شرایطی تا می‌توانید از رانندگی با موتورسیکلت پرهیز نمایید. اگر در این شرایط رانندگی می‌کنید باید آهسته و با دقت دوچندان برانید. در شرایط ریزش برف و باران یا وجود مه، چراغهای موتور سیکلت را روشن نمایید. هنگام بارش برف و یا وجود مه، استفاده از نور بالا باعث انعکاس نور به خود راننده موتورسیکلت و کاهش دید می‌شود. ممکن است پشت طلق کلاه ایمنی شما را بخار بگیرد. در این صورت کمی طلق را باز نمایید تا هوا گردش کرده و بخار جمع نشود. در شرایطی که هوا مه آلود است میدان دید شما کمتر می‌شود. در این شرایط شما می‌توانید حداکثر تا چند متر جلوتر از موتور سیکلت را ببینید. با توجه به اینکه این شرایط برای دیگر رانندگان نیز ایجاد می‌شود، فلاشر موتورسیکلت خود را روشن نموده با سرعت بسیار پایین حرکت کنید. اگر مه آنقدر شدید بود که دید شما را بسیار محدود نمود، در یک محل امن متوقف شده، فلاشر خود را روشن نگه دارید و تا برطرف شدن محدودیت دید منتظر بمانید.

رانندگی موتورسیکلت در سطوح خطرناک

اتصال موتورسیکلت با زمین هنگام حرکت تنها با دو چرخش می‌باشد بنابراین باید اصطکاک مناسبی بین چرخها و سطح راه برقرار باشد.

حرکت بر روی سطوحی که اصطکاک مناسبی ایجاد نمی‌کنند خطرناک است. از سطوح خطرناکی نظیر زمین خیس، راه شوسه، گل، برف، یخ، خطوط تازه رنگ شده و سطوح فولادی (مانند پل و دریاچه‌های آب) در صورت امکان باید دوری نمود. اگر از روی این سطوح عبور نمودید، به موارد زیر توجه کنید:

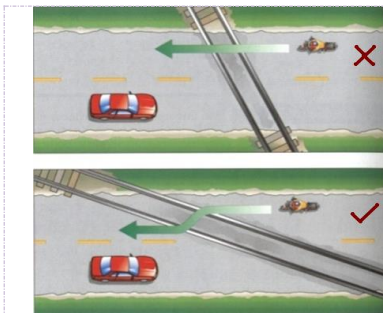
- سرعت خود را کاهش داده با احتیاط حرکت کنید. سطوح شنی و ماسه‌ای ممکن است بدون خطر جلوه کنند ولی در نظر داشته باشید که ذرات شن و ماسه بر روی یکدیگر سر خورده باعث از دست رفتن پایداری شما می‌شود.

- از حرکت های ناگهانی پرهیز کنید. باید تا حد امکان و به تدریج اقدام به گردش کردن، ترمز، گاز دادن و یا تعویض دنده نمایید.
- در هنگام تعویض دنده به آرامی کلاچ را بگیرید.
- مواد ریخته شده روی راه های آسفالته به ویژه روغن ها به اندازه سطح لغزنده خطرناکند.
- آرامش خود را حفظ کنید و فرمان را محکم به دست بگیرید.
- در صورتی که چرخ جلو اندکی دچار لغزش شد، مچ ها و بازوهای خود را اندکی شل و رها نگه دارید و پاهای خود را در جای پاها قرار دهید.
- از توقف سریع پرهیز کنید. ترمز ها را آرام و نرم به کار برده، از هر دو ترمز استفاده کنید.

سطح برخی راه ها همچون پل ها از شبکه فلزی ساخته شده اند. در اینگونه سطوح موتورسیکلت ممکن است هنگام عبور دچار اندکی لغزش و عدم تعادل شود. در اینگونه حالت ها از اقدام های عجولانه پرهیز کنید. سعی کنید پیش از ورود به پل سرعت خود را کاهش داده، سرعت ثابتی را در پیش بگیرید.

توجه کنید که نشست روغن موتور خودروها و کامیون ها بیشتر در وسط راه به چشم می خورد. حرکت در امتداد خط اثر تایلر سمت چپ خودروی جلویی می تواند ایمن تر باشد.

هنگام عبور از ریل راه آهنی که مورب است، تو صیه می شود پیش از خط راه آهن سرعت خود را کاهش دهید و عمود بر ریل از روی آن عبور کنید. عبور سهل انگارانه از روی ریل راه آهن می تواند موجب واژگونی شما شود.

برخورد با موانع

گاهی هنگام رسیدن به موانع، فرصت کافی برای توقف نیست. در چنین شرایطی می توانید مانع را دور بزنید. اگر سرعت شما بالا بود، برای دور زدن مانع، از چرخش ناگهانی فرمان پرهیزید و برای انجام گردش، از روش دیگر که پیشتر توضیح داده شد (کج کردن موتورسیکلت به سمتی که قصد گردش دارید) استفاده کنید.

در صورتی که شرایط راه و جریان ترافیک در اطراف شما به گونه‌ای است که دور زدن مانع برای شما ایجاد خطر برخورد می‌نماید، از این کار دوری کنید و برای عبور ایمن از روی مانع آماده شوید؛

- تا جایی که امکان دارد بدن خود را در حالت خمیده نگه دارید.
- پیش از رسیدن به مانع، اندکی از روی زین بلند شوید ولی زانوهای خود را همچنان خمیده و چسبیده به باک نگه دارید.
- دست‌های موتورسیکلت را محکم بگیرید.
- وزن خود را اندکی به عقب متمایل کنید و در آستانه‌ی رسیدن به مانع اندکی گاز بدهید. با این کار، از مقدار باری که روی چرخ جلو است کاسته می‌شود و این چرخ آسان‌تر از مانع عبور می‌کند.
- پس از تماس با مانع گاز را رها کنید تا اینکه چرخ عقب نیز از روی مانع رد شود.
- تا موتورسیکلت تعادل خود را باز نیافته، بر روی زین ننشینید.

نقص فنی

گیر کردن دسته گاز

- اگر دسته گاز در حال دادن گیر کرده باشد، نخست کلاچ را گرفته سپس با خاموش کردن موتور و بستن سویچ، هر دو ترمز را به کار بگیرید. توجه داشته باشید سویچ را در حالت قفل فرمان نگذارید.

• اگر گاز در حالت معمولی گیر کرد، جای مناسبی را برای ایستادن بیابید. نخست با چراغ راهنما علامت دهید. پیش از استفاده از کلاچ و سویچ به جای ایمن رفته سپس هر دو ترمز را به کار بگیرید.

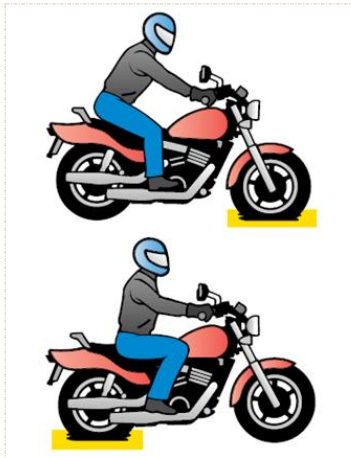
لنگی چرخ یا لرزیدن موتور

در سرعت‌های بالا ممکن است چرخ جلو ناگهان شروع به لنگیدن یا لرزش به دو طرف کند. در این شرایط از ترمز گرفتن خودداری کنید. فرمان را محکم گرفته به تدریج گاز را کم کنید.

برخی از لرزش‌ها بر اثر یک اندازه نبودن فشار باد تایرها، تاب داشتن طوقه، لق بودن پره‌های چرخ، نصب نامناسب طلق بادگیر، توزیع نامناسب بار، یا سرعت بسیار زیاد ایجاد می‌شود.

پنچر شدن تایر

اگر هنگام حرکت دچار پنچری شدید، برای حفظ تعادل باید زود واکنش نشان دهید. به یاد داشته باشید همیشه پنچر یا خالی شدن باد تایر موتورسیکلت صدای قابل شنیدن ایجاد نمی‌کند.

باید بتوانید پنچری تایر را از واکنش‌هایی که موتورسیکلت نشان می‌دهد بفهمید. پنچری یا خالی شدن باد چرخ جلوی موتورسیکلت بسیار خطرناک است؛ زیرا به سرعت بر فرمان تاثیر می‌گذارد. چنانچه چرخ جلو پنچر شود احساس می‌کنید فرمان در دست‌تان سنگین شده است. اگر تایر عقب پنچر شود، عقب موتورسیکلت دچار نوسان می‌شود و به دو طرف تاب می‌خورد.

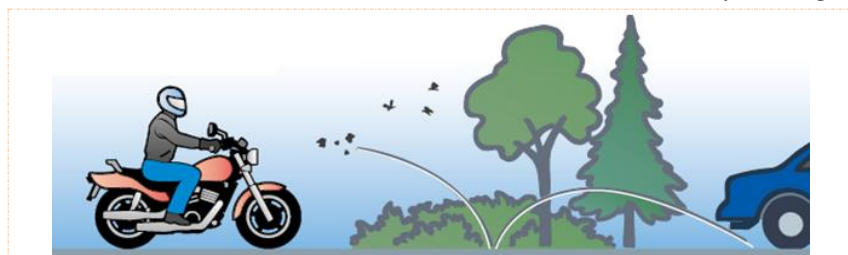
اگر تایر عقب پنچر شد وضعیت خود را در موتورسیکلت حفظ کنید. از ترمز گرفتن خودداری کرده به جای آن گاز را شل نمایید. هنگامی که سرعت‌تان به قدر کافی کاهش یافت به کنار راه بروید و با احتیاط برای توقف کامل، ترمز جلو را به کار بگیرید.

اگر تایر جلو پنچر شد فرمان موتور را محکم بگیرید. سعی کنید فرمان در حالت صاف و مستقیم قرار گیرد. وزن خود را به سمت عقب بدهید. از ترمز استفاده ننمایید و گاز را رها کنید. هنگامی که سرعتتان به اندازه کافی کاهش یافت به یک سمت راه حرکت نموده از ترمز عقب برای توقف کامل استفاده کنید.

اشیای پرنده و در حال پرواز

موتورسوار بر خلاف اتومبیل دارای حفاظ یا محفظه نمی‌باشد. از این رو همواره در معرض برخورد اشیایی مانند حشرات، سنگ‌ها و چیزهایی که از وسایل نقلیه جدا می‌شود می‌باشد. اگر از پوشش‌های حفاظتی صورت استفاده نکنید، در چنین شرایطی ضمن اینکه به طور موقت دید خود را از دست می‌دهید، چشم‌هایتان در معرض آسیب جدی خواهد بود. هر گاه دچار چنین اتفاقی شدید، حواس خود را روی کنترل موتورسیکلت متمرکز کنید. بر روی موتورسیکلت نشسته، در صورت وجود شرایط ایمن به کنار راه بروید و مشکل خود را برطرف کنید. بهترین راه پیشگیری این حوادث، استفاده از کلاه ایمنی دارای طلق مناسب و استاندارد است.

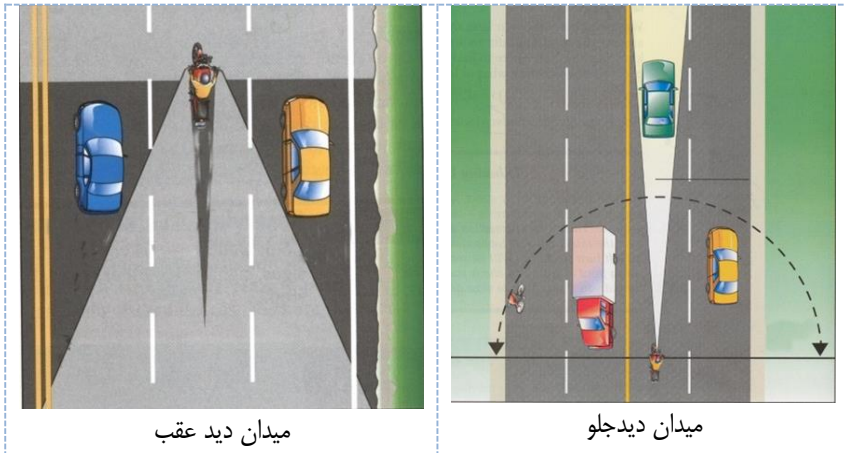
میدان دید

توجه به جلو و داشتن میدان دید مناسب، اهمیت بسیار بالایی در موتور سواری دارد. موتورسوار باید حرکت افراد و دیگر خودروها را همواره در نظر داشته باشد. او حتی باید احتمال حرکت، توقف و یا تغییر جهت ناگهانی آن‌ها را نیز بدهد و برای هر کدام از این اتفاقات واکنش مناسبی داشته باشد. او باید به نحوی حرکت کند و مسیری را در پیش بگیرد که دارای فضای مناسب دیداری باشد.

هنگام نگاه کردن به جلو، موتورسوار باید چپ و راست خود را هم تحت نظر داشته باشد و متوجه باشد که در حاشیه راه چه اتفاقی در حال وقوع است.

اگر اتومبیل های متوقف شده در حاشیه راه را می بیند، باید فرصت عکس العمل داشته باشد؛ چرا که ممکن است هر لحظه در اتومبیل باز شود و یا کودکی از بین خودروها بیرون بیاید. به هر حال خطرات احتمالی را باید پیش بینی کرد. دیدن چیزهایی که در مرکز میدان دید موتور سیکلت سوار قرار دارد آسان است ولی توجه کردن به چیزهایی که خارج از مرکز میدان دید شماست، اهمیت زیادی دارد.

دید عقب: آینه ها کمک می کنند که موتور سوار از اتفاقات پشت سرش آگاهی یابد. آن ها را برای دستیابی به بهترین میدان دید تنظیم کنید و اطمینان یابید که بازو و شانه شما مانع دید نیستند.

در موارد زیر به آینه ها به دقت نگاه کنید:

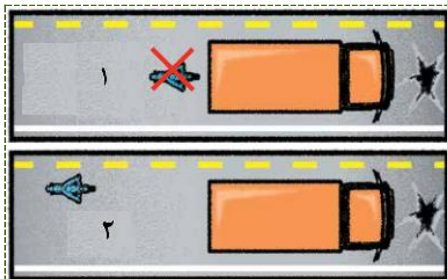
- هر چند ثانیه یک بار، تا از پشت سر مطمئن شوید.
- قبل از کاهش سرعت و یا توقف تا مطمئن شوید و سایل نقلیه پشت سر شما فاصله مناسب و کافی با شما دارند.
- هنگام تغییر مسیر و تغییر موقعیت مطمئن شوید و سایل نقلیه دیگر در کنار شما در حرکت نیستند.

نقطه کور: حتی اگر آینه های موتورسیکلت به درستی تنظیم شده باشد باز هم در کنار و پشت سر شما فضای زیادی وجود دارد که قادر به دیدن آن نیستید. به این فضا که قابل رویت نیست نقطه کور می گویند. هرگاه در آینه دیدید که اتومبیل پشت سرتان ناگهان ناپدید شد ممکن است در نقطه کور شما قرار گرفته باشد.

کنترل از روی شانه: در زمان تغییر مسیر، موتور سوار علاوه بر کنترل آینه ها باید با برگرداندن سر به سمت جهتی که قصد تغییر مسیر دارد، حرکت و سایل نقلیه دیگر را در نقطه کور کنترل کند.

دقت کنید که دوچرخه ها و موتورسیکلت ها به راحتی از میدان دید شما خارج می شوند و در نقاط کور قرار می گیرند.

موتورسیکلت ۱ به دلیل قرارگیری نا صحیح در پشت کامیون و عدم رعایت فاصله‌ی مناسب، در خطر افتادن در چاله قرار دارد. موتور سوار ۲، فاصله و جاگیری مناسب را رعایت نموده است (به حرکت در راستای چرخ ها توجه کنید).

هنگام بارندگی، مه‌گرفتنی، گرد و غبار یا کاهش میدان دید، از نورپایین استفاده کنید.

ترک نشین

هنگام سوار کردن فردی دیگر در پشت موتورسیکلت (ترک نشین) باید موارد دیگری را نیز غیر مواردی که پیشتر گفته شد رعایت نمود.

وقتی برای اولین بار مسافری را حمل می کنید ممکن است دچار عدم تعادل شوید. جابجایی های ترک نشین می تواند بر شدت عدم تعادل شما بیفزاید.

اگر طراحی موتورسیکلت به نحوی است که در آن جایی برای ترک نشین دیده نشده است و به عبارت دیگر ظرفیت موتورسیکلت تنها یک نفر است، از سوار کردن فردی دیگر پرهیز نمایید.

ترک نشین نباید بدون هماهنگی با راننده سوار یا پیاده شود. در صورتی که دارای سرنشین هستید با احتیاط بیشتری برانید. تنها شما به عنوان راننده موتورسیکلت مجاز به دادن علامت با دست هستید و ترک نشین مجاز به این کار نیست.

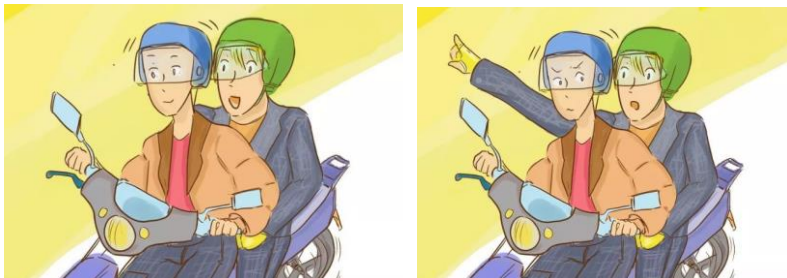
ترک نشین نیز مانند راکب باید دارای تجهیزات ایمنی باشد.

ترک نشین باید پاهای خود را روی جاپایی مخصوص ترک نشین قرار دهد. ترک نشین، دست‌های خود را به کمر راکب حایل کرده یا از دستگیره مخصوص خود نیز استفاده می‌نماید.

در زمان توقف نیز پاها روی جاپایی قرار خواهد داشت. ترک نشین نباید سر خود را خیلی به سر راکب نزدیک کند. هنگام ترمزگیری احتمال برخورد وجود خواهد داشت.

از صحبت کردن با راکب باید پرهیز نمود. این کار باعث پرت شدن حواس وی می‌شود.

بخش چهارم

قوانین و مقررات

مقررات رانندگی

برای رانندگی باید به قوانین و مقررات آگاهی داشت. چه بسا بسیاری از تخلفات رانندگی و در نتیجه حوادث و سوانح به دلیل نآشنایی کاربران با قوانین و مقررات باشد. در آیین نامه اجرایی آموزشگاههای رانندگی آمده است همه‌ی هنرجویان متقاضی صدور گواهینامه رانندگی باید آیین نامه راهنمایی و رانندگی و دیگر قوانین و مقررات حمل و نقل و مباحث مرتبط با مهندسی و ایمنی ترافیک را بیاموزند. از این رو در این بخش سعی شده است موادی از آیین نامه و مقررات که باید هنرجویان و رانندگان موتورسیکلت بیاموزند و هنگام رانندگی رعایت نمایند، آورده شود.

پیروی از قوانین رانندگی

قوانین و مقررات رانندگی برای جلوگیری از وقوع تصادف و ایجاد ترافیک روان تدوین شده است. تخلف از مقررات و عدم رعایت اصول ایمنی باعث تصادف و کند شدن حرکت می شود. پیروی از قوانین و مقررات نشانه عقل‌مداری، عمل صحیح و هو شمندی است. هرکس ممکن است بخواهد از جهت و مسیر دلخواه خود حرکت کند. این تصمیم عبور و مرور را به هم ریخته، ایمنی ترافیک را برهم خواهد زد.

بخش‌هایی از آیین نامه راهنمایی و رانندگی

تعاریف

آزادراه: آزادراه به راهی گفته می شود که حداقل دارای دو خط اتومبیل رو و یک شانه حداقل به عرض سه متر برای هر طرف رفت و برگشت و دو طرف آن نیز محصور و در تمام طول آزادراه از هم کاملاً مجزا باشد و ارتباط آنها با هم تنها به وسیله راه‌های فرعی که از زیر یا بالای آزادراه عبور کند تأمین شود و هیچ راه دیگری آن را قطع نکند. ایستادن: ایست وسیله نقلیه در زمان کوتاه.

ایستادن ممنوع (توقف مطلقاً ممنوع): ایست وسیله نقلیه برای هر مدت ممنوع است. بزرگراه: راهی است که حداقل دارای دو خط عبور در هر طرف بوده و ترافیک دو طرف آن به وسیله موانع فیزیکی از هم جدا شده باشد و به طور معمول دارای تقاطع‌های غیرهمسطح است. بزرگراه می‌تواند تعداد معدودی تقاطع همسطح کنترل شده داشته باشد.

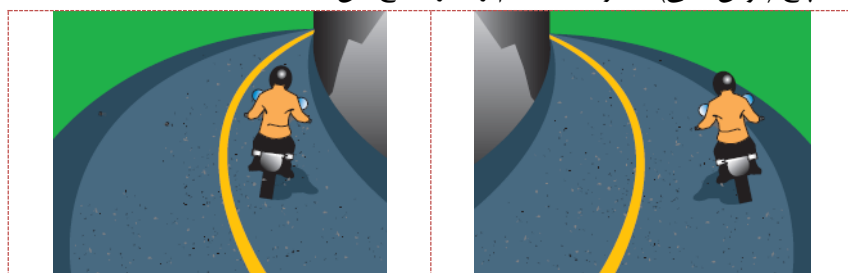

پلیس مدرسه: دانش آموز آموزش دیده‌ای که با لباس ویژه و تجهیزات تعیین شده از طرف مسئولین مدرسه برای عبور ایمن دانش آموزان از عرض سواره‌رو راه‌ها مأمور می‌گردد.

پیاده: شخصی غیرسوار که بدون استفاده از هیچ نوع وسیله نقلیه موتوری یا غیرموتوری حرکت می‌نماید و یا مبادرت به جابه‌جایی کالسکه، چرخ دستی، جامه‌دان، سبدهای چرخ‌دار و مانند آن می‌نماید.

پیاده‌رو: بخشی جداشده از خیابان که در امتداد آن واقع شده و برای عبور و مرور پیادگان اختصاص یافته است.

پیچ (قوس افقی): انحراف مستقیم راه در سطح افق.

ترافیک (شدآمد): آمدوشد وسایل نقلیه و اشخاص و حیوانات در راه‌ها.

تقاطع: محدوده‌ای است که در آن دو یا چند مسیر به صورت هم سطح یا غیرهمسطح با یکدیگر تلاقی می‌کنند.
حریم تقاطع: محدوده‌ای است در تقاطع راه‌ها که به منظور سهولت حرکت و ایمنی تردد اختصاص می‌یابد.

توقف: ایست وسیله‌نقلیه در زمان طولانی بدون حضور راننده.

توقف ممنوع (پارکینگ ممنوع): توقف وسیله‌نقلیه ممنوع است، جز برای سوار و پیاده کردن، مشروط به استقرار راننده در پشت فرمان.

جاده: راه خارج از شهر برای عبور و مرور.

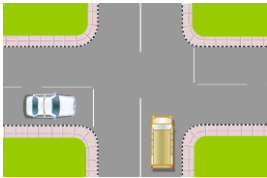
جاده اصلی: راهی است که در برخورد با راه دیگر به طور معمول عریض‌تر است و با

نصب علائم راهنمایی و رانندگی، اصلی تلقی می‌گردد.

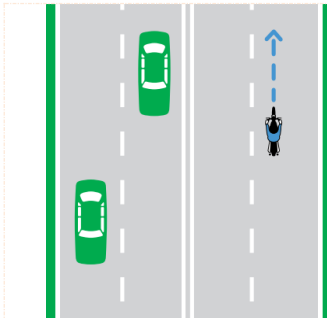
جاده خصوصی: راهی که اشخاص یا مؤسسات برای کاربرد شخصی ساخته‌اند و استفاده دیگران از آن منوط به اجازه مالک است.

جاده فرعی: راهی که از راه اصلی منشعب شده و یا به آن می‌پیوندد و به‌طور معمول کم‌عرض‌تر است و با نصب علائم راهنمایی و رانندگی، فرعی تلقی می‌شود.
حق تقدم عبور: اولویت حق عبور و سیله‌نقلیه‌ای نسبت به وسایل نقلیه دیگر یا نسبت به پیادگان و بالعکس.

خط ایست: خط‌کشی عرضی است که در ورودی تقاطع و به منظور تعیین مرز توقف و سایل نقلیه پیش از گذرگاه پیاده بر سطح راه ترسیم می‌شود.

خط تغییر سرعت: نوعی خط عبور که خودروهای ورودی به مسیر اصلی یا خروجی از آن می‌توانند در طول آن، سرعت خود را برای همگرایی و یا واگرایی با جریان ترافیک افزایش یا کاهش دهند.

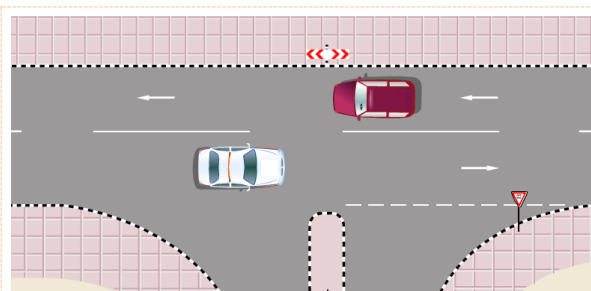

خط عبور: بخشی از سواره‌رو است که در طول مسیر، به عبور یک ستون وسیله نقلیه اختصاص یافته و با خط‌کشی حدود آن مشخص می‌گردد. یک راه می‌تواند در هر جهت یک یا چند خط عبور داشته که این خط‌های عبور از سمت راست به چپ از شماره یک به بالا شماره‌گذاری می‌شوند.

خط کمکی: خط عبوری است که به منظور تغییر سرعت، انجام حرکات گردشی و یا افزایش ظرفیت راه، در کنار خط عبور ایجاد می‌شود.

خط ویژه: مسیری است که به وسیله خط‌کشی با رنگ متفاوت از خطوط دیگر و یا علائم و یا موانعی از بقیه مسیرها مشخص گردیده و برای عبور و مرور یک یا چند نوع وسیله‌نقلیه اختصاص دارد.

خ یا بان اصلی:
راهی است که در
بر خورد با راه‌های
دیگر عرض سواره
روی آن بیشتر است و
یا با نصب علائم

راهنمایی و رانندگی، اصلی تلقی شده و در غیر این صورت در سمت راست راه دیگر قرار دارد.

خیابان فرعی: راهی است که در برخورد با راه‌های دیگر، عرض سواره روی آن کمتر است و یا با نصب علائم راهنمایی و رانندگی، فرعی تلقی شده و در غیر این صورت در سمت چپ راه دیگر قرار گرفته باشد.

چراغ توقف (چراغ ترمز): عبارت از چراغ‌هایی است که هنگام به کار بردن ترمز پایی برای کاهش سرعت یا توقف به کار می‌رود تا توجه لازم را به استفاده‌کنندگان از راه در پشت سر وسیله نقلیه بدهد.

چراغ رانندگی (نوربالا): عبارتست از چراغ‌هایی که جلوی وسیله نقلیه را تا فاصله دور روشن می‌کند.

چراغ راهنما: عبارت از چراغی است که راننده وسیله نقلیه به کار می‌برد تا به دیگر استفاده‌کنندگان از راه اخطار نماید که راننده قصد تغییر جهت به راست و یا چپ، گردش و یا توقف را دارد.

چراغ عبور (نور پایین): عبارتست از چراغ‌هایی که جلو وسیله نقلیه را در فاصله نزدیک روشن می‌کند و موجب خیره شدن چشم یا ناراحتی رانندگانی که از طرف مقابل می‌آیند و دیگر استفاده‌کنندگان از راه نخواهد شد.

خیابان: راه عبور و مرور در محل سکونت و فعالیت مردم که عرض آن بیش از ۶ متر باشد.

راننده: کسی که هدایت وسیله نقلیه موتوری و غیرموتوری و همچنین حرکت دادن حیوانات را به صورت واحد یا گله و رمه برعهده داشته باشد.

راه: عبارتست از تمامی سطح خیابان، جاده، کوچه و کلیه معابری که برای عبور و مرور عموم اختصاص داده می‌شود.

راه عمومی: به راه‌هایی گفته می‌شود که برای عبور و مرور عموم مورد استفاده قرار می‌گیرد.

شانه راه: بخشی از بدنه راه است که در دو طرف خط‌های عبور رفت و برگشت قرار داشته و برای توقف اضطراری وسایل نقلیه به کار می‌رود.

شماره وسیله نقلیه: عدد یک یا چند رقمی و حروفی که از طرف راهنمایی و رانندگی روی پلاک‌های ویژه منقوش و در عقب و جلوی وسیله نقلیه نصب می‌شود.

شناسنامه خودرو: سندی است که مشخصات خودرو، مالک و نشانی کامل محل سکونت وی و تاریخ انتقالات و تغییرات انجام شده از سوی راهنمایی و رانندگی در آن درج و به آخرین مالک تسلیم می‌گردد.

شیب (سربالایی - سرازیری): تغییر تدریجی ارتفاع سطح تمام شده راه در امتداد طولی مسیر.

ظرفیت وسیله نقلیه: وزن بار یا تعداد مسافری که از طرف کارخانه سازنده با تأیید وزارت صنایع و معادن برای وسیله نقلیه تعیین گردیده است.

علائم: هر نوع علامت عمودی و افقی مانند تابلو، چراغ راهنمایی و رانندگی، خط‌کشی، نوشته و ترسیم، و همچنین تجهیزات هدایت‌کننده، سوت و حرکت دست و غیره که به وسیله مقامات صلاحیت‌دار برای کنترل و تنظیم عبور و مرور تعیین و به کار برده می‌شود.

کارت شناسایی خودرو: کارتی که مشخصات مالک و وسیله نقلیه شماره‌گذاری شده در آن ثبت و از سوی راهنمایی و رانندگی صادر و به مالک وسیله نقلیه تسلیم می‌گردد.

کلاه ایمنی: کلاهی است که راننده و سرنشین موتورسیکلت‌ها آن را برای محافظت سر خود در برابر ضربات احتمالی ناشی از بروز سوانح به کار می‌برند.

کوچه: راهی در مناطق مسکونی که عرض آن حداکثر ۶ متر باشد.

گذرگاه پیاده: گذرگاهی است در تقاطع راه‌ها، امتداد پیاده‌روها، سواره‌روها، روگذرها یا زیرگذرها یا هر محل دیگری از سواره‌رو که به وسیله خط‌کشی یا میخکوبی یا علائم دیگر، برای عبور پیادگان اختصاص داده شده است.

معاینه فنی: بازدید ظاهری و آزمایش‌های فنی برای تشخیص اصالت خودرو و سنجش میزان سلامت فنی، ایمنی و زیست محیطی وسیله نقلیه.

منطقه ممنوعه: منطقه و محلی که آمد و شد وسایل نقلیه در آنها به وسیله علایم خاص و یا اعلام قبلی مراجع صلاحیت‌دار ممنوع شده باشد.

موتورسیکلت: وسیله نقلیه‌ای برای حمل انسان که دارای دو یا سه چرخ با اتاقک پهلو (سایدکار) یا بدون آن و مجهز به یک موتور محرکه باشد.

موتورسیکلت گازی (موتور گازی): موتورسیکلتی است که هم دارای موتور و هم دارای ادوات پایی برای راندن باشد.

نقص فنی: هر نوع نقصان یا تغییر در وضعیت ظاهری و فنی و سیله نقلیه که موجب کاهش ضریب ایمنی در رانندگی و یا افزایش بیش از حد مجاز گازهای آلاینده هوا و یا آلودگی بیش از حد مجاز صدا گردد.

قوانین

هر وسیله نقلیه موتوری و غیرموتوری و یدک متصل که در راه‌ها حرکت می‌کند و همچنین وسایل نقلیه موتوری ویژه کشاورزی، صنعتی و عمرانی باید دارای شماره باشند. رانندگی با وسایل نقلیه یک‌ه شماره یا پلاک نداشته یا دارای شماره و یا پلاک غیرمجاز باشند ممنوع است مگر این که پیشتر مجوز حرکت از راهنمایی و رانندگی دریافت کرده و همراه داشته باشند. ماموران راهنمایی و رانندگی و پلیس راه از تردد خودروهای متخلف از این ماده، تا انجام شماره‌گذاری جلوگیری به عمل خواهند آورد.

مالک و سیله نقلیه چنانچه قصد تغییر رنگ یا تعویض هر یک از قطعات اصلی و سیله نقلیه شامل موتور، شاسی و اتاق را داشته باشد باید پیشتر مجوز لازم را از واحد شماره‌گذاری راهنمایی و رانندگی دریافت نماید.

در صورت فوت یا مجروح شدن مالک و سیله نقلیه، بر حسب مورد، نماینده قانونی وراثت با ارائه گواهی تسلیم دادخواست حصر وراثت به دادگاه، و یا وصی و یا قیم مکلف است حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ فوت یا حجر به نزدیکترین واحد شماره‌گذاری برای اعلام استفاده‌کننده مجاز از وسیله نقلیه مراجعه نماید.

اشخاص حقیقی یا حقوقی دارنده پلاک، مکلفند پس از گذشت حداکثر ده روز از زمان تغییر محل اقامت یا فعالیت، نشانی و کدپستی خود را به طور کتبی به نزدیکترین واحد شماره‌گذاری اعلام نمایند. مسئولیت‌های قانونی مربوط به اطلاع‌ندادن تغییر محل اقامت یا مرکز فعالیت به عهده مالک یا نماینده قانونی وی خواهد بود.

هرگاه پلاک، کارت مشخصات یا شناسنامه مالکیت و وسیله نقلیه مفقود و یا از بین برود مالک یا نماینده قانونی وی مکلف است مراتب را حداکثر ظرف (۴۸) ساعت به واحد شماره گذاری راهنمایی و رانندگی و یا مراکز مجاز اعلام کند و اقدام به دریافت پلاک جدید، کارت مشخصات یا شناسنامه مالکیت المثنی نماید.

در صورت سرقت، مفقود شدن و یا اگر به هر علتی وسیله نقلیه ای مورد تصرف غیرقانونی قرار گیرد، مالک و یا نماینده قانونی وی مکلف است بلافاصله مراتب را به نزدیکترین واحد انتظامی اعلام نماید.

هرکس بخواهد با هر نوع وسیله نقلیه موتوری زمینی رانندگی نماید باید گواهینامه متناسب رانندگی با آن وسیله نقلیه را دارا باشد. با متخلفان برابرقوانین ومقررات رفتار می شود.

شرایط شرکت در آزمایشها و صدور گواهینامه موتورسیکلت (برای رانندگی با موتورسیکلتها با حجم موتور تا ۲۰۰ سی سی) شامل موارد زیر می باشد:

- ۱- داشتن حداقل ۱۸ سال تمام.
- ۲- ارایه گواهی سلامت جسمی و روانی از مراجع صلاحیت دار پزشکی
- ۳- ارایه گواهی طی دوره های آموزش نظری و عملی از آموزشگاهها یا مراکز مجاز آموزش رانندگی.
- ۴- قبول شدن در آزمونهای نظری آیین نامه و مهارت عملی رانندگی با موتورسیکلت ۲۰۰ سی سی.

مدت اعتبار انواع گواهینامه رانندگی ۱۰ سال است و پس از پایان اعتبار آن و در صورت احراز سلامت جسمی و روانی، برای دوره های ۱۰ ساله تجدید می گردد. ضمناً افرادی که سن آنها بیش از ۷۰ سال تمام باشد مکلفند هر ۵ سال یک بار جهت احراز سلامت جسمی و روانی و در صورت لزوم تعویض گواهینامه متناسب با شرایط جسمی و روانی خود به راهنمایی و رانندگی مراجعه نمایند. دارندگان گواهینامه های رانندگی موتورسیکلت در اولین مرحله صدور در سال اول مکلف به رعایت محدودیتها و شرایط ویژه ای می باشند که برای آنها در نظر گرفته شده است.

دارنده گواهینامه موظف است ظرف یک ماه پیش از پایان مهلت مقرر، برای تجدید، تمدید اعتبار یا تعویض آن به گواهینامه معادل به راهنمایی و رانندگی مراجعه نمایند.

دریافت هرگونه خدمات مربوط به گواهینامه رانندگی منوط به ارایه مفاسد حساب تخلقات رانندگی فرد متقاضی می باشد.

صدور گواهینامه مجدد برای کسانی که گواهی نامه رانندگی آنان توقیف شده باشد امکان پذیر نیست و در صورت صادر شدن و تحویل از درجه اعتبار ساقط می باشد و بوسیله راهنمایی و رانندگی اخذ و ابطال خواهد شد.

هرگاه دارنده گواهینامه یکی از شرایط پزشکی مربوطه را از دست بدهد، موظف است ظرف یک ماه به راهنمایی و رانندگی مراجعه و طبق ضوابط اقدام نماید. در صورتی که گواهی نامه رانندگی مفقود شود یا از بین برود، دارنده آن می تواند درخواست صدورالمثنی نماید. پس از احراز درستی ادعای درخواست کننده، با دریافت مدارک لازم و گواهی سلامت جسمی و روانی درخواست کننده و با رعایت ضوابطی که راهنمایی و رانندگی اعلام می نماید، گواهی نامه المثنی صادر و به وی تسلیم می گردد.

رانندگی با وسیله نقلیه ای که برگ معاینه فنی معتبر نداشته باشد، ممنوع است. دارندگان وسایل نقلیه مکلفند وسایل نقلیه خویش را برای انجام معاینه فنی در مراکز فنی مجاز تعیین شده حاضر و پس از احراز شرایط لازم، برگ یا برچسب معاینه دریافت نمایند. این گواهی که مدت اعتبار آن و مشخصات وسیله نقلیه در آن درج می شود باید بر سطح درونی قسمت بالای سمت راست شیشه جلو و یا بر روی پلاک وسیله نقلیه، برحسب اعلام مراجع مربوط، نصب یا قرار داده شود، به نحوی که برای کنترل مأموران راهنمایی و رانندگی و پلیس راه قابل دیدن باشد.

در طول مدتی که برچسب یا برگ معاینه فنی اعتبار دارد، در صورت بروز نقص فنی، مالک موظف است برای رفع نقص اقدام نماید.

سامانه روشنایی چراغ های و سیله نقلیه باید طوری تعبیه و تنظیم گردد که هر وقت راننده چراغ های جلو و یا چراغ های کمکی را روشن نماید چراغ های عقب نیز همزمان روشن شود.

هر وسیله نقلیه موتوری باید مجهز به لوله خروجی گاز و صدای موتور باشد به نحوی که مانع خروج صدای ناهنجار در بیرون وسیله نقلیه و انتشار گاز ناشی از سوخت موتور در درون وسیله نقلیه گردد.

موتور سیکلت باید دارای دو نوع ترمز باشد که یکی از آنها حداقل روی چرخ عقب و یا همه چرخ ها و دیگری روی چرخ جلو و یا همه چرخ ها عمل نماید. اگر موتورسیکلت دارای اتاقک پهلوی (ساید کار) باشد ترمز چرخ اتاقک پهلوی ضروری نمی باشد این ترمزها باید قادر باشند سرعت موتورسیکلت را به صورتی که دارای سرنشین می باشد در هر شیبی کاهش داده و آن را سریعاً و به طور موثر و با ایمنی متوقف سازد موتورسیکلت های سه چرخ که چرخهای آنها در ارتباط با محور طولی وسط موتورسیکلت به طور قرینه قرار گرفته باشد باید مجهز به یک ترمز دستی همانند وسایل نقلیه موتوری دیگر باشند.

هر وسیله نقلیه موتوری باید حداقل به یک وسیله اخطار شنیداری (بوق) با صدای استاندارد مجهز باشد. این گونه تجهیزات باید تولید صدای مداوم و یکنواخت نموده و ایجاد صدای خشن و ناهنجار ننماید.

موتورسیکلت ها باید حداقل دارای یک چراغ با نور سفید در جلو، یک چراغ قرمز عقب همراه با چراغ قرمز ترمز، دو چراغ راهنما در جلو و دو چراغ راهنما در عقب و یک نور تاب قرمز در عقب باشند.

راننده هر وسیله نقلیه که مرتکب تصادف منجر به جرح یا فوت گردد، موظف است بلافاصله وسیله نقلیه را در محل تصادف متوقف ساخته و با نصب علائم ایمنی هشدار دهنده، رانندگان وسایل نقلیه دیگر را از وقوع حادثه آگاه سازد و تا هنگامی که تشریفات مربوط به رسیدگی از سوی راهنمایی و رانندگی و پلیس راه پایان نیافته از تغییر وضع وسیله نقلیه یا صحنه تصادف خودداری نموده و بلافاصله اقدام به انتقال مجروحان به مراکز درمانی نماید.

در تصادفات منجر به جرح در صورتی که وسیله نقلیه دیگری برای انتقال فوری مجروحان به مراکز درمانی موجود نباشد، راننده وسیله نقلیه در تصادف می تواند با علامت گذاری محل قرار گرفتن چرخ ها در سطح راه، اقدام به حمل مجروحان با وسیله نقلیه خود نماید.

هرگاه تصادف، تنها منجر به خسارت مالی شود به نحوی که امکان حرکت از و سیله نقلیه سلب نشده باشد، رانندگان موظفند بلافاصله و سیله نقلیه را برای رسیدگی و بازدید کارشناس تصادفات در محل حادثه به کنار راه منتقل کند تا موجب سد معبر نگردد.

رانندگان وسایل نقلیه هنگام تصادف منجر به جرح یا فوت مکلفند نام و نشانی صحیح و مشخصات گواهی‌نامه رانندگی و سیله نقلیه خود را به مأموران انتظامی اعلام دارند و در صورت درخواست مدارک قانونی اعم از گواهی‌نامه، کارت شناسایی خودرو، برگه معاینه فنی و بیمه‌نامه از سوی مأموران مربوط، این مدارک را به آنان تسلیم نمایند.

رانندگانی که با وسیله نقلیه متوقفی که سرنشین ندارد تصادف می‌نمایند نباید محل وقوع تصادف را ترک کنند و در صورت مراجعه نکردن راننده و یا مالک آن، باید صاحب یا راننده وسیله نقلیه و یا مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه را از هویت و نشانی کامل خود آگاه سازد و در صورت دسترسی نداشتن به ایشان، نام و نام خانوادگی و نشانی دقیق خویش و شماره و مشخصات دیگر وسیله نقلیه خود را بر روی کاغذی نوشته و در محلی قابل دیدن بر روی وسیله نقلیه متوقف، الصاق نمایند.

رانندگانی که با حیوانات، اشیاء، تاسیسات و مانند آنها تصادف و ایجاد خسارت می‌نمایند، باید به منظور جلوگیری از بسته شدن راه و پیشگیری از بروز احتمالی دیگر، در صورت امکان حیوان مرده یا مصدوم و همچنین اشیای باقیمانده در محل تصادف را از سطح سواره رو بیرون برده و موظفند صاحبان و مالکان آنها یا مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه را از وقوع تصادف آگاه نمایند.

هرگاه راننده وسیله نقلیه در اثر تصادف توانایی اجرای مقررات مندرج در دو مورد بالا را نداشته باشد موظف است در اولین فرصت مراتب را به مأموران مربوط اعلام دارد. اگر مالک و سیله نقلیه فردی غیر از راننده باشد پس از آگاهی از واقعه و در صورتی که راننده مراتب را به مأموران مربوط اطلاع نداده باشد، مالک موظف است در اسرع وقت مأموران مربوط را از واقعه آگاه سازد.

رانندگان حق ندارند در راه‌ها آن قدر با سرعت کم حرکت نمایند که باعث کندی عبور و مرور یا نابسامانی آن بشوند، مگر آنکه برای پرهیز از خطر و تصادف ضروری باشد.

در محلهایی که عبور و مرور به وسیله چراغ راهنمایی و رانندگی کنترل می شود، رنگ‌های زیر برای مقاصدی که معین شده است به کار می‌رود:

الف - چراغ سبز برای حرکت: رانندگان وسایل نقلیه ای که با چراغ سبز روبرو می‌شوند حق عبور یا گردش دارند، مگر آنکه گردش به وسیله علامت دیگری ممنوع شده باشد. در هر حال وسایل نقلیه در حال گردش باید حق تقدم عبور وسایل نقلیه ای را که در مسیر مجاز خود مستقیم می‌روند و حق تقدم پیادگانی را که از گذرگاه پیاده در حرکتند رعایت نمایند. با وجود این اگر جریان ترافیک در جهتی که آنها در حال پیش رفتن هستند آنچنان متراکم باشد که چنانچه وارد تقاطع گردند با تغییر و تبدیل بعدی رنگ چراغ نتوانند از آن خارج شوند، چراغ سبز در تقاطع، رانندگان را برای ادامه حرکت مجاز نخواهد ساخت.

ب - چراغ زرد برای احتیاط: رانندگان وسایل نقلیه ای که با این چراغ روبرو می‌گردند نباید از خط ایست یا از تراز چراغ راهنمایی و رانندگی عبور کنند، مگر آنکه آنچنان به خط ایست تقاطع و یا چراغ راهنمایی و رانندگی نزدیک شده باشند که پیش از عبور از خط ایست یا از تراز چراغ راهنمایی و رانندگی نتوانند به آسانی توقف نمایند. در هر حال در صورت ورود قبلی به تقاطع موظفند به حرکت خود ادامه داده و با رعایت مقررات دیگر از تقاطع یا گذرگاه عبور کنند.

پ - چراغ قرمز برای ایست: رانندگان وسایل نقلیه ای که با چراغ قرمز برخورد می‌کنند باید پیش از خط ویژه ایست، توقف کامل نمایند و در صورت نبودن خط ایست در فاصله ۵ متری چراغ راهنمایی و رانندگی بایستند و تا روشن شدن چراغ سبز و تخلیه تقاطع از وسایل نقلیه منتظر بمانند.

ت - چراغ چشمک زن زرد برای عبور با احتیاط: رانندگان وسایل نقلیه مکلفند با دیدن این چراغ از تقاطع و گذرگاه پیاده با احتیاط و سرعت کم عبور نمایند.

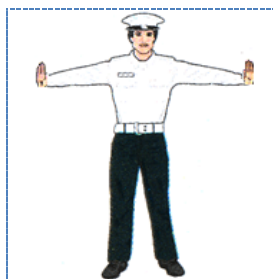
ث - چراغ چشمک زن قرمز برای ایست و عبور: رانندگان وسایل نقلیه در صورت برخورد با این چراغ نباید از خط ایست و یا در صورت نبودن خط ایست از تراز چراغ راهنمایی و رانندگی فراتر روند و باید توقف نموده و پس از اطمینان از نبودن خطر تصادف، حرکت و عبور نمایند. همین اقدامات هنگام دیدن تابلوی ایست باید انجام شود.

در تقاطع‌هایی که مسیر جداگانه گردش به راست به وسیله جدول یا خط‌کشی تعبیه نشده‌است، در هنگامی که چراغ راهنمایی و رانندگی قرمز است، رانندگانی که قصد گردش به راست داشته باشند در صورت نصب تابلوی ویژه‌ای که گردش به راست را مجاز اعلام می‌نماید، می‌توانند از منتهی‌الیه سمت راست راه و با رعایت احتیاط و حق تقدم عبور وسایل نقلیه و پیادگانی که با چراغ سبز در حال عبور می‌باشند، وارد راه مجاور سمت راست شوند. هدایت و کنترل ترافیک از سوی مأموران صلاحیت دار با فرمان‌های زیر انجام می‌گیرد:

الف - بلند کردن دست به طور عمودی - مفهوم این حرکت برای کلیه استفاده‌کنندگان از راه به معنای توجه توقف خواهد بود. این علامت، رانندگانی را که پیشتر وارد محوطه تقاطع شده‌اند ملزم به توقف نمی‌سازد.

ب - بلند کردن دست یا دست‌های مأمور به دو طرف و بطور افقی - مفهوم این حرکت برای کلیه استفاده‌کنندگان از راه که جهت حرکت آنها در امتداد جهت نشان داده شده با دست یا دست‌های مأمور صلاحیت‌دار می‌باشد، به معنای ایست خواهد بود.

رانندگانی که قصد گردش به راست یا به چپ یا توقف یا تغییر مسیر را دارند مکلفند از فاصله حدودی ۱۰۰ متر به محل گردش یا توقف به وسیله چراغ راهنما به ترتیب زیر علامت دهند:

- الف : برای گردش به راست، چراغ راهنمایی سمت راست وسیله نقلیه را روشن کنند.
- ب : برای گردش به چپ، چراغ راهنمای سمت چپ را روشن نمایند.
- پ : برای توقف، چراغ راهنمای سمت راست را روشن نمایند.

ت: برای تغییر مسیر و یا تغییر خط حرکت، در فاصله مناسب، چراغ راهنمایی سمت راست یا چپ را برحسب مورد، روشن کنند.

رانندگان و سایل نقلیه موتوری که چراغ راهنما نداشته و همچنین و سایل نقلیه غیر موتوری و موتورسیکلت ها و دوچرخه ها باید با دست به شرح زیر علامت بدهند:

الف: برای گردش یا تغییر مسیر به راست، دست چپ را به طرف بالا نگاهدارند.

ب: برای گردش یا تغییر مسیر به سمت چپ، دست چپ را به طور افقی نگاهدارند.

پ: برای توقف، دست چپ را به طرف پایین نگاهدارند.

ت: برای کاستن سرعت، دست چپ را به طور افقی از بالا به پایین به طور متناوب حرکت دهند.

علائم آگاه سازی (اخباری) و همچنین علائم لازم برای سبقت به شرح زیر می باشد:

الف: در روز بوق کوتاه

ب: در شب چند بار تبدیل و تعویض نور چراغ بالا و پایین

پ: هنگام سبقت گرفتن اعم از این که روز باشد یا شب، برای جلب توجه و سایل نقلیه پشت سر، استفاده از چراغ راهنما ضروری است.

رانندگان کلیه و سایل نقلیه موظفند از خط عبور یا مسیر عبوری سمت راست راه حرکت نمایند، مگر در موارد زیر:

الف - هنگام سبقت گرفتن از وسیله نقلیه جلو.

ب - هنگامی که سمت راست راه به هر علتی بسته شده و امکان عبور نباشد.

پ - هنگام گردش به چپ.

هرگاه در راه‌ها خرابی و نقص پیش‌بینی نشده برای وسیله نقلیه موتوری ایجاد شود، راننده مکلف است آن را از مسیر عبور و مرور بیرون برده و در محل مناسبی که موجب سد راه و مزاحمت برای وسایل نقلیه دیگر و پیادگان نباشد متوقف سازد.

در راه‌هایی که خط‌کشی شده، و سایل نقلیه باید در مسیر بین خطوط حرکت کنند و از آن خارج نشوند و در صورت نیاز به خروج و تغییر خط حرکت، احتیاط کامل را نموده و ابتدا با استفاده از چراغ راهنما و یا با دادن علامت، رانندگان و سایل نقلیه دیگر را از قصد خود آگاه سازند و سپس با رعایت حق تقدم عبور و سایل نقلیه‌ای که در خطوط کناری در حرکت هستند وارد خط‌های عبور دیگر شوند. در راه‌هایی که خط‌کشی ندارند هرگونه تغییر مسیر حرکت به چپ و راست ممنوع است، مگر با رعایت احتیاط و دادن علامت و رعایت

حق تقدم عبور و سايل نقلیه هم مسیر و مجاور. همچنین انحراف و تجاوز و سايل نقلیه به مسیر مقابل (مخالف) ممنوع است؛ مگر در موارد سبقت مجاز و با رعایت ضوابط سبقت. در راههایی که به وسیله علایم، مانند خط‌کشی‌های یک خط ممتد و یا دو خط ممتد و یا موانع فیزیکی به دو بخش تقسیم شده‌اند، رانندگان موظفند از بخش راست راه حرکت کنند و حق ندارند از روی آنها بگذرند. در برخی از بخش‌های راه که یک خط از دو خط ممتد به خط بریده تبدیل شده‌است، رانندگانی که در سمت خط بریده در حرکتند مجاز به سبقت گرفتن و یا گردش به چپ، برحسب مورد و با توجه به طول خط بریده و با رعایت مقررات بخشهای سبقت و گردش، می‌باشند.

رانندگی در بخش وسط راههایی که به وسیله خط‌کشی یا علایم دیگر به سه بخش تقسیم شده‌اند، به جز برای سبقت گرفتن یا گردش به چپ، بر حسب مورد با رعایت علایم و مقررات مربوط، ممنوع است.

در راه‌های یک طرفه رانندگان وسیله نقلیه باید در جهت و مسیر مجاز عبور کنند و حرکت برخلاف مسیر تعیین شده به هر شکل ممنوع است.

در میدان‌هایی که به وسیله علایم، مانند خط‌کشی و یا موانع فیزیکی مشخص شده‌اند رانندگان وسایل نقلیه موظفند از سمت راست آنها گردش نمایند و حرکت در خلاف جهت تعیین شده ممنوع است؛ مگر آنکه به وسیله علایم دیگر، عبور از سمت چپ مجاز اعلام شود.

هنگامی که وسیله نقلیه‌ای از روبروی وسیله نقلیه دیگری در جهت مخالف حرکت می‌کند، راننده هریک از آنها بایستی تا حد امکان در طرف راست خود حرکت نماید و در صورت لزوم به حاشیه بخش سواره‌رو در جهت حرکت خود نزدیک شود. اگر در انجام این عمل مانع وجود داشته باشد و یا وسیله نقلیه دیگری مانع حرکت او شود، باید از سرعت خود کاسته و در صورت لزوم توقف نماید تا به وسایل نقلیه جهت مقابل اجازه عبور دهد.

در تقاطع‌هایی که با ترسیم جهت‌نما بر سطح آنها مسیر حرکت مشخص شده، رانندگان موظفند تنها در همان جهت ترسیم شده بر سطح تقاطع به حرکت خود ادامه دهند. در معابری که با ترسیم جهت‌نما بر سطح آن مسیر حرکت مشخص شده، رانندگان تا حد امکان مسیر مشخص شده بر سطح معبر را دنبال می‌کنند، مگر اینکه قصد تغییر خط یا توقف یا گردش داشته باشند که در این صورت با رعایت کامل مقررات، از مسیر مشخص شده خارج می‌شوند.

کلیه رانندگان وسایل نقلیه برای سوار و پیاده کردن مسافران و یا سرنشینان خود باید تنها در محل‌های مجاز و یا در منتهی‌الیه سمت راست سواره رو توقف نمایند. در خیابانها و یا تقاطع‌هایی که سطح آنها به شکل شطرنجی و به رنگ زرد و سیاه نقاشی شده، هنگامی که تراکم خودروها زیاد است و امکان تخلیه به هنگام تقاطع وجود ندارد، رانندگان موظفند پیش از محل نقاشی شده متوقف شوند و مسیر حرکت دیگر خودروها را باز نگه دارند.

در راه‌ها و مناطقی که میزان سرعت رانندگی به وسیله تابلو یا علائم دیگر راهنمایی و رانندگی معین نگردیده است، سرعت مجاز برای رانندگان وسایل نقلیه به قرار زیر می‌باشد:

اول: در شهرها و مناطق مسکونی

الف: معابر شریانی درجه یک

- ۱- آزاد راهها حداقل ۷۰ و حداکثر ۱۲۵ کیلومتر در ساعت
- ۲- بزرگراه‌ها حداکثر ۱۰۰ کیلومتر در ساعت

ب: معابر شریانی درجه دو

- ۱- خیابانهای شریانی اصلی حداکثر ۶۰ کیلومتر در ساعت
- ۲- خیابانهای شریانی فرعی حداکثر ۵۰ کیلومتر در ساعت

پ: معابر محلی

در این معابر و میدان‌ها حداکثر ۳۰ کیلومتر در ساعت - تردد اتوبوس، مینی بوس و انواع بارکشها به استثناء وانت‌ها در خط سوم (سرعت) آزاد راههای شهری ممنوع است.

- حداکثر سرعت مجاز برای وسایل نقلیه موتوری در هر یک از خط‌های عبوری آزاد راهها با توجه به شرایط محل به وسیله علائم تعیین می‌گردد.

دوم - در راه‌های بیرون شهر و مناطق غیر مسکونی

الف: آزادراهها

- ۱- حداکثر میزان سرعت مجاز انواع سواری و وانت‌بارها ۱۲۰ کیلومتر در ساعت
- ۲- حداکثر میزان سرعت مجاز انواع اتوبوس، مینی‌بوس، تریلی، کامیون و کامیونت ۱۱۰ کیلومتر در ساعت
- ۳- حداقل میزان سرعت مجاز کلیه وسایل نقلیه فوق ۷۰ کیلومتر در ساعت

تبصره ۱: تردد وسایل نقلیه مندرج در ردیف ۲ فوق، در خط سوم (سرعت) آزادراهها ممنوع است.

تبصره ۲: استفاده از حداقل سرعت مجاز برای کلیه وسایل نقلیه صرفاً در خط عبوری سمت راست آزادراه (جنب شانه راه) مجاز می باشد.

ب: بزرگراههای دارای خطوط رفت و برگشت جدا از هم

- ۱- حداکثر میزان سرعت مجاز انواع سواری و وانت‌بارها ۱۱۰ کیلومتر در ساعت
- ۲- حداکثر میزان سرعت مجاز انواع اتوبوس، مینی‌بوس، تریلی، کامیون و کامیونت ۱۰۰ کیلومتر در ساعت

پ: جاده های اصلی

حداکثر میزان سرعت مجاز برای انواع و وسایل نقلیه، روزها ۹۵ و شب‌ها ۸۵ کیلومتر در ساعت.

ت: جاده های فرعی

حداکثر میزان سرعت مجاز برای انواع و وسایل نقلیه، روزها ۸۵ و شب‌ها ۷۵ کیلومتر در ساعت.

حداکثر میزان سرعت مجاز انواع وسایل نقلیه در جاده‌های دارای خطوط عبوری کندرو مشمول مقررات بند پ می باشد.

رانندگان وسایل نقلیه هنگام عبور از معابر و گذرگاه‌های تنگ یا پر جمعیت و یا هنگامی که بیشتر از ۵۰ متر مقابل آنها دیده نمی‌شود، مکلفند آهسته و با سرعت مطمئن حرکت کنند و در صورت احتمال وقوع حادثه یا اختلال در نظم و مزاحمت برای پیادگان، برحسب مورد، حرکت وسیله نقلیه را کند یا آن را متوقف سازند.

سرعت مطمئنه سرعتی است که راننده با توجه به شرایط راه، آب و هوا، وضعیت راننده و موتورسیکلت (وسيله نقلیه) اتخاذ که قادر به پیشگیری از وقوع هر گونه حادثه می باشد. رانندگان وسایل نقلیه‌ای که از آنها سبقت گرفته می‌شود باید راه را برای وسیله نقلیه‌ای که در حال سبقت گرفتن است باز کنند و بر سرعت خود نیفزایند.

رانندگانی که قصد سبقت گرفتن از وسایل نقلیه‌ای را که در جهت آنان حرکت می‌نمایند دارند، در محل‌های مجاز و در صورت لزوم پس از روشن کردن چراغ راهنما و یا با دادن علامت لازم تنها از سمت چپ آنها سبقت گیرند و پس از سبقت و طی مسافت کافی، بار دیگر با روشن کردن چراغ راهنما و یا با دادن علامت به طرف راست راه متوجه و در مسیر

قبلی خود قرار گیرند به نحوی که راه وسیله نقلیه‌ای که از آن سبقت گرفته شده بسته نشود یا موجب تصادف نشود. با وجود این سبقت گرفتن از طرف راست وسیله نقلیه‌ای که در حال گردش به چپ می‌باشد مجاز خواهد بود.

مسیری که راننده می‌خواهد برای سبقت گرفتن وارد آن شود باید تا فاصله دور و مطمئنی از طرف مقابل خالی از هرگونه وسیله نقلیه بوده و تفاوت سرعت بین وسیله نقلیه او و وسیله نقلیه جلویی برای سبقت کافی باشد تا به این ترتیب موجب به خطر انداختن خود و ترافیک سمت مقابل نشده باشد.

سبقت گرفتن در موارد زیر ممنوع است:

- الف - در سر پیچ‌های تند و سربالایی که میدان دید راننده کم است.
- ب - از ۵۰ متر مانده به پیچ‌ها تا ۵۰ متر پس از آن یا در تقاطع راه‌ها یا در تقاطع راه‌آهن، مگر آنکه به وسیله علائم، سبقت مجاز شناخته شده باشد.

پ- هنگامی که روشنایی و میدان دید به هر علت کافی نباشد.

ت- سبقت از وسیله نقلیه‌ای که خود در حال سبقت گرفتن است، مگر در راهی که به دلیل وجود سه خط عبور یا بیشتر، این عمل مجاز باشد.

ث - برای اتوبوس‌ها و کامیون‌ها در معابر شهری.

ج - از ۱۰۰ متر مانده به ورودی تونل‌ها و پل‌ها تا انتهای آنها، مگر آنکه به وسیله علائم، سبقت مجاز شناخته شده باشد.

چ - در نقاطی که با نصب علائم ویژه سبقت گرفتن ممنوع اعلام شده باشد.

ح - هنگامی که وسیله نقلیه‌ای در فاصله‌ای نزدیک و غیر ایمن از روبرو در حال حرکت می‌باشد.

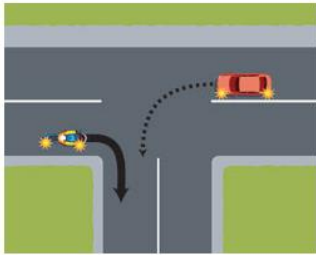
رعایت مقررات مربوط به حق تقدم عبور برای همه اجباری است، مگر در مواردی که موجب مقررات خاص یا علائم ویژه راهنمایی و رانندگی خلاف این حکم داده شده باشد.

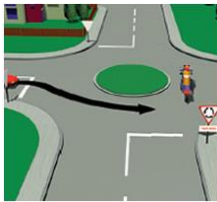

حق تقدم عبور وسايل نقلیه در تقاطع ها و میدان های که هیچ گونه علامت و چراغ راهنمایی و رانندگی وجود نداشته باشد، به ترتیب زیر است:

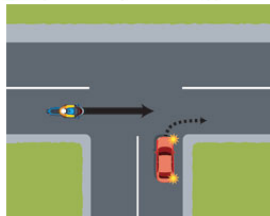
الف- در تقاطع هم عرض اگر دو وسیله نقلیه ای که روبروی یکدیگر در حرکتند و بخواهند با هم وارد خیابان مجاور واحدی شوند، حق تقدم عبور با وسیله ای است که به سمت راست گردش می کند.

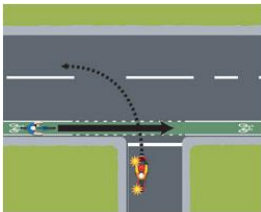
ب- هرگاه دو یا چند وسیله نقلیه از دو یا چند راه مختلف به تقاطع هم عرض برسند، حق تقدم عبور با وسیله نقلیه ای است که در طرف راست وسیله نقلیه دیگر قرار دارد.

پ- هنگام ورود به میدان ها حق تقدم عبور با وسايل نقلیه ای است که در درون میدان در حال حرکت است.

ت- در سه راه ها حق تقدم عبور با وسیله نقلیه ای است که به طور مستقیم و در سمت و مسیر مجاز حرکت می کند حتی اگر عرض خیابانی که مسیر آن است از عرض راه تلاقی کننده کمتر باشد.

در برخورد راه اصلی با راه فرعی حق تقدم با وسیله ای است که از راه اصلی عبور می کند. رانندگانی که از راه فرعی وارد راه اصلی می شوند، باید پیش از ورود به راه اصلی، در صورت لزوم توقف نموده و پس از رعایت حق تقدم عبور و وسايل نقلیه ای که در مسیر مجاز خود در راه اصلی و با سرعت مجاز عبور می کنند، وارد این راه بشوند.

رعایت مورد گفته شده برای وسیله نقلیه‌ای که از راه خصوصی یا شانه راه یا گاراژ یا کوچه یا تعمیرگاه و مانند آنها به معابر عمومی وارد می‌شود نیز لازم است. وسیله نقلیه‌ای که در مسیر مجاز در حال حرکت است بر وسایل نقلیه متوقفی که در حال شروع حرکت به جلو یا عقب، گردش و یا دور زدن هستند حق تقدم عبور دارد. در گذرگاه پیاده که چراغ راهنمایی و رانندگی نداشته‌باشد، حق تقدم عبور با پیادگان است.

در خیابان یا در تقاطعی که وسایل نقلیه روبروی یکدیگر حرکت می‌کنند، هرگاه وسیله‌ای بخواهد گردش به چپ کند حق تقدم با وسیله نقلیه‌ای است که مستقیم و در مسیر مجاز عبور می‌نماید. در محل توقف (پارک) کنار خیابان حق تقدم با وسیله‌ای است که ضمن حرکت به عقب مشغول توقف یا پارک کردن است.

در راه‌های کوهستانی و یا راه‌های شیب‌دار با ویژگی‌های مشابه راه‌های کوهستانی که در آنها عبور از کنار وسایل نقلیه طرف مقابل غیرممکن و یا مشکل می‌باشد، راننده‌ای که در جهت سرازیری در حرکت است باید به کنار راه رفته و به راننده‌ای که در جهت سربالایی در حرکت است تقدم عبور بدهد.

راننده وسیله نقلیه‌ای که شب در حرکت است و همچنین در هر محل یا زمان دیگری که به علت نبودن نور کافی ناشی از ابری بودن هوا، وجود مه، باران، برف، عبور از تونل و مانند آنها دید کافی وجود ندارد، باید چراغ‌های وسایل نقلیه را به ترتیب مقرر در مواد بعدی روشن نماید.

در خیابان‌ها و جاده‌هایی که نور کافی وجود دارد باید تنها از چراغ‌های جانبی جلو و عقب و در صورت خرابی ناگهانی چراغ‌های جانبی جلو از چراغ عبور (نور پایین) استفاده شود.

رانندگان وسایل نقلیه موتوری موظفند که در جاده‌ها از چراغ رانندگی (نور بالا) استفاده کنند تا بتوانند کلیه اشیا و اشخاص را در فاصله دور ببینند، مگر در موارد زیر که باید از چراغ عبور (نور پایین) استفاده نمایند؛

الف - هنگام روبرو شدن با وسیله نقلیه‌ای که از جهت مخالف حرکت می‌کند. در این صورت راننده باید از فاصله حداقل ۱۵۰ متری از چراغ عبور (نور پایین) استفاده نماید تا راننده طرف مقابل بتواند به راحتی و بدون خطر به راه خود ادامه دهد. در عین حال برای

جلوگیری از تابش خیره کننده نور به چشم رانندگان دیگر، می توان بر حسب مورد از چراغ های کوچک یا چراغ های مه شکن استفاده نمود.

ب - هنگامی که وسیله نقلیه از فاصله نزدیک عقب وسیله نقلیه دیگری که در حال حرکت است عبور می کند، مگر وقتی که در حال سبقت گرفتن باشد.

استفاده از چراغ های چشمک زن و رنگارنگ در وسایل نقلیه ممنوع است مگر در مواردی که به موجب آیین نامه راهنمایی و رانندگی مجاز باشد.

قواعد گردش در تقاطع ها به شرح زیر است:

الف : برای گردش به راست باید با توجه به سرعت و جهت و موقعیت وسایل نقلیه ای که در جلو و عقب حرکت می کنند با فاصله کافی و مناسب و با استفاده از چراغ راهنما و یا با دادن علامت، وارد خط عبور سمت راست شده و به طور کامل از کنار تقاطع بگذرند.

ب : برای گردش به چپ باید با توجه به سرعت و جهت و موقعیت وسایل نقلیه ای که در جلو و عقب حرکت می کنند از فاصله کافی و مناسب چراغ راهنما استفاده نموده و یا با دادن علامت وارد مسیر مجاز سمت چپ شده به طوری که پس از ورود به تقاطع، وسیله نقلیه در حدود مرکز تقاطع قرار گیرد سپس با رعایت حق تقدم عبور وسایل نقلیه ای که مستقیم و در مسیر و محل مجاز در حرکتند با حداقل سرعت به چپ گردش نماید به نحوی که پس از ورود به خیابان مورد نظر در مجاورت محور وسط آن خیابان قرار گیرد.

پ : برای گردش به چپ در راه های بیرون شهر که منحصر به دو خط عبور رفت و برگشت بوده و مانع فیزیکی وسط جاده وجود نداشته باشد رانندگان وسایل نقلیه موظفند وسیله نقلیه را در شانه راه و در صورت نبودن آن، در منتهی الیه سمت راست راه متوقف نموده و سپس با توجه به سرعت و جهت و موقعیت وسایل نقلیه ای که به طور مستقیم در حال حرکت می باشند و با استفاده از چراغ راهنما و یا با دادن علامت اقدام به گردش نمایند.

در راه های یک طرفه برای گردش به چپ، رانندگان موظفند وسیله نقلیه را به منتهی الیه طرف چپ خیابان هدایت و سپس به چپ گردش کنند.

دور زدن در فاصله ۱۵۰ متری پیچ ها و سربالایی ها و تونل ها که میدان دید کافی نیست و همچنین از روی خط پر یا ممتد (یک خطه ممتد یا دو خطه ممتد) ممنوع است. هرگونه توقف کوتاه یا طولانی وسایل نقلیه در خط های عبور یا مسیر وسایل نقلیه و پیادگان و همچنین توقف وسایل نقلیه در حاشیه راهها برای عرضه و خرید و فروش کالا که موجب تجمع اشخاص و یا وسایل نقلیه در محل گردد ممنوع است. رانندگان وسایل نقلیه در صورت توقف اضطراری که امکان انتقال وسیله نقلیه به بیرون خط و یا مسیر عبوری وجود نداشته باشد، موظفند با نصب علائم، از فاصله ۷۰ متری رانندگان وسایل نقلیه دیگر و پیادگان را آگاه نمایند.

رانندگان وسایل نقلیه در موارد زیر موظفند به ترتیبی که مقرر می شود توقف نمایند:
الف- هنگام برخورد با وسایل نقلیه امدادی که دستگاه های آگاه سازی شنیداری یادیداری خود را به کار انداخته باشند تا حد امکان وسیله نقلیه را در مسیر مجاز خود به سمت راست راه هدایت و راه رابرای آنها باز کنند و در صورت لزوم تاگذشتن و سایل نقلیه امدادی متوقف شوند.

ب- پیش از ورود به تقاطعی که علائم یا مامور راهنمایی و رانندگی ندارند باید بایستند و سپس با احتیاط کامل از تقاطع بگذرند.

پ- پیش از رسیدن به گذرگاه پیاده و در صورت حضور یا عبور اشخاص باید وسیله نقلیه خود را متوقف سازند و همچنین با دادن علامت رانندگان پشت سر رانیز به توقف دعوت نمایند تا پیادگان با آرامش عبور کنند.

ت- هنگام برخورد با اتومبیل های مدارس که برای سوار و پیاده کردن دانش آموزان در حال توقف می باشند، توقف نمایند تا دانش آموزان با ایمنی کامل از عرض راه عبور کنند.

ث- در تقاطع های همسطح راه آهن و یا راه آهن شهری، هنگامی که علائم الکتریکی یا مکانیکی یا پرچم قرمز یا سوت قطار نزدیک شدن آن را اعلام می دارد یا دروازه عبور بسته شده یا در حال باز بسته شدن است و یا مسیر عبوری از روی ریل متراکم باشد، باید دست کم ۵ متری علامت یا دروازه توقف کامل کنند تا قطار بگذرد و تقاطع برای عبور آزاد گردد.

ایستادن یا توقف وسایل نقلیه در محل های زیر ممنوع است:

الف- پیاده رو و گذرگاه پیاده.

ب- مقابل ورودی خیابان ها و جاده ها و کوچه ها یا ورودی و خروجی اتومبیل روی

ساختمان ها.

پ- داخل تقاطع.

ت- در فاصله ۱۵ متری میدان یا تقاطع یا سه‌راه‌ها یا تقاطع راه‌آهن.

ث- در فاصله ۱۵ متری شیرهای آب آتش‌نشانی و شیرهای آب نصب شده در راه‌ها.

ج- در فاصله ۱۵ متری اطراف چراغ‌های راهنمایی و رانندگی و یا محل‌هایی که توقف وسایل نقلیه مانع دید علائم راهنمایی و رانندگی بشود.

چ - از ابتدا تا انتهای پیچ‌ها.

ح- در فاصله ۱۵ متری ورودی و یا خروجی مراکز آتش‌نشانی، پلیس و بیمارستانها و فوریت‌های پزشکی.

خ- کنار وسایل نقلیه‌ای که خود متوقف می‌باشند (توقف دوبله).

د- روی پل‌ها و درون تونل‌ها و معابر در ارتفاع.

ذ- در خیابان‌هایی که پیاده‌رو آن قابل عبور نبوده و پیادگان مجبورند از بخشی از سواره‌رو عبور کنند.

ر- در ایستگاه‌های وسایل نقلیه همگانی و حریم آنها که با علائم راهنمایی و رانندگی مشخص است.

ز- در محل‌هایی که علائم راهنمایی و رانندگی مانند تابلوهای توقف ممنوع و یا ایستادن ممنوع و یا خط‌کشی‌های شطرنجی در سطح تقاطع و یا معابر نیز دلالت بر ممنوعیت توقف نماید.

ژ- در هر نقطه از معابر در حال تعمیر، شستشو و تعویض روغن و نیز در طول مسیرهای ویژه اتوبوس و دوچرخه و همچنین در طول مسیر و خط‌های عبور آزادراه‌ها.

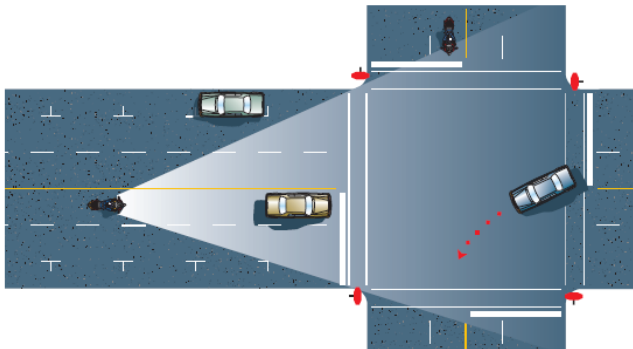
س- در جاهایی که دستگاه توقف‌سنج (پارکومتر) نصب شده و یا توقف با کارت پارک یا انواع دیگر تجهیزات توقف‌سنج با علائم مشخص‌کننده، مجاز می‌باشد، به‌علت پرداخت نکردن هزینه توقف و یا نداشتن کارت پارک مجاز و یا پایان زمان توقف.

حرکت در پوشش وسایل نقلیه امدادی برای وسایل نقلیه دیگر ممنوع است.

رانندگان وسایل نقلیه ای که در پشت سر وسیله نقلیه دیگر حرکت می‌کنند، موظفند

فاصله مناسبی را برای جلوگیری از تصادف حفظ کنند (روش دوثانیه).

حفظ فاصله مناسب با خودرویی جلویی، علاوه بر جلوگیری از برخورد با آن، میدان دید شما را افزایش می دهد.

سوار کردن بیش از ظرفیت مجاز تعیین شده در وسیله نقلیه و همچنین گذاشتن بار یا اشیاء دیگر در قسمت جلو یا عقب آن اعم از درون یا بیرون که مانع دید راننده گردد ممنوع است.

حرکت با دنده خلاص در سرازیری ها ممنوع است.

وسایل نقلیه نباید از روی لوله های آب آتش نشانی که برای خاموش کردن آتش در خیابان قرار گرفته اند، عبور نمایند، مگر با اجازه متصدیان آتش نشانی. رانندگی وسیله نقلیه ای که بیش از ظرفیت مندرج در کارت مشخصات، بار یا مسافر گرفته ممنوع است.

هیچکس حق ندارد در حالی که سوار دوچرخه یا کفش های چرخ دار یا سه چرخه های بدون رکاب مانند اسکیت و اسکوتر یا اتومبیل های اسباب بازی است به وسایل نقلیه در حال حرکت تکیه نماید و آنها را وسیله حرکت خود یا حرکت وسیله ای که بر آن سوار است قرار دهد. تکیه نمودن و آویزان شدن اشخاص نیز به وسایل نقلیه ممنوع است.

ریختن شیشه، بطری، میخ، سیم، حلبی، مایعات لزج و چرب، نخاله های ساختمانی و زباله، مصالح ساختمانی، شستشوی وسایل نقلیه، ایجاد موانع و به طور کلی هر عملی که باعث سد راه و ایجاد خطر و انحراف وسایل نقلیه از مسیر حرکت باشد بر روی راهها، شانه جاده ها و حریم قانونی آنها ممنوع است. همچنین ریختن هرگونه زباله، ضایعات و اشیاء، آب دهان و مانند آن از درون خودرو به وسیله راننده و یا سرنشینان ممنوع است.

نصب هرنوع علایم و پلاک‌های متفرقه و همچنین الصاق یا نصب یا نقش هرنوع آگهی، نوشته، عکس و نوشتن عبارات و ترسیم نقوش روی شیشه‌ها یا بدنه درونی یا بیرونی و سایل نقلیه به منظور تجارت، تبلیغ، نمایش و مانند آن ممنوع است؛ مگر بر اساس ضوابطی که به پیشنهاد شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور به تصویب وزیر کشور خواهد رسید. در مورد جاده‌ها با تصویب وزارت راه و ترابری اقدام می‌شود. رانندگان موظفند با دیدن حرکت گله و رمه از سرعت خود کاسته و در صورت لزوم تا عبور احشام توقف نمایند. به هر حال عبور دادن حیوانات از نقاط مشخص شده و تا حد امکان دارای روشنایی ضرورت دارد.

رانندگان حق ندارند ضمن رانندگی، دخانیات استعمال نمایند یا خوراکی یا آشامیدنی میل کنند و استفاده از هرگونه وسایل و تجهیزات مانند تلفن همراه که باعث انحراف ذهنی و رفتاری راننده گردد ممنوع است. رانندگان موظفند در هر حال به طور کامل به جلو توجه داشته باشند.

رانندگی برای کسی که نوشابه الکلی یا مواد مخدر و داروهای خواب آور مصرف کرده تا رفع کامل آثار آن ممنوع است.

در مواردی که ماموران راهنمایی و رانندگی و پلیس راه به وجود حالت مستی و یا حالت غیرعادی ناشی از مصرف مواد یاد شده به راننده ای ظنین شوند، موظفند وسیله نقلیه رامتوقف ساخته و بلافاصله میزان الکل خون راننده و مانند آن را از طریق آزمایش های لازم تعیین و از رانندگی وی جلوگیری نموده و متخلف را برای تعیین تکلیف به مراجع مربوط معرفی نمایند.

راننده موظف است هنگام رانندگی، گواهی نامه رانندگی خویش، بیمه نامه شخص ثالث خودرو و کارت شناسایی خودرو را همراه داشته باشد و در صورت درخواست ماموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه، آنها را تسلیم نماید. مامور موظف است پس از ملاحظه و بررسی مدارک آنها را بازگرداند، مگر در مواردی که به موجب قانون یا آئین نامه، اخذ گواهی نامه به منظور درج تخلف در آن ضرورت داشته باشد در این صورت در برابر دادن رسید، گواهی نامه اخذ می‌گردد.

استفاده از بوقهای شیپوری، سوت بلبلی و به طور کلی هر نوع وسیله آگاه سازی صوتی با صدای ناهنجار و غیر عادی در مناطق مسکونی و همچنین زدن بوق ممتد یا غیر ضروری یا مکرر و یا زدن بوق در محل هایی که این عمل به وسیله علایم منع شده است،

ممنوع است. استفاده از بوق برای مقاصدی مانند صدا زدن افراد، جلب توجه مسافر، اعلام حضور و باز کردن در منزل، خداحافظی و مانند آنها ممنوع است.

استفاده از لاستیک های فرسوده و غیر استاندارد در وسایل نقلیه ممنوع است هنگام برف و یخبندان و به طور کلی در صورت اعلام مقامات مرتبط و یا ماموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه، رانندگی با وسیله نقلیه‌ای که چرخ های آن به زنجیر و یا لاستیک یخ شکن مجهز نباشد ممنوع است.

عبور وسایل نقلیه از میان دستجات ارتش یا ماموران انتظامی یا دانش آموزان یا تشییع کنندگان جنازه ها یا دیگر دستجات تشریفاتی و بوق زدن در این گونه موارد مجاز نیست.

عبور وسایل نقلیه از پیاده روها و توقف آنها در پیاده رو ممنوع است.

هیچ کس حق ندارد به شخصی که گواهی نامه رانندگی ندارد اجازه رانندگی با وسیله نقلیه خود را بدهد. بامتخلف برابر مقررات کیفی رفتار خواهد شد.

هیچکس حق ندارد وسیله نقلیه ای را که طبق نظر کارشناس راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه دارای عیب و نقص فنی بوده یا وسایل ایمنی کامل مقرر در این آیین نامه را نداشته باشد، در راه ها براند.

جز ماموران صلاحیت دار هیچکس حق ندارد برای هدایت، حفاظت و کنترل وسایل نقلیه در سواره رو خیابان بایستد یا قدم بزند.

ریزش روغن، نفت گاز، بنزین و مایعات آلوده و تخریب کننده‌های دیگر در راهها ممنوع است.

رانندگان و سرنشینان هر نوع موتورسیکلت و دوچرخه موتوردار باید به کلاه ایمنی مجهز باشند و در طول حرکت از آن استفاده نمایند.

رانندگان موتورسیکلت نباید در یک خط عبور به موازات و در کنار خودروها حرکت کنند.

رانندگان موتورسیکلت باید هنگام رانندگی تنها روی زین موتورسیکلت بنشینند و حق ندارند شخص دیگری را بر ترک سوار کنند، مگر آنکه در ترک نیز یک زین کامل برابر استاندارد ساخت موتورسیکلت نصب شده یا موتورسیکلت دارای یدک پهلو (ساید کار) باشد.

عبور موتورسیکلت و موتور گازی و دوچرخه سوار از پیاده رور و وسط دستجات، بازار و نقاط شلوغ ممنوع است.

موتورسیکلت سواران و دوچرخه سواران حق ندارند هنگام رانندگی بار نامتعارف و اشیای دیگری حمل کنند یا حرکت نمایشی یا اعمالی انجام دهند که نیازمند برداشتن دست های آنان از روی فرمان باشد.

راندن موتورسیکلت، موتور گازی و دوچرخه هنگام لغزنده بودن راهها ممنوع است.

اعمال زیر در خیابانها و معابر شهری ممنوع است:

الف - ورزش و مسابقه های ورزشی، مسابقه با اسب یا حیوانات دیگر و وسایل نقلیه، بدون کسب مجوز از مقامات صلاحیت دار.

ب - بستن، خوراک دادن و رها کردن دامها و پرندگان.

پ - انجام هرگونه حرکات پرشی، نمایشی، تک چرخ، دور زدن درجا، رانندگی همراه با صدای ناهنجار و ممتد بوق یا صدای آگروز و اصطکاک چرخها و مانند آنها.

مقررات آزاد راه و بزرگراه

رانندگی در آزاد راه و بزرگراه ها دارای شرایط و مقررات خاصی است که موتورسیکلت سوار بایستی نسبت به آن آگاهی داشته باشد. محدودیت سرعت، حرکت و نوع وسیله نقلیه بوسیله علائم و تابلو تعیین گردیده است و رانندگان موظف هستند که از آنها پیروی نمایند. آزاد راهها به طور معمول دارای چند خط رفت و برگشت هستند که بوسیله گاردریل و یا موانع دیگر از هم جدا می شوند و ورود و خروج در آنها معمولاً توسط یک مسیر (رمپ) و یک راست گرد (لوپ) و یک خط کاهش و یا افزایش سرعت انجام می پذیرد. مسیر ورودی و کاهش و یا افزایش سرعت به شما این فرصت را می دهد که تا با سرعت مناسب همراه جریان ترافیک قرار بگیرید. آزاد راهها فاقد تقاطع هم سطح بوده و برای گذشتن از عرض آنها از تقاطع های غیر هم سطح و یا زیرگذر استفاده می شود و به لحاظ ایمنی بیشتر رانندگان، با ایجاد موانع از ورود اشخاص، حیوانات و... به آزادراهها جلوگیری به عمل می آید.

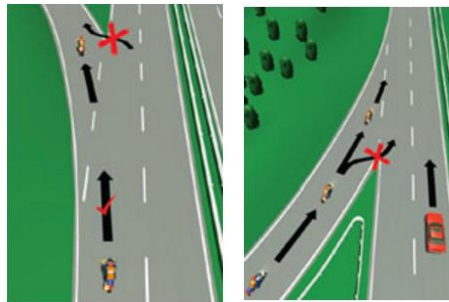
برای افزایش ایمنی ترافیک، از ورود وسایل دوچرخ و سه چرخ مانند دوچرخه، موتورگازی

و موتورسیکلت به آزادراهها بوسیله تابلو جلوگیری می شود.

مراحل ورود به آزاد راه و بزرگراه

۱. به علائم و محدودیت های ورود و سرعت در ابتدای همه ورودی ها توجه و از آنها اطاعت کنید.
۲. زمانی که به خط افزایش سرعت رسیدید با سرعت جریان ترافیک هماهنگ شوید.
۳. قبل از اینکه به خط افزایش سرعت برسید به باز بودن جریان ترافیک و راه اصلی توجه کنید و از ورود ناگهانی و توقف کامل پرهیز کنید.
۴. حق تقدم عبور با وسایل نقلیه ای است که در بزرگراه و یا آزاد راه در حال حرکت هستند می باشد.
۵. مسیر افزایش سرعت در ابتدا دارای خط ممتد و در محل های مناسب ورودی دارای خط بریده است. از روی خط ممتد وارد نشوید و آن را قطع نکنید.

مراحل خروج از آزاد راه و بزرگراه

۱. زمانی که وارد خط کاهش سرعت شدید از سرعت خود بکاهید.
۲. زمانی که وارد مسیر خروجی شدید به علائم و محدودیت های سرعت توجه کنید.
۳. اگر پیچ یا مسیر دایره ای شکل (لوپ) در خروجی قرار دارد، به اندازه کافی سرعت خود را کاهش داده تا کنترل وسیله نقلیه در اختیار شما باشد.
۴. مسیر خروج از آزادراه یا بزرگراه با خطوط منقطع و ممتد کشیده شده است که برای خروج باید از روی خطوط منقطع عبور کرد.
۵. هنگام خروج از آزادراه یا بزرگراه، همیشه حق تقدم عبور با وسایل نقلیه ای است که در بزرگراه و یا آزاد راه در حال حرکت اند.

بهترین محافظی که شما هنگام رانندگی می‌توانید داشته باشید فضای کافی و ایمن است. تمامی کسانی که در اطراف شما در حال رانندگی هستند ممکن است به دلیل تخطی از مقررات، نظم ترافیک را مختل نمایند و برای شما خطراتی را ایجاد نمایند ولی با رعایت فاصله طولی، فضای کافی و ایمن، زمان مناسب برای عکس العمل در اختیار خواهید داشت.

موقعیت حرکت در بین خط عبوری

- موقعیت موتورسوار در بین خط عبوری باید شرایط زیر را برای وی فراهم نماید:
- میدان دید بیشینه را تامین نماید و موتورسوار نیز در دید سایرین قرار داشته باشد.
 - از قرار گرفتن در نقطه کور سایر وسایل نقلیه پرهیز نماید.
 - خط عبوری خود را نسبت به سایر رانندگان حفظ نماید.
 - از وزش باد و تحت تاثیر قرار گرفتن در امان باشد.
 - خط عبوری خود را با دیگران تقسیم نکند و خودش نیز وارد خط عبوری سایر وسایل نقلیه نگردد.

بهترین شرایط و موقعیت در بین خط عبوری موقعیتی است که موتورسوار بهترین دید و فضای کافی را برای مانور داشته باشد. متناسب با ترافیک و شرایط موجود، موقعیت خود را در خط عبوری تغییر دهید.

ماده ۴ قانون ایمنی راهها و راه آهن

ورود و عبور عابرین پیاده و انواع وسایل نقلیه غیر مجاز و عبور دادن دام در آزاد راهها و همچنین توقف وسایل نقلیه در خطوط عبور ممنوع است. هرگاه به خاطر موارد بالا حادثه‌ای رخ دهد که منجر به ضرب و یا جرح یا قتل و یا خسارت مالی شود، راننده‌ی وسیله نقلیه‌ای که مجاز به حرکت در آزاد راهها باشد نسبت به موارد فوق مسئولیتی نخواهد داشت ولی در هر حال مکلف است در صورت بروز حادثه وسیله نقلیه خود را در شانه خاکی سمت راست متوقف نموده و مصدوم را با وسیله نقلیه خود یا وسیله دیگر بلافاصله به اولین درمانگاه یا بیمارستان برساند و مراتب را به ماموران انتظامی اطلاع دهد.

قانون مجازات اسلامی

بنابر ماده ۷۱۴ قانون مجازات اسلامی، هرگاه بی احتیاطی یا بی مبالاتی و یا عدم رعایت نظامات دولتی یا عدم مهارت راننده منتهی به قتل غیر عمد شود، مرتکب به ۶ ماه تا سه سال حبس و پرداخت دیه در صورت مطالبه اولیای دم محکوم می‌شود.

هرگاه راننده در موقع وقوع جرم مست بوده یا گواهینامه نداشته یا زیادتر از سرعت مقرر حرکت می‌کرده است و یا وسیله نقلیه دارای نقص فنی و عیب مکانیکی مؤثر در تصادف باشد و یا در محل‌هایی که برای عبور پیاده علامت گذاری شده است مراعات لازم را انجام ندهد و یا از محل‌هایی که عبور از آن ممنوع اعلام گردیده رانندگی نماید به بیش از دوسوم حداکثر مجازات مذکور در مواد فوق محکوم خواهد شد. دادگاه علاوه بر حداکثر مجازات مذکور در موارد فوق، مرتکب را برای یک تا پنج سال از حق رانندگی محروم می‌نماید.

قانون بیمه اجباری شخص ثالث

حرکت وسایل نقلیه موتوری زمینی بدون داشتن بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر ممنوع است. دارندگان این گونه وسایل نقلیه مکلفند مدرک بیمه‌نامه یاد شده را هنگام رانندگی به همراه داشته باشند و در صورت درخواست ماموران راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه ارائه نمایند. در صورتی که وسیله نقلیه مزبور فاقد بیمه نامه شخص ثالث معتبر باشد، ماموران یاد شده یا پلیس راه موظفند ضمن صدور برگ جریمه و الزام راننده متخلف به پرداخت جریمه تعیین شده، وسیله نقلیه را در نزدیکترین پارکینگ عمومی یا محل مطمئن دیگری توقیف نمایند.

رفع توقیف وسیله نقلیه موتوری زمینی که به دلیل فقدان بیمه نامه شخص ثالث توقیف گردیده است، صرفاً مستلزم ارائه بیمه نامه معتبر توسط دارنده وسیله نقلیه به مرجع توقیف کننده می‌باشد.

دارندگان وسیله نقلیه موتوری زمینی موظفند ظرف ۴۵ روز پس از توقیف با ارائه بیمه نامه شخص ثالث معتبر برای رفع توقیف وسیله نقلیه موتوری زمینی خود اقدام نمایند و چنانچه ظرف مدت مذکور اقدامات لازم را به عمل نیاورند، پلیس راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه موظف است مراتب را جهت تعیین تکلیف به مرجع قضایی صالح اعلام نمایند.

موتورسیکلت یکی از انواع وسایل نقلیه موتوری است. بنابراین ضرورت دارد راننده هنگام رانندگی با موتورسیکلت مدارک زیر را همراه داشته باشد:

۱. گواهینامه رانندگی موتورسیکلت
۲. کارت مشخصات موتورسیکلت که پس از انجام شماره گذاری به مالک تحویل می گردد.
۳. بیمه نامه معتبر شخص ثالث
۴. برگه معاینه فنی معتبر

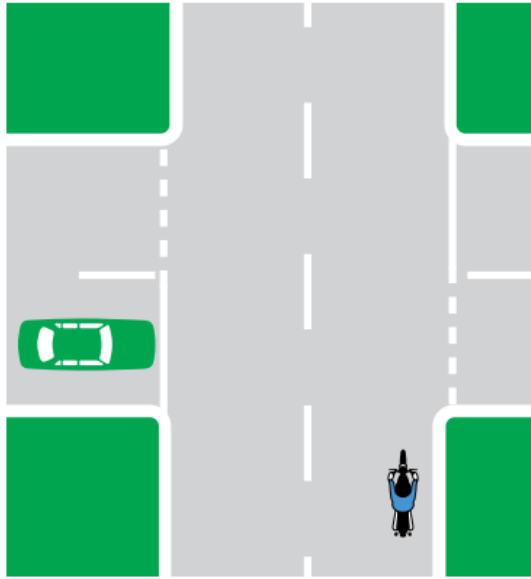
راننده موتورسیکلت مانند سایر رانندگان پس از تصادف ملزم است:

- صحنه تصادف را حفظ نماید
- از وقوع تصادف بعدی با نصب علائم هشدار دهنده پیشگیری کند.
- نسبت به انتقال مصدومین به بیمارستان اقدام کند.
- به پلیس اطلاع دهد.

بخش پنجم

تابلوها، چراغها و خط کشیهای راه

مفهوم رنگ ها در علائم عبور و مرور

رنگ ها در علائم عبور و مرور معنا و مفهوم خاصی دارند ، که در زیر به طور خلاصه به آن ها اشاره شده است:

رنگ قرمز: منع کننده یا ایست

رنگ سبز: حرکات مجاز، راهنمای مسیر در بزرگراه ها و اماکن مذهبی

رنگ آبی: راهنمای خدمات، حرکات مجاز، علائم اخباری و راهنمای مسیر در آزاد راه ها

رنگ زرد: هشدارهای عمومی و هشدار برای انجام «عملیات ساختمانی» و یا «تعمیر و نگهداری»

رنگ نارنجی: راهنما برای مناطق اداری و آموزشی و خدماتی

رنگ قهوه ای: راهنما برای مناطق تفریحی و فرهنگی و گردشگری

رنگ سیاه و سفید: علامت دستوری و راهنمای مسیر در سایر راه ها

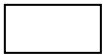

مفهوم شکل‌ها در علائم عبور و مرور

هشت گوشه: تنها برای تابلوهای ایست (توقف)

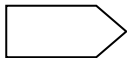
مستطیل افقی: معمولاً برای تابلوهای راهنما و هشدار برای خطرات ناشی از تعمیر و نگهداری

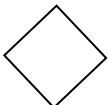
مثلث متساوی الاضلاع (نشسته روی یک راس): فقط برای رعایت حق تقدم

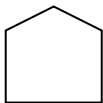
مستطیل قائم: بیشتر برای تابلوهای دستوری و خدمات

مستطیل پرچی: بیشتر برای علائم راهنما

لوزی (مربع نشسته روی یک راس): شروع و پایان حق تقدم مسیر

پنج گوشه با نقطه راس فوقانی: علائم هشدار برای مدرسه و دبیرستان

دایره: علامت دستوری، بازدارنده

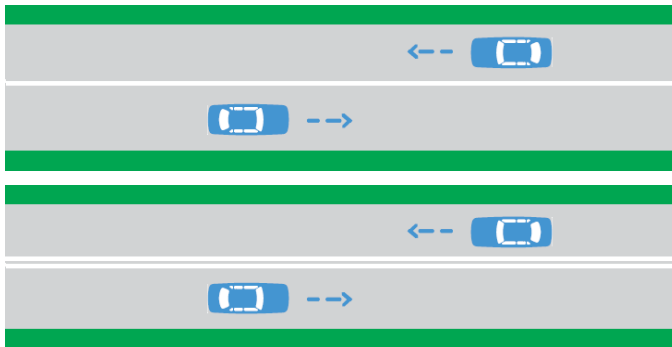
مثلث متساوی الاضلاع (نشسته روی قاعده): علامت هشدار دهنده برای خطر

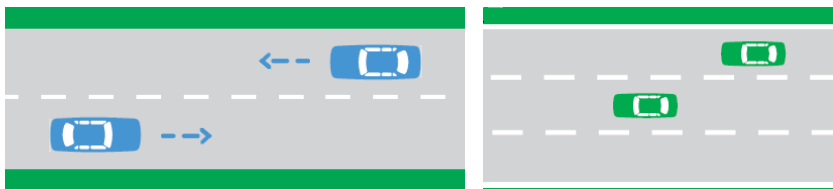
مفهوم خط کشی‌ها

خط کشی راهها برای منظم نمودن حرکت و سایل نقلیه، آگاه ساختن، اخطار و هدایت استفاده کنندگان از شبکه معابر انجام می شود و به دو صورت خط کشی طولی و عرضی در سطح راه تقسیم می شود. خطوط طولی در امتداد طول راه کشیده می شوند و مهمترین آنها خط ممتد، خط ممتد دوبله، خط مقطع یا بریده بریده، خط مقطع و ممتد ترکیبی، خطوط هاشور، خط زیگزاگ و خطوط پارک می باشد.

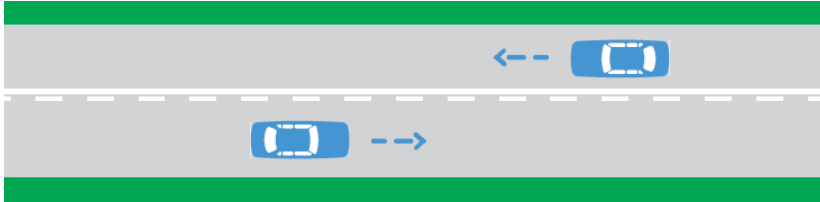
خط طولی ممتد: رانندگان وسایل نقلیه نباید به هیچ وجه از روی این خطوط عبور نمایند. این خطوط معمولاً در حاشیه راهها و در وسط راههای دو طرفه به کار می روند. گاهی دو خط ممتد در کنار هم کشیده می شوند که به معنای تاکید بیشتر است.

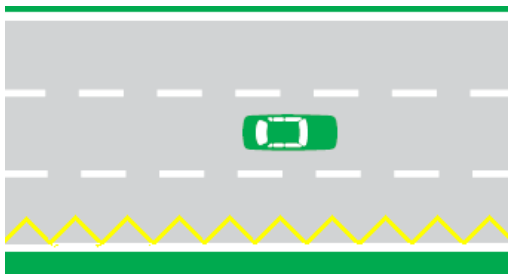
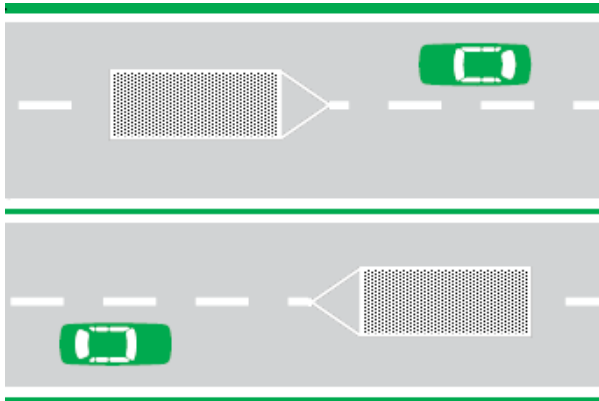
خط مقطع یا بریده بریده: از خط کشی مقطع برای تفکیک گذرگاهها برای هدایت وسایل نقلیه استفاده می شود. عمل سبقت، گردش، تغییر خط حرکت و دور زدن از روی این خطوط (با رعایت احتیاط) بدون اشکال می باشد.

خط ممتد و مقطع ترکیبی: رانندگانی که در سمت خط پر (ممتد) قرار دارند، حق عبور از روی آن را ندارند اما رانندگانی که در سمت خط مقطع هستند می توانند از روی آن عبور کنند.

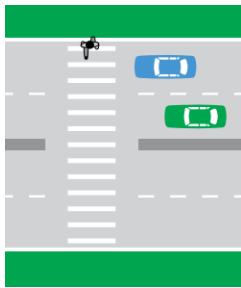
خطوط هاشور: خطوط هاشور (همانند آنچه در شکل زیر نشان داده شده است)، نشان دهنده وجود موانع در راهها می باشند و باید به نحوی کشیده شوند که ترافیک را از کنار مانع عبور دهند.

خطوط زیگزاگ: رنگ این خطوط زرد و به صورت زیگزاگ در حاشیه راههای متصل به پیاده رو کشیده می شود و عبور کردن و ایستادن روی آنها ممنوع است.

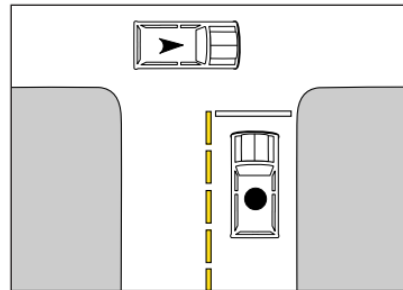
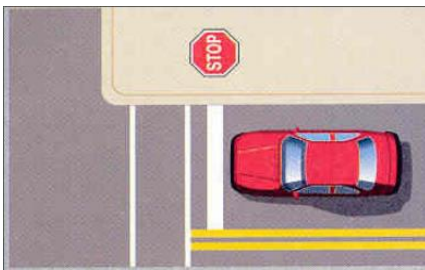

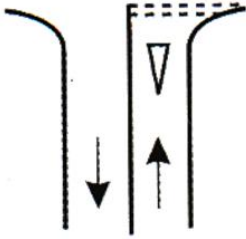
خط کشی عرضی: به خط کشیهایی که در عرض شبکه راهها طراحی می گردند، خطوط عرضی می گویند. مهمترین آنها عبارتند از ۱- خط کشی عابر پیاده ۲- خط ممتد ایست ۳- خطوط توقف منقطع

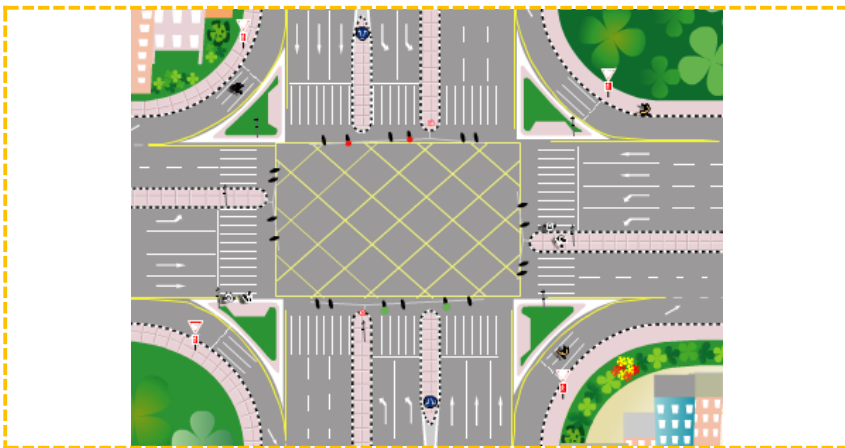
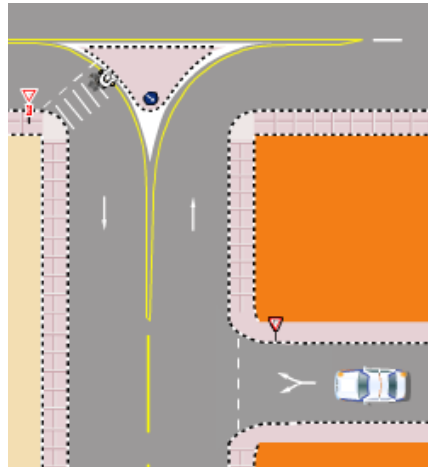
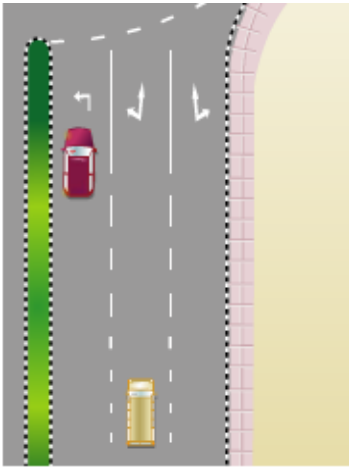
خط کشی عبور پیاده: خطوط عابر پیاده در ورودی تقاطع یا در محلی معین از راهها برای استفاده عابر پیاده و عبور از عرض راه کشیده می شود.

خط ممتد ایست: رانندگان باید قبل از خط ممتد ایست که معمولا در تقاطعها کشیده می شود توقف کامل نمایند.

خطوط توقف منقطع: رانندگان با مشاهده این خطوط باید از سرعت خود کاسته و با رعایت احتیاط و حق تقدم عبور وارد راه اصلی شوند. در صورت لزوم رانندگان باید توقف کامل نمایند.

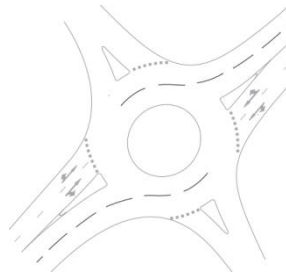

خطوط شطرنجی: این خطوط به شکل شطرنجی و معمولا به رنگ زرد و سیاه در تقاطعها ترسیم می شوند و کاربرد آنها مربوط به زمانی است که تراکم خودروها در یک تقاطع زیاد بوده و امکان تخلیه وجود نداشته باشد. در چنین شرایطی عبور از روی این خطوط ممنوع است و رانندگان موظفند قبل از خطوط شطرنجی متوقف و مسیر حرکت خودروهای دیگر را باز نگه دارند.

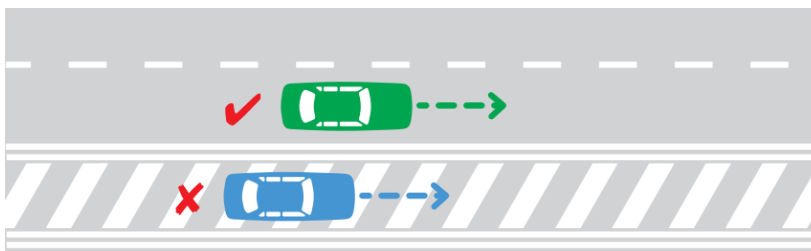
فلشها: از فلشهای جهت نما بر روی سطح راهها برای راهنمایی رانندگان استفاده

می شود و تبعیت از آنها الزامی است. به عنوان مثال، فلش تکی در خط عبور پایینی در شکل روبرو به رانندگان هشدار می دهد که صرفا در صورت انجام گردش به چپ در جلوتر در آن خط عبور قرار گیرند.

خطوط اضطرار: حرکت کردن از روی خطوط اضطرار در حاشیه راهها که معمولا در کنار اتوبانها، آزادراهها، بزرگراهها و تونلها کشیده می شوند و مخصوص عبور اضطراری وسایل نقلیه امدادی می باشد ممنوع است.

انواع تابلوهای راهنمایی و رانندگی

- ۱- تابلوهای بازدارنده یا انتظامی: این تابلوهای بیشتر به شکل دایره با نوار حاشیه ای قرمز رنگ مشخص می گردند و نوع ممنوعیت را نشان می دهند. برخی از تابلوها همچون «تابلوی ایست»، «حق تقدم عبور با شما»، «خیابان اصلی»، «مسیر کامیون حامل مواد خطرناک»، «رعایت حق تقدم» و ... دایروی شکل نیستند ولی در همین گروه قرار دارند.
 - ۲- تابلوهای هشداردهنده یا اخطاری: این تابلوها بیشتر به شکل مثلث با نوار حاشیه ای قرمز رنگ و زمینه سفید طراحی می شوند و نوعی خطر را هشدار می دهند.
 - ۳- تابلوهای آگاهی دهنده یا اخباری: تابلوهایی هستند که حاوی توصیه ای عمومی بوده، در رنگهای سفید، سبز، قهوه ای، زرد، آبی و به شکلهای مثلث، دایره، مستطیل، مربع و ... طراحی می گردند. این تابلوها به دو دسته زیر تقسیم می شوند.
- الف. آگاهی دهنده دستوری: تبعیت از این تابلوها الزامی و در صورت عدم توجه رانندگان مرتکب خلاف و نقض قانون می گردند.
- آگاهی دهنده غیر دستوری: این تابلوها رانندگان را برای دستری به مسیر مورد نیاز و سایر نیازهای ترافیکی راهنمایی می نمایند.

تابلوهای خطاری

شیب سرازیری
ده درصد

شیب سر بالایی
ده درصد

پیچ های پی در پی
(اولین پیچ به چپ)

پیچ های پی در پی
(اولین پیچ به راست)

پیچ به چپ

پیچ به راست

سرازیری خطرناک

سر بالایی خطرناک

راه از چپ
باریک می شود

راه از راست
باریک می شود

جهت وزش
باد شدید از راست

جهت وزش باد شدید
از چپ

خطر سقوط در آب

دست انداز

برآمدگی

چاله

جاده باریک می شود

پل متحرک

تابلوهای اختاری

شانه خطرناک

راه لغزنده

پرتاب سنگ

ریزش سنگ

ریزش سنگ

عبور عابر پیاده

عبور عابر پیاده

گذرگاه عابر پیاده

عبور اطفال

عبور اطفال

عبور دوچرخه سوار

گذرگاه عابر پیاده

عبور دوچرخه سوار

عبور حیوانات اهلی

عبور حیوانات اهلی

عبور حیوانات وحشی

تقاطع

عبور حیوانات وحشی

کارگران مشغول کارند

چراغ راهنما

تابلوهای اختاری

تقاطع

تقاطع

تقاطع

تقاطع

ورود به راه اصلی
از چپ

تقاطع

تقاطع

تقاطع

تقاطع فرعی و اصلی

ورود به راه اصلی
از چپ

ورود به راه اصلی از
راست

تقاطع

تقاطع راه آهن
با راهبند

ورود به راه اصلی
از راست

به تابلو رعایت حق
تقدم نزدیک می شوید

به تابلو ایست نزدیک
می شوید

تابلوهای اختاری

خطر

میدان

جاده دوطرفه

تراکم ترافیک

تقاطع مسیر
قطار شهری

تقاطع با
راه آهن دو خطه

تقاطع با راه آهن

تقاطع راه آهن
بدون راهبند

تقاطع جاده و راه
آهن با راهبند
نصب در ۳۰۰ متری

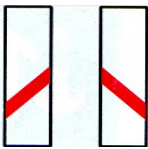
تقاطع جاده و راه
آهن بدون راهبند
نصب در ۳۰۰ متری

تقاطع جاده و راه آهن
در ۳۰۰ متری

تقاطع جاده و راه آهن
در ۲۰۰ متری

تقاطع جاده و راه
آهن در ۱۰۰ متری

پرواز هواپیما
در ارتفاع کم

پرواز هواپیما
در ارتفاع کم

تابلوهای انتظامی

رعایت حق تقدم

ایست

ایست

خیابان اصلی

پایان خیابان اصلی

حق تقدم عبور با
وسیله نقلیه مقابل
است

حق تقدم عبور با شما

ورود ممنوع

ورود از هر دو طرف
ممنوع

عبور سواری ممنوع

عبور موتورسیکلت
ممنوع

عبور دوچرخه ممنوع

عبور موتورگازی
ممنوع

عبور کامیون ممنوع

عبور کامیون یدک دار
ممنوع

تابلوهای انتظامی

عبور چرخ دستی
ممنوع

عبور پیاده ممنوع

عبور خودرو با یدک
ممنوع

عبور گاری ممنوع

عبور خودروی
کشاورزی ممنوع

عبور وسایط نقلیه
موتوری ممنوع

عبور کلیه وسایط
نقلیه ممنوع

عبور وسایط نقلیه
با محموله خطرناک
ممنوع

عبور با ارتفاع بیش از
۳/۵ متر ممنوع

بیش از ۵ تن ممنوع

بر هر محور ممنوع
از ۲ تن

عبور با عرض بیش
از ۲ متر ممنوع

رعایت فاصله کمتر از
۷۰ متر ممنوع

گردش به چپ
ممنوع

گردش به راست
ممنوع

عبور کامیون با طول
بیش از ۱۰ متر ممنوع

تابلوهای انتظامی

سبقت ممنوع

سبقت برای کامیون
ممنوع

سرعت بیش از ۵۰
کیلومتر بر ساعت
ممنوع

دور زدن ممنوع

ایست
بازرسی (گمرک)

ایست
بازرسی (گمرک)

پایان تمام محدودیتها

بوق زدن ممنوع

پایان سبقت ممنوع

پایان سبقت ممنوع
برای کامیون

توقف ممنوع

پایان محدودیت سرعت
(۴۰ کیلومتر)

منطقه توقف ممنوع

پایان منطقه توقف
ممنوع

توقف در روزهای
فرد هفته ممنوع

ایستادن ممنوع

تابلوهای انتظامی

توقف در روزهای زوج
هفته ممنوع

فقط عبور به چپ
مجاز

فقط عبور راست مجاز

فقط عبور مستقیم
مجاز

عبور مستقیم و
گردش به چپ مجاز

عبور مستقیم و

گردش به چپ مجاز

فقط گردش به راست
مجاز

فقط گردش به چپ
مجاز

عبور از سمت چپ
مجاز

عبور از سمت راست
مجاز

جهت عبور در میدان

عبور از هر دو سمت
مجاز

فقط عبور دوچرخه

فقط عبور پیاده

فقط عبور اسب سوار

حداقل سرعت ۳۰
کیلومتر

تابلوهای انتظامی

عبور فقط با زنجیر
چرخ

مسیر کامیون حامل
کالای خطرناک

مسیر کامیون حامل
کالای خطرناک

پایان حداقل سرعت ۳۰
کیلومتر

مسیر کامیون حامل
کالای خطرناک

پیاده

پیاده

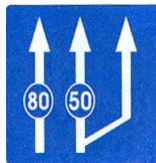

پیاده

فقط عبور دوچرخه و فقط عبور دوچرخه و فقط عبور دوچرخه و مسیر کامیون حامل

فقط عبور دوچرخه و
پیاده

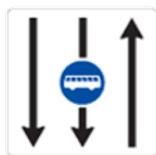
حداقل سرعت در
خطهای عبور

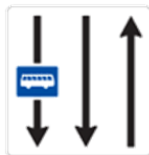
حداقل سرعت در خط
عبور

حداکثر سرعت در
خطهای عبور

خط ویژه عبور

خط ویژه عبور

راه یک طرفه

خیابان یک طرفه

پیش انتخاب مسیر

تابلوهای اخباری

آزاد راه

پایان آزاد راه

ابتدای منطقه مسکونی

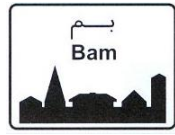
ورود به شهر

پایان منطقه مسکونی

پایان شهر

ابتدای منطقه مسکونی

ابتدای شهر

منطقه

محدودیت سرعت

پایان محدوده توقف

ممنوع در
ساعات معین

پایان منطقه مسکونی

پایان شهر

پایان منطقه

محدودیت سرعت

محدوده توقف ممنوع

در طول شبانه روز

پایان محدوده

توقف ممنوع

محدوده توقف ممنوع

در ساعات معین

تابلوهای اخباری

پایان تونل

تونل

محدوده پارک آزاد

پایان محدوده پارک آزاد

گذرگاه پیاده

گذرگاه پیاده

گذرگاه پیاده

گذرگاه پیاده

پارکینگ

پارک سوار

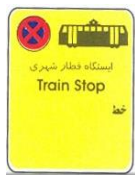
پارک سوار

پارک سوار

ایستگاه اتوبوس

ایستگاه قطار شهری

بیمارستان

تابلوهای اخباری

پست امدادی

پست امدادی

تعمیرگاه

تلفن عمومی

جایگاه سوخت

هتل

غذاخوری

چایخانه

تفرجگاه

شروع محل پیاده‌روی

استراحتگاه (چادر)

استراحتگاه (کاروان)

استراحتگاه

مهمانسرا

دستشویی

افزایش خطوط عبور

کاهش خطوط عبور

بسته بودن یکی از خطوط عبور

افزایش خطوط عبور

تابلوهای اخباری

بن بست

سرعت توصیه شده

خط عبور برای گریز

سمت راست بن بست

خروجی از آزاد راه
۳۰۰ متر

خروجی از آزاد راه
۲۰۰ متر

خروجی از آزاد راه
۱۰۰ متر

مسیر توصیه شده برای
وسایل سنگین

زیرگذر یا روگذر

زیرگذر یا روگذر

زیرگذر یا روگذر

زیرگذر یا روگذر

پارکینگ مخصوص
افراد معلول

تابلوهای راهنمای مسیر

استراحتگاه (چادر)
۵۰۰ متر

مهمانسرا ۵۰۰ متر

راهنمای مسیر

راهنمای مسیر

محدودیت سرعت در
کشور همسایه

راهنمای مسیر

پارک سوار

پارک سوار

راهنمای مسیر

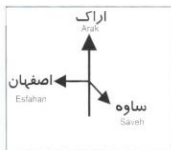
راهنمای مسیر

باز یا بسته بودن جاده کوهستانی

راهنمای مسیر

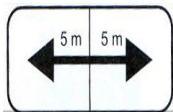
راهنمای مسیر

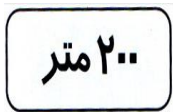
راهنمای مسیر

تابلوهای مکمل

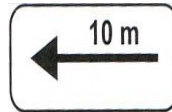
طول ممنوعیت با
محدودیت پارکینگ

فاصله از محل نصب تابلو تا
شروع قسمت خطر

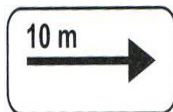
طول محدوده خطر

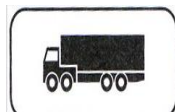
طول ممنوعیت با
محدودیت پارکینگ

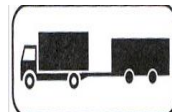
اختصاص علائم انتظامی به
گروه خاصی از وسایل نقلیه

طول ممنوعیت با
محدودیت پارکینگ

اختصاص علائم انتظامی به
گروه خاصی از وسایل نقلیه

اختصاص علائم انتظامی به
گروه خاصی از وسایل نقلیه

تقاطع فرعی یا اصلی
در قوس

تقاطع فرعی یا اصلی
در قوس

در مواقع برف و یخبندان
جاده لغزنده است

تابلوهای محلی

پلین جداکننده

شروع جدا کننده

هدایت مسیر با جداکننده

هدایت مسیر با جداکننده

جریان همگرا

جریان همگرا

مدرسه

نظارت با دوربین پلیس

حاشیه نمای چپ

حاشیه نمای راست

حاشیه و جهت نما به چپ
(تکی)

حاشیه و جهت نما به راست
(تکی)

حاشیه نمای دوطرفه

حاشیه و جهت نما به راست (گروهی)

حاشیه و جهت نما به چپ (گروهی)

برچسب‌ها

راننده معلول

راننده ناشنوا

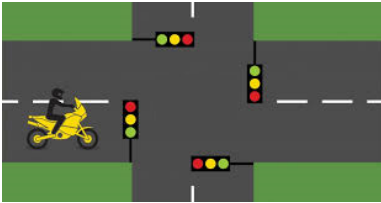
خودرو طویل

خودرو طویل

چراغهای راهنمایی

چراغهای راهنمایی به تنظیم جریان ترافیک کمک می کنند. در بیشتر مواقع چراغ قرمز به معنی **ایست کامل** و چراغ زرد به معنی **احتیاط** و چراغ سبز به معنی **حرکت** می باشد.

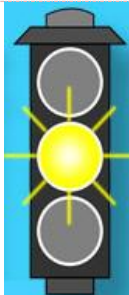
چراغهای راهنمایی در صورت داشتن فلش (وضعیت چشمک زن) معانی مختلفی می توانند داشته باشند.

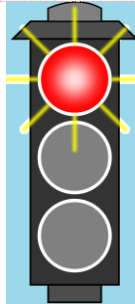
حرکت کنید.

اگر قبل از خط ایست هستید، از سرعت کاسته، توقف کنید در غیر این صورت به حرکت ادامه دهید.

بایستید و منتظر بمانید.

از سرعت خود بکاهید سپس با احتیاط عبور نمایید.

توقف کامل کرده پس از اطمینان از عدم برخورد، حرکت نمایید.

بخش هشتم

فرهنگ رانندگی

رانندگی و شخصیت اجتماعی

رانندگی ایمن و رعایت قوانین و مقررات ترافیک در شبکه معابر بیان کننده مشارکت و تعاملات اجتماعی مثبت افراد در جریان عبور و مرور است که طی آن راننده و سرنشینان بعنوان مسافر یا همراه باید به سلامتی به مقصد برسند. اگر چنین مفهوم و یا برداشتی در جامعه شکل بگیرد، دیگر مفهوم رانندگی در خیابانها و جاده‌های کشور، برای رقابت و پیروزی در مسابقه سرعت و سبقت نخواهد بود. زمانی که در جامعه چنین نگرش و تفکر حکمفرما شود و هر فرد قبل از آن که در اندیشه رسیدن به مقصد باشد خود را در مشارکت جمعی با سایر کاربران ترافیک (رانندگان و عابران پیاده) قلمداد نماید دیگر تفکر تخلف از قوانین و مقررات و ارتکاب جرائم رانندگی مفهومی ندارد.

رانندگانی که برای خود، اجتماع و سایر رانندگان ارزش قائل نیستند همیشه در حال نقض قوانین و مقررات هستند؛ بخش مهم رانندگی این افراد، جای دادن خودرو در اولین فضایی است که خالی می‌شود. انجام حرکاتی نظیر سبقت و سرعت غیرمجاز، عبور از هر مسیر ممکن، بی توجهی به چراغ راهنمایی و رانندگی و نادیده گرفتن تابلوی ورود ممنوع نیز عجیب به نظر نمی‌رسد چرا که از نظر این افراد، خیابان و شبکه معابر یک فضای عمومی نبوده بلکه مکانی برای انجام مانورهای هیجانی و حرکات نمایشی می‌باشد. از نظر این افراد، احترام به قوانین و مقررات، واژه گمشده‌ای در فرهنگ ترافیک و رفتارهای اجتماعی است. چنین رفتارهای ناپسند و جامعه ستیز، باعث می‌شود خیابانها و شبکه‌های ارتباطی، مسیری امن و مناسب برای رانندگی نباشد.

جدا از این تخلفات، اصرار بر ادب کردن این افراد توسط بعضی رانندگان دیگر هنگام رانندگی نیز جالب به نظر می‌رسد.

بنابراین می‌توان اظهار نمود چگونگی رانندگی هر فرد جدا از مهارتش، فرهنگ و سطح توسعه اجتماعی او را نشان می‌دهد و بیان کننده ابعاد مختلف شخصیت، رفتار و درک اجتماعی آن فرد است.

همیشه و در همه حال قوانین و مقررات ترافیک را رعایت نمایید.
رعایت قوانین ترافیک ضامن سلامتی شما است.

پیامدهای رانندگی نامناسب و جامعه ستیز، علاوه بر اینکه تا ساعتها تنش‌های ناشی از آن در خود فرد باقی می‌ماند و بر کارایی فرد در جنبه‌های گوناگون زندگی‌اش تاثیر

می‌گذارد بر افرادی که در حال تردد در شبکه ترافیک نیز هستند تاثیر منفی بر جای می‌گذارد و در نهایت افراد جامعه را ملتهب، بیمار و سلامت اقتصادی- اجتماعی جامعه را تهدید می‌کند.

بر اساس آیین راهنمایی و رانندگی راه عبارت است از تمامی سطح خیابان و همه معابری که برای عبور و مرور عموم مردم اختصاص داده می‌شود. پس در شبکه معابر، حقوق اجتماعی و شهروندی مد نظر است و نباید به حریم دیگران تجاوز نمود.

احترام به قوانین و مقررات و رعایت آن، احترام به حقوق دیگران، میزان تحمل فرد در حوادث، میزان پاکیزگی و سلامت وسایل نقلیه و ایجاد فضای آرام و ایمن برای سرنشینان و رانندگان سایر خودروها، همگی نمونه‌هایی از رفتار اجتماعی مثبت راننده است که هنگام رانندگی، ناخودآگاه از شخصیت واقعی او منعکس می‌شود. **بنابراین می‌توان نتیجه گرفت نحوه رانندگی، نمونه‌ای بارز از اخلاق اجتماعی افراد است.**

رفتار انسان در تصادفها و سوانح ترافیکی، عاملی تعیین کننده است. بیشتر حوادث رانندگی تا حدودی به شخصیت راننده و رفتارهای فرد وابسته است. بنابراین موتورسوار با کمی تغییر در رفتار خود می‌تواند در کاهش سوانح ترافیکی موثر باشد. رانندگی رقابت جویانه (لذت بردن از مانور دادن در هنگام رانندگی، پذیرش خطرات رانندگی برای هیجان و لذت، رانندگی همراه با خطر پذیری بالا، سرعت و سبقت ناگهانی) و رانندگی پرخاشگرانه (رانندگی با فاصله کم با خودروهای دیگر که بیشتر برای تنبیه سایر رانندگان انجام می‌گیرد)، نمونه‌هایی از رانندگی خطرناک می‌باشد.

بنابراین توجه به موارد زیر در رانندگی الزامی است: رعایت قوانین و مقررات و حفظ حقوق اجتماعی و عدم تجاوز به حریم دیگران.

مهمترین وظیفه راننده، توجه داشتن است. توجه کامل هنگام رانندگی به شما این امکان را می‌دهد تا خوب ببینید، به موقع تشخیص دهید و از حوادث و خطرات ترافیکی اجتناب کنید.

رفتار تهاجمی رانندگان پرخاشگر و رانندگی حادثه ساز

انسان آن گونه رانندگی می کند که زندگی می کند. در بیشتر کشورهای پیشرفته ترافیکی هنگام اخذ گواهینامه رانندگی و یا تمدید آن و حتی در فواصل زمانی منظم، ارزیابی روان شناختی از رانندگان به ویژه رانندگانی که در بخش حمل و نقل عمومی فعالیت دارند انجام می گیرد. در صورتی که راننده ای پرخطر تشخیص داده شود، مورد آموزش و مشاوره قرار می گیرد.

رانندگی تهاجمی نوعی رانندگی خطرناک است که توسط رانندگان پرخطر انجام می شود.

بی توجهی به فرهنگ رانندگی، یکی از عوامل اصلی حوادث جاده ای و مرگ و میر در گروه سنی زیر ۴۰ سال در کشور ایران می باشد.

نمونه ای از رفتارهای پرخطر هنگام رانندگی (استفاده از تلفن همراه)

رانندگی رفتاری است که راننده به صورت الگویی برای رانندگی خود انتخاب می کند. موتورسواری که بین ترافیک خودروها ماریچی حرکت کرده یا در مکان های شلوغ از سرعت بالا استفاده می نماید، نمونه ای از یک رفتار منفی ترافیکی را به نمایش می گذارد. بوق زدن های پی درپی و بی مورد، عدم رعایت فاصله ایمن با خودروی جلویی، عبور از پیاده رو، عدم توجه به تابلوهای ورود ممنوع، عبور از چراغ زرد و قرمز و...، نمونه های دیگری از رفتارهای منفی ترافیکی هستند که عامل بسیاری از برخوردها و آسیب ها نیز بوده اند.

به مجموعه رفتارهای منفی در رانندگی، رانندگی خطرناک و یا رانندگی تهاجمی

می گویند.

بعضی موتور سواران پرخطر پس از آن که در یک سانحه دچار آسیب می شوند رفتار ترافیکی خود را تغییر می دهند و متأسفانه بعضی دیگر نیز درس عبرت نگرفته همچنان به رانندگی تهاجمی خود ادامه می دهند.

نباید هر فرد موتور سوار حادثه ناگواری را تجربه کرده پس از آن تصمیم به تغییر رفتار ترافیکی خود بگیرد.

یکی از مواردی که در رانندگی تهاجمی و پرخطر نقش دارد پرخاشگری است. پرخاشگری، خطرات زیادی در رانندگی ایجاد نموده، سوانح ترافیکی را به دنبال خواهد داشت.

استفاده از وسیله نقلیه خود برای تنبیه دیگر رانندگان پرخطر، حرکت با نوربالا پشت سر راننده‌ی جلویی در شب، کاهش عمدی و ناگهانی سرعت به منظور انتقام‌گیری از خودروی پشت‌سر، سرعت بالا و بوق‌های پی‌درپی و بی‌مورد برای تحریک عصبی راننده‌ای دیگر، نمونه‌هایی از پرخاشگری هستند.

رانندگان خشن‌تر هنگام رانندگی خشم شدیدتری را از خود بروز می دهند و رفتارهای خطرناک فراوان‌تری نسبت به سایر رانندگان از خود نشان می دهند. رانندگی سریع و عجولانه دو عاملی است که به رانندگی تهاجمی مربوط می شود. رانندگان پرخاشگر، ایمنی ترافیک را مختل و باعث ایجاد سوانح ترافیکی می شوند.

شما راننده‌ی منضبط نباید تحت تاثیر حرکات غیر اخلاقی رانندگان پرخاشگر قرار بگیرید. باید با آرامش رانندگی کرده با رعایت اصول ایمنی ترافیک، الگوی خوبی برای این رانندگان باشید. هیچ‌گاه به دنبال انتقام و مقابله نباشید.

خواب‌آلودگی، خستگی مفرط، صحبت کردن با سرنشین و یا تلفن همراه و حواس‌پرتی، ناشی از عدم توجه و بی‌دقتی در رانندگی است. پس همیشه هنگام رانندگی تمرکز داشته باشید.

رانندگان عصبانی و پرخاشگر، بیشترین وقت خود را در جنگ و گریز تباه می کنند و بی‌آنکه خود بدانند درگیر نبرد نابرابر می باشند. نبردی که پیروزی نداشته و به

بیماری‌های روانی نظیر احساس سرخوردگی، استرس و فشارهای روحی و روانی منجر خواهد شد.

رانندگان پرخطر و پرخاشگر رفتارهای زیر را بروز می‌دهند:

- مانور و تغییر مسیر به طور پی‌درپی
- استفاده از نور بالا برای اذیت کردن راننده‌ی مقابل
- بوق زدن‌های پی‌درپی و بی‌مورد
- توهین به سایر رانندگان و انجام رفتارهای ناپسند و زشت اجتماعی
- تغییر مسیر ناگهانی و ایجاد خطر برای سایر رانندگان
- سرعت‌های غیرمطمئن و ایجاد حادثه برای سایر رانندگان
- قرار گرفتن به مدت طولانی در خط سرعت برای تنبیه اتومبیل پشت سر
- ترمزهای پی‌درپی و ناگهانی برای تنبیه اتومبیل پشت سر
- عبور از خط مقابل برای رهایی از ترافیک

حقوق شهروندی

حقوق شهروندی مجموعه حقوقی است که برای افراد یک کشور در نظر گرفته می‌شود و شامل حقوق مدنی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و ... می‌شود. شهرنشینی در عصر حاضر گسترش بسیاری پیدا نموده است. شهروندان با انگیزه‌های مختلفی در جامعه شهری به فعالیت می‌پردازند. بعضی از افراد برای کسب و کار، گروهی برای آموختن مهارت‌های فردی و اجتماعی، گروهی برای پر کردن اوقات فراغت و...

همیشه بپذیرید که احتمال خطا و اشتباه برای همه وجود دارد و برای ایمنی خود به راننده‌های دیگر متکی نباشید. پس با احتیاط رانندگی کنید.

برای یک زندگی اجتماعی، باید روابطی حقوقی بین افراد و گروه‌های مختلف جامعه وجود داشته باشد. روابط اجتماعی باید قانون‌مند و دارای نظم خاصی باشد. در صورت بی‌نظمی و عدم وجود ضوابط و قوانین در جامعه، زور و تزویر و اجحاف بر روابط میان افراد حاکم می‌شود و شرایط هرج و مرج و آشفتگی در جامعه مهیا خواهد شد.

بنابراین دولت و سایر نهادهای عمومی با تعیین و تدوین قوانین و مقررات مربوطه، سیاست‌های خاصی برای تنظیم روابط میان اқشار جامعه در پیش می‌گیرند. یکی از این نهادها، پلیس راهنمایی و رانندگی است که با تدوین قوانین و مقررات ترافیکی و اجرای آن

در راستای افزایش ایمنی ترافیک، رعایت حقوق شهروندی، ارتقای فرهنگ ترافیک و کاهش حوادث ترافیکی گام برمی دارد.

ورود به حریم تقاطع در زمان قرمزبودن چراغ

مهمترین موضوع در خصوص حقوق شهروندی، آشنایی ساکنان و شهروندان با قوانین و مقررات است. به عنوان نمونه در ماده ۱۰۰ قانون برنامه چهارم توسعه، به مباحث حقوق شهروندی، رشد فرهنگ نظم، احترام به قانون و آیین شهروندی و ارتقای احساس امنیت اجتماعی در مردم پرداخته شده است.

یکی از نیازهای کاربران ترافیک، ایمنی در تردد می باشد. مسئولیت برقراری بخشی از ایمنی تردد بر عهده مقامهای صلاحیت دار است و بخش دیگر آن نیز باید توسط مردم و استفاده کنندگان از شبکه حمل و نقل تامین گردد. مطالعه آمار تصادفها و آسیبهای ناشی از آن نشان می دهد که سطح ایمنی ترافیک در کشور ما مطلوب نمی باشد.

همیشه و در همه حال به جلو و اطراف توجه داشته باشید. مراقب رانندههایی که از پارک خارج می شود باشید. هنگام رانندگی به خصوص در زمانی که ترافیک سنگین است به تردد عابران پیاده از لابه لای خودروها توجه داشته باشید.

سالانه هزاران نفر در ایران جان خود را بر اثر تصادفات رانندگی از دست می دهند و این در حالی است که تعداد بیشتری نیز مصادوم یا معلول می گردند. این موضوع تبعات منفی اقتصادی بالایی بر خانواده ها و در نهایت به جامعه وارد می نماید.

بر اساس قوانین جاری، تامین ایمنی در تردد برای تمامی کاربران ترافیک خواه سواره یا پیاده ضروری است. تامین بخشی از ایمنی ترافیک بر عهده رانندگان می باشد. بنابراین رانندگان باید قوانین و مقررات ترافیکی را آموخته هنگام رانندگی اجرا نمایند.

رعایت بخش مهمی از ایمنی ترافیک باید توسط مردم و کاربران ترافیک انجام گیرد. بر اساس قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی، خیابان یا شبکه معابر، بخش عمومی هر شهر و کشور محسوب می گردد. بنابراین هنگام بهره برداری باید قوانین و مقررات مربوط به آن توسط استفاده کنندگان رعایت شود.

هیچ کس حق ندارد ایمنی ترافیک سایر کاربران ترافیک را از بین برده یا بی نظمی در تردد ایجاد نماید. موتورسواران باید در مسیرهای مجاز و با سرعت مطمئنه حرکت کنند چراکه سرعت غیر مجاز باعث اختلال در تردد خودروها و کاهش ضریب ایمنی می گردد. افزایش مصرف سوخت و در نتیجه افزایش آلاینده های زیست محیطی از دیگر نتایج اختلال در شبکه ترافیک می باشد.

حرکت بین خطوط ترافیکی در رانندگی از دیگر مصادیق حقوق شهروندی است. رعایت این موضوع باعث نظم و ساماندهی ترافیک، روان شدن حرکت وسایل نقلیه، کاهش زمان تاخیر، کاهش مصرف سوخت و کنترل آلودگی هوا می شود. بر اساس قوانین اگر محدودیتهایی برای سبقت گرفتن ایجاد شده است، تنها برای سلامتی و ایمنی کاربران ترافیک می باشد. سبقت گرفتن در مکانهای غیر مجاز، ایمنی سایر استفاده کنندگان از راه را نیز به خطر می اندازد.

موتورسواران مجاز نیستند در شبکه معابر که محیطی عمومی محسوب می شود بنابر سلیقه شخصی خود رفتار نمایند. تخطی از محدودیتهای سرعت در راهها برابر است با تجاوز به حریم قانونی دیگران. تردد در شبکه معابر، حق همه مردم است از این رو رعایت ایمنی از سوی استفاده کنندگان نیز ضروری است.

در ادامه چند نمونه از قوانین و مقررات ترافیکی که مرتبط با حقوق شهروندی است آورده می شود.

دیر رسیدن بهتر از هرگز نرسیدن است. عجله و شتاب در رانندگی از عوامل اصلی تصادفات می باشد.

ایمنی ترافیک - سرعت مطمئنه

سرعت یکی از پارامترهای بسیار مهم در ایمنی ترافیک است. سرعت عبارت است از مسافت پیموده شده در واحد زمان. یکی از عوامل مهم در بروز سوانح

ترافیکی، بی‌توجهی به سرعت و عدم رعایت سرعت مطمئنه است.

واکنش رانندگان در برابر حوادث جاده ای و شرایط ترافیکی مختلف دارای زمانی مشخص و طبیعی می‌باشد. اگرچه این زمان با توجه به مهارت‌ها و استعدادها فردی ممکن است برای افراد مختلف مقداری متفاوت باشد اما به هر حال مقدار آن صفر نیست. بنابراین هرچه بر سرعت خودرو افزوده شود، بر احتمال وقوع حادثه نیز افزوده می‌شود چراکه تا راننده واکنش نشان دهد، در همان مدت مسافت بیشتری توسط موتورسیکلت نیز پیموده به میزان بیشتری به محل خطر نزدیک می‌گردد. **به طور خلاصه می‌توان گفت که در سرعت‌های بسیار بالا، راننده از دادن واکنش مناسب به هنگام مواجهه با خطر ناتوان خواهد بود.**

افزایش سرعت علاوه بر بالا بردن خطر تصادف، بر شدت ضایعات انسانی ناشی از سوانح ترافیکی نیز تاثیرگذار است. بدیهی است با افزایش سرعت، مسافت مورد نیاز برای توقف موتورسیکلت نیز افزایش می‌یابد و با توجه به این که سرعت واکنش راننده نیز محدود است، بنابراین در صورت وقوع تصادف، شدت آن نیز افزایش می‌یابد. در سرعت‌های بالا در اثر برخورد با سایر کاربران ترافیک نظیر عابر پیاده نیز، شدت تصادف و در نتیجه احتمال مرگ عابر پیاده افزایش قابل توجهی می‌یابد. برخورد با عابر با سرعت‌های بیش از ۳۰ کیلومتر بر ساعت، آسیب‌های وارده به وی را تا حد چشم‌گیری بالا می‌برد. برخورد با سرعت‌های بیش از ۵۰ کیلومتر بر ساعت، احتمال مرگ عابر را به میزان زیادی افزایش می‌دهد.

همیشه و در همه حال مواظب تردد عابران پیاده به ویژه کودکان و افراد سالخورده از عرض خیابان باشید. عابران پیاده به ویژه کودکان به دلیل رویت کمتر موتورسیکلت نسبت به خودرو، همیشه در معرض خطر هستند.

- گاهی اوقات حتی رانندگی با سرعت مجاز ولی نامتناسب با شرایط موجود محیطی، به دلایل مختلف از جمله این موارد، خطر ایجاد سوانح ترافیکی را افزایش می‌دهد:
- احتمال از دست دادن کنترل وسیله نقلیه توسط راننده افزایش می‌یابد و در صورت از دست دادن کنترل و پایداری و سیله نقلیه، برگرداندن آن به شرایط تعادل اولیه بسیار سخت‌تر و در بسیاری موارد غیر ممکن خواهد بود.
 - فاصله مورد نیاز برای توقف موتورسیکلت هنگام ترمزگیری افزایش می‌یابد.
 - زمان کافی برای ارائه واکنش مناسب از سوی راننده وجود نخواهد داشت.
 - مقدار کمی افزایش سرعت، خطر تصادف را تا مقدار زیادی افزایش می‌دهد.

رعایت سرعت مجاز و راندن وسیله نقلیه متناسب با شرایط محیطی، ایمنی ترافیک و مزایای زیر را به دنبال دارد:

- داشتن زمان کافی برای آگاهی از خطرات احتمالی و واکنش مناسب به آنها
- کنترل مناسب وسیله نقلیه در صورت مواجه شدن با خطر وقوع تصادف
- کاهش مسافت توقف و در نتیجه ممانعت از برخورد و یا کاهش شدت برخورد

منظور از رانندگی با سرعت مطمئنه تنها رانندگی با سرعت‌های پایین نمی‌باشد بلکه در مواردی نیز حرکت با سرعت‌های بسیار پایین اشتباه است. اگرچه سرعت‌های بالا خطر بروز تصادفات و شدت آسیب‌های وارده را افزایش می‌دهد ولی در مواردی حرکت با سرعت‌های پایین نیز تصادف و خطر وقوع آن را افزایش می‌دهد. بر اساس آیین نامه راهنمایی و رانندگی، رانندگان حق ندارند در راهها با سرعت بسیار کم که باعث کندی عبور و مرور و بی نظمی در ترافیک شود رانندگی نمایند مگر آنکه خطر سانحه یا برخوردی را پیش بینی نمایند.

رانندگی با سرعت‌های کمتر از ۷۰ کیلومتر در ساعت در آزادراهها ممنوع است مگر آنکه شرایط محیطی و یا تراکم ترافیکی ایجاب نماید. در چنین مواردی راننده باید در خط شماره یک قرار گرفته از تردد در خطوط دوم و سوم آزادراه اجتناب نماید. رانندگان موظفند در تقاطع‌هایی که فاقد چراغ راهنمایی و یا تابلو ایست است با سرعت مطمئن حرکت نمایند.

رانندگی با سرعت بالا علاوه بر اینکه زمان عکس العمل شما هنگام خطرات رانندگی را کم می‌کند، ضایعات انسانی را هنگام برخورد افزایش می‌دهد.

برای رانندگان متخلف که سرعت مجاز را رعایت نمی کنند علاوه بر پرداخت جریمه، نمره منفی نیز در نظر گرفته شده است. تجاوز نمودن از سرعت مجاز بیش از ۵۰ کیلومتر در ساعت، ۱۰ نمره منفی و جریمه برای راننده در پی خواهد داشت.

ایمنی ترافیک- رعایت حق تقدم

یکی از عوامل افزایش ایمنی تردد در شبکه معابر و راههای کشور، رعایت حق تقدم عبور می باشد. عدم رعایت این موضوع باعث کاهش ضریب ایمنی و افزایش سوانح ترافیکی می شود. رعایت حق تقدم عبارت است از رعایت حقوق ترافیک سایر کاربران شبکه معابر و عدم تجاوز به مسیر قانونی آنها.

حق تقدم عبور یعنی اولویت حق عبور وسیله نقلیه ای نسبت به وسایل نقلیه دیگر یا نسبت به پیادگان و یا برعکس.

رعایت حق تقدم عبور برای تمامی کاربران ترافیک اجباری است. هنگام ورود به میدان، حق تقدم عبور با وسیله نقلیه ای است که درون میدان در حال حرکت است. در سه راهها حق تقدم عبور با وسیله نقلیه ای است که به طور مستقیم و در سمت و مسیر مجاز در حال حرکت است حتی اگر عرض آن خیابان از عرض راه تلاقی کننده کمتر باشد. در گذرگاه عابر پیاده که فاقد چراغ راهنمایی است، رانندگان موظف به توقف کامل بوده پس از توقف می توانند با رعایت حق تقدم از گذرگاه عبور نمایند. در برخورد راه اصلی با فرعی، حق تقدم عبور با وسیله نقلیه ای است که از راه اصلی عبور می کند و رانندگان راه فرعی باید پیش از ورود به راه اصلی، در صورت لزوم توقف نموده با رعایت حق تقدم و با سرعت مجاز وارد اصلی شوند.

هرگاه هنگام رانندگی، راه و مسیر تردد خود را به طرف مقابل واگذار کنید، در واقع برای سلامتی خود ارزش قائل شده‌اید. پس اگر در خصوص حق تقدم عبور شک و تردید دارید، مسیر را به طرف مقابل بدهید.

عدم رعایت حق تقدم عبور برابر است با تجاوز به حقوق دیگران و به خطر انداختن سلامتی و ایمنی آنها. عدم رعایت موارد قانونی که در بالا گفته شد، موجب ورود به حریم حقوقی و قانونی دیگران می شود که این موضوع مغایر با مفاد آیین نامه و مقررات ترافیک است.

بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب سال ۱۳۹۰، در صورت عدم رعایت حق تقدم، جریمه برای فرد متخلف منظور می شود.

حرکت برروی خطوط عابر پیاده

یکی از مواردی که بعضی راکبان موتورسیکلت به آن توجه ندارند عبور از پیاده رو و توقف برروی آنها می باشد. بنابر قوانین، پیاده رو بخش جداشده از خیابان است که در امتداد آن قرار دارد و تنها برای عبور و مرور پیادگان اختصاص یافته است. پس برای حفظ حقوق شهروندی و حفظ فرهنگ رانندگی نباید از پیاده رو برای تردد استفاده نمود چراکه با انجام چنین حرکات خطر سازی، علاوه بر بی نظمی و آشفتگی، ایمنی خود و سایر عابران پیاده نیز از دست خواهد رفت.

عبور وسایل نقلیه نظیر موتورسیکلت از پیاده روها و توقف آنها در پیاده رو ممنوع و با متخلف برخورد می گردد. با حرکت در مسیر عابر پیاده هر لحظه ممکن است یک نفر عابر به ویژه کودکان یا افراد سالخورده در مسیر تردد قرار گیرند و موجب ایجاد تصادف و سوانح ترافیکی گردند. مسیر طراحی شده عابران پیاده، حریم امن آنهاست و نباید در حریم آنان وارد شد. این کار هم از نظر قانونی و هم از نظر شرعی دارای اشکال می باشد.

در همه حال از کلاه ایمنی استاندارد استفاده نمایید؛ حتی در مسیرهای کوتاه نیز بدون کلاه ایمنی تردد نکنید. حادثه در هر لحظه در کمین شما است.

موتورسواری و انجام حرکات نمایشی

یکی از حرکاتی که توسط بعضی از موتورسواران انجام می شود حرکات نمایشی نظیر دوزدن درجا و یا حرکت موتورسیکلت برروی یک چرخ می باشد. راه عبارت است از تمامی سطح خیابان، جاده، کوچه و کلیه معابری که برای عبور و مرور عمومی اختصاص داده شده است. پس راه یک معبر عمومی است که متعلق به همه

افراد و کاربران ترافیک است. بنابراین نباید در معابر مرتکب تخلف شد به ویژه تخلف‌های بسیار خطرناکی همچون حرکات نمایشی، دورزدن درجا و یا حرکت بر روی یک چرخ! در محل عمومی باید حقوق سایر افراد را در نظر گرفته به سایرین نیز احترام گذاشت. انجام حرکات نمایشی نظیر تک چرخ زدن باعث می‌گردد تعادل وسیله نقلیه در اثر جدا شدن قسمت جلو موتورسیکلت از سطح زمین، به هم خورده باعث ایجاد خسارت و صدمات جبران‌ناپذیری به موتورسوار شود.

قانون برای افرادی که هنگام رانندگی با موتورسیکلت، حرکات نمایشی نظیر دورزدن درجا و حرکت بر روی یک چرخ و یا حرکت بطور مارپیچ انجام می‌دهند علاوه بر جریمه، هشت نمره منفی نیز در نظر گرفته است.

موتورسواری و نقص سیستم روشنایی در شب

نقص فنی موثر نظیر خرابی سیستم روشنایی، یکی از علت‌های مهم تصادفات و سوانح جاده‌ای در شب می‌باشد. برای این که در شب توسط دیگر رانندگان دیده شوید باید چراغ‌های موتورسیکلت سالم و روشن باشند. همیشه موتورسیکلت خود را بازدید نموده در صورت داشتن نقص فنی نخست آن را رفع کرده سپس از آن استفاده نمایید. برای نقص فنی به ویژه نقص در سیستم روشنایی، جریمه نیز در نظر گرفته شده است.

زدن راهنما هنگام گردش بسیار خطرناک است. پیش از شروع حرکت با موتورسیکلت، چراغها را کنترل نمایید.

موتورسیکلت سواری و توجه به علائم ترافیکی

همیشه به علائم و و رنگ چراغ‌های راهنمایی در تقاطع‌ها توجه کامل داشته باشید. در یک تقاطع اگر چراغ زرد است، حق ندارید از خط ایست و یا از تراز چراغ راهنمایی و رانندگی عبور نمایید مگر اینکه پیشتر به تقاطع وارد شده باشید. در این صورت با احتیاط به

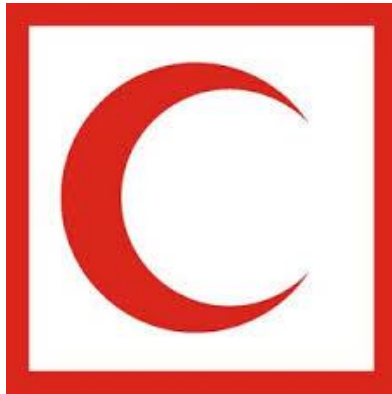

حرکت خود ادامه داده، با رعایت قوانین از گذرگاه یا تقاطع عبور نمایید. چراغ زرد برای احتیاط بوده، عبور از آن بسیار خطرناک است. این موضوع در تاریکی شب بسیار مهمتر است زیرا رویت موتور سواران در تاریکی هوا برای رانندگان سختتر است. عبور از چراغ قرمز علاوه بر جریمه، پنج نمره منفی را نیز در پی خواهد داشت.

بخش هفتم

امداد و نجات

مقدمه

هنگامی که شخص در اثر سانحه رانندگی مجروح می شود، دقایق اولیه پس از تصادف برای حفظ جانی وی بسیار مهم و حیاتی است و تا زمانی که نیروهای اورژانس برسند دانش شما از کمکهای اولیه می تواند شخصی را از مرگ نجات دهد. اگر کمکهای اولیه برای شخص آسیب دیده به سرعت انجام نپذیرد، ممکن است بدلیل بسته شدن راه تنفس یا خونریزی شدید فوت کند. با آشنایی با کمکهای اولیه شما می توانید برای کمک در صحنه تصادف آماده باشید.

کمکهای اولیه به اقدامات اولیه ای گویند که بلافاصله پس از بروز حادثه و قبل از رسیدن به مرکز درمانی صورت می گیرد و سبب کاهش چشمگیر مرگ و میر و تخفیف بیماری و آسیبهای مصدوم می شود.

شما به عنوان فرد کمک دهنده به مصدوم یک سانحه تا قبل از رسیدن اورژانس یا دیگر امدادگران باید کارهایی را انجام دهید که در ادامه به تشریح آنها پرداخته می شود. به یاد داشته باشید شما زمانی می توانید محل حادثه را ترک نمایید که گزارش کامل کارهای انجام شده در خصوص مصدوم را به پزشک یا امدادگر ارائه نموده و مطمئن شوید که به کمک شما در مراحل بعدی نیازی نیست.

نقش شما به عنوان یک کمک دهنده در اداره کردن یک مصدوم باید موارد زیر را در اولویت قرار دهید:

ارزیابی موقعیت:

خیلی سریع و در کمال خونسردی حادثه را ارزیابی کنید.

مواظب خطراتی که مصدوم و شما را تهدید می کند باشید و هرگز خود را به خطر نیندازید. امکانات موجود و وسایل مورد نیاز را بررسی کنید. به مصدوم خاطر نشان کنید که شما مهارت لازم را در زمینه ارائه کمکهای اولیه دارید. اگر در بین اطرافیان پزشک، پرستار و یا کسی که تجربه کافی دارد حضور نداشته باشد، با خونسردی کامل، مسئولیت را به عهده بگیرید. ببینید آیا:

- خطر همچنان وجود دارد؟
- جان کسی در معرض خطر است؟
- اطرافیان می توانند به شما کمک کنند؟
- نیاز به کمکهای تخصصی می باشد؟

امن کردن محل حادثه: تا حد امکان مصدوم را از خطر دور کنید. همیشه به خاطر داشته باشید که در قدم اول باید مراقب سلامت خود باشید. ممکن است عوامل پدید آورنده حادثه هنوز هم خطر ساز باشند. در صورتیکه نمی‌توانید عامل خطر ساز را از محیط حذف کنید، سعی کنید مصدوم را تا حد ممکن از محل دور کنید.

ارائه کمک‌های اولیه:

مصدومین را بررسی کنید و در ابتدا به مداوای مصدومینی بپردازید که در موقعیت خطرناکتری هستند. سریعاً درخواست کمک کنید و یا از کسی بخواهید این کار را انجام دهد.

در ارزیابی هر مصدوم به این نکات توجه کنید:

- آیا مصدوم هشیار است؟
- آیا راه هوایی او باز است؟
- آیا مصدوم نفس می‌کشد؟
- آیا گردش خون مصدوم برقرار است؟

درخواست کمک:

سریعا با مرکز درمانی یا اورژانس تماس بگیرید و تقاضای کمک کنید.

ارزیابی مصدومین:

به سرعت تمامی مصدومین را بررسی کنید و در ابتدا به مصدومینی بپردازید که آسیب‌های آنها بسیار شدید است. سوختگی‌ها یا زخم‌های خیلی وسیع در اولویت هستند. در صورتیکه خطر جدی مصدوم را تهدید نمی‌کند، سعی کنید بدون جابه‌جا کردن مصدوم را درمان کنید.

تمام صحنه حادثه را بررسی کنید تا هیچ مصدومی از نظر شما پنهان نماند. در صورتی که مصدوم داخل یا زیر خودرو گیر افتاده است و شما قادر به نجات وی نیستید با آتش‌نشانی تماس بگیرید.

وقتی به سراغ مصدومی می‌روید ابتدا یک معاینه دقیق از او به عمل آورید و اقدامات لازم را در شرایط اورژانسی انجام دهید. همیشه فرض کنید که مصدوم ممکن است دچار

آسیب گردنی (نخاعی) شده باشد، در نتیجه با دست‌های خود سر او را تا زمان رسیدن کمک نگه دارید و علائم حیاتی مصدوم، سطح هوشیاری، نبض و تنفس را بررسی و ثبت کنید. سر مصدوم مشکوک به آسیب گردنی را ثابت نگه دارید. اگر مصدوم داخل خودرو است از فردی بخواهید تا سر او را ثابت نگه دارد تا شما بتوانید معاینات دقیق را از مصدوم به عمل آورید.

این ارزیابی اولیه تحت عنوان معاینه اولیه نامیده می‌شود. زمانی که مطمئن شدید خطر جدی مصدوم را تهدید نمی‌کند، می‌توانید معاینات ثانویه را شروع نمایید. این معاینات شامل گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی می‌باشد. در خصوص مصدومین راکب موتورسیکلت که کلاه ایمنی به سر دارند و دچار سانحه شده‌اند اینکه آیا باید کلاه ایمنی را از سر مصدوم بیرون بیاوریم یا نه به موقعیت و شرایط بستگی دارد. اگر نیازی به خارج کردن آن نیست کلاه ایمنی را خارج نکنید. اگر خود وی توانایی داشت این کار را به خود او واگذار کنید. برای خارج کردن کلاه سه ربعی ابتدا بند دور چانه آنرا باز کنید و با گرفتن دو طرف کلاه آنرا خارج نمایید. برای خارج کردن کلاه‌های محافظی که تمام سر و صورت را می‌پوشاند باید یک نفر سر و گردن مصدوم را نگه دارد و همزمان نفر دیگر کلاه را خارج نماید. ابتدا کلاه کمی به عقب خم کنید و آنقدر بکشید تا چانه نمایان شود سپس آنرا به جلو خم کرده و سعی کنید بدون آنکه به سر مصدوم آسیبی برساند آنرا مستقیم خارج نمایید. توجه کنید کلاه را زمانی که تنفس مصدوم دچار مشکل شده یا استفراغ می‌نماید و یا از ناحیه سر دچار جراحت شده است باید خارج نمود.

گرفتن شرح حال:

شرح حال در واقع نحوه‌ی وقوع حادثه یا بیماری است. برای گرفتن شرح حال از مصدوم و اطرافیان که شاهد حادثه بودند سوال کنید. سعی کنید تصویر کاملی از موقعیت را در ذهن خود مجسم کنید.

همان طور که بیان گردید تامین نیازهای حیاتی مصدوم میتواند جان او را نجات دهد

این نیازهای حیاتی عبارتند از:

- باز بودن راه تنفس
- تنفس به اندازه کافی

- گردش خون مناسب

سه موقعیت اورژانسی که فرد به علت فقدان نیازهای حیاتی در معرض خطر قرار میگیرد عبارتند از:

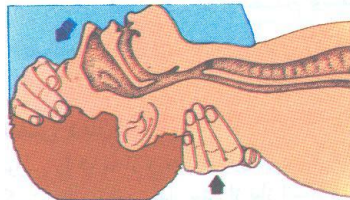
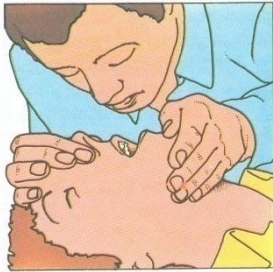
- فقدان تنفس و یا فقدان ضربان قلب

- خونریزی شدید

- حالت بیهوشی که احتمالاً منجر به بسته شدن راه تنفس و در نهایت عدم تنفس می‌شود.

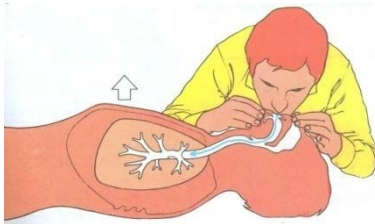
در زیر روش‌هایی جهت حفظ تنفس و جریان خون مصدوم تشریح می‌شود:
در برخورد با یک مصدوم بیهوش، باز کردن راه هوایی و حفظ گردش خون او می‌باشد. پس ابتدا باید راه هوایی تنفس را باز نمایید. برای این کار مقابل سر مصدوم زانو زده و یک دست خود را روی پیشانی وی قرار داده و سر او را به آرامی به عقب ببرید با این کار دهان مصدوم باز خواهد شد.

هر گونه جسم خارجی مانند دندان شکسته شده را از دهان مصدوم خارج کنید. نوک انگشتان خود را زیر چانه ی مصدوم قرار داده و چانه ی او را بالا بیاورید. پس از باز شدن راه هوایی تنفس ببینید آیا قفسه سینه مصدوم حرکت می‌کند؟ آیا صدای نفس او را می‌شنوید؟ گونه خود را نزدیک صورت او ببرید، آیا نفس او را حس می‌کنید؟ بررسی تنفس نباید بیش از ۱۰ ثانیه طول بکشد.

اگر مصدوم نفس می‌کشد سایر مواردی که جان مصدوم را تهدید می‌کند مانند خونریزی شدید در درمان کنید. اگر مصدوم نفس نمی‌کشد دو تنفس مصنوعی موثر بدهید سپس گردش خون مصدوم را بررسی نمایید.

نحوه ی دادن تنفس مصنوعی

۱. یک دست خود را روی پیشانی مصدوم و دست دیگر را زیر چانه یا گردن او قرار دهید تا راه هوایی باز شود.

۲. با دستی که روی پیشانی مصدوم گذاشته‌اید قسمت نرم بینی او را بین انگشت اشاره و شصت خود بگیرید و دهان مصدوم را باز کنید.

۳. اگر محافظ صورت یا ماسک در اختیار دارید، آن را مقابل دهان مصدوم قرار دهید یک نفس عمیق بکشید و دهان خود را روی دهان مصدوم قرار دهید به طوری که دهان او را کاملاً احاطه کند.

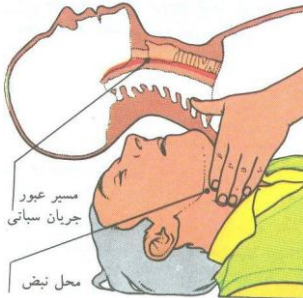
۴. به طور یکنواخت داخل دهان مصدوم فوت کنید تا قفسه سینه او بالا بیاید. این کار معمولاً ۲ ثانیه طول می‌کشد.

۵. در حالی که سر مصدوم را به عقب کشیده‌اید و چانه او را به عقب کشیده‌اید و چانه او را بالا نگه داشته‌اید دهان خود را کنار بکشید. ببینید آیا قفسه سینه او بالا و پایین می‌رود؟ اگر قفسه سینه هنگام فوت کردن به خوبی بالا رفته و پس از کشیدن دهان کاملاً پایین بیاید یعنی تنفس موثر بوده است. دو تنفس موثر بدهید و علائم گردش خون را بررسی نمایید.

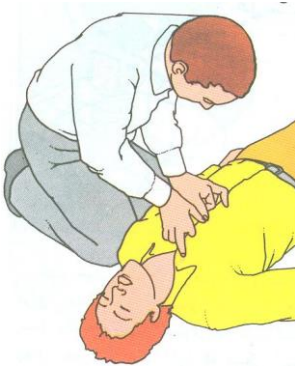
اگر تنفس مصنوعی موثر نبود مجدداً به همان روش ذکر شده نفس مصنوعی بدهید. حداکثر ۵ بار این کار را تکرار کنید اگر باز هم تنفس شما موثر نبود، گردش خون مصدوم را بررسی نمایید.

نحوه‌ی بررسی گردش خون

همچنان که در مقابل سر مصدوم زانو زده اید، تنفس، سرفه و هر گونه حرکت مصدوم را زیر نظر بگیرید. این کار را حداکثر در ۱۰ ثانیه می‌توانید انجام دهید. اگر علائم گردش خون وجود ندارد سریعاً احیای قلبی- ریوی را شروع کنید اگر علائم گردش خون وجود دارد:

۱. به دادن تنفس مصنوعی ادامه دهید و پس از هر ۱۰ بار تنفس مصنوعی (حدوداً یک دقیقه) مجدداً علائم گردش خون را بررسی کنید. اگر مصدوم نفس می‌کشد ولی همچنان بیهوش است او را در وضعیت ریکاوری قرار دهید.

۲. علائم حیاتی مصدوم، سطح هوشیاری، نبض و تنفس را بررسی نمایید. مجدداً او را به پشت بخوابانید و شروع به دادن تنفس مصنوعی کنید.

احیای قلبی- ریوی

قبل از شروع به کمپرس قلب بایستی مطمئن شوید که قلب ضربان ندارد. برای این

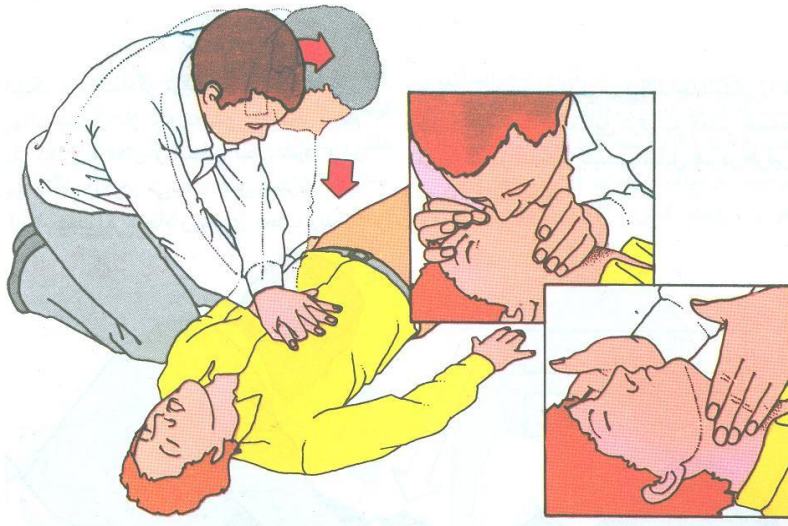

کار باید نبض در ناحیه گردن را بررسی نمود. این ضربان را می‌توان در گودی میان حنجره و ماهیچه‌های مربوط به آن احساس نمود.

۱. کنار مصدوم زانو بزنید. انگشت اشاره و میانه خود را روی پایین ترین دنده مصدوم، در سمت خود، قرار دهید و آنها را در امتداد دنده به جلو ببرد تا به محل تقاطع دنده با جناغ سینه برسید.

۲. پاشنه‌ی دست دیگر خود را روی جناغ قرار دهید و آن را به سمت انگشت اشاره خود بکشید، و به این ترتیب محل مناسب برای دادن ماساژ قلبی را مشخص کرده اید.
۳. سپس پاشنه‌ی دست دیگر خود را روی آن قرار دهید و دو دست را در هم قفل کنید.
۴. با دستان کاملاً کشیده روی مصدوم قرار بگیرید. به طور عمودی فشار بیاورید تا قفسه سینه حدود ۴-۵ سانتی متر فشرده شود، دیگر فشار وارد نکنید ولی دست‌های خود را از روی قفسه سینه کنار نکشید.
۵. ۱۵ بار با سرعت ۱۰۰ ماساژ در دقیقه این کار را انجام دهید. زمان لازم برای فشردن و رها کردن قفسه سینه باید یکسان باشد.
۶. سر را به عقب بکشید، چانه را بالا بیاورید و دو تنفس مصنوعی بدهید.
۷. پس از هر بار ماساژ قلبی ۲ بار تنفس مصنوعی بدهید تا آنجا که می‌توانید به این کار ادامه دهید تا کمک برسد و یا خود مصدوم بتواند نفس بکشد.

کنترل علایم حیاتی

هنگام درمان یک مصدوم لازم است. سطح هوشیاری، نبض، تنفس و همچنین درجه حرارت او را کنترل و ارزیابی کنید. این علایم را باید به طور منظم و مداوم بررسی کنید.

ارزیابی سطح هوشیاری

هرگونه آسیب که مغز را درگیر کند، می‌تواند سطح هوشیاری مصدوم را تغییر دهد و بالقوه خطرناک است.

برای ارزیابی سطح هوشیاری مصدوم به ترتیب زیر عمل کنید:

۱. آیا مصدوم هوشیار است؟
۲. آیا مصدوم به صدا پاسخ می‌دهد؟
۳. آیا مصدوم به درد پاسخ می‌دهد؟
۴. آیا مصدوم به هیچ تحریکی پاسخ نمی‌دهد؟

بررسی نبض

به دنبال هر بار انقباض عضله قلب، خون در رگها جریان می‌یابد و جریان خون در رگها ضربان ایجاد می‌کند. در جاهایی مانند سطح داخلی مچ و گردن که رگها سطحی‌تر است، این ضربان قابل لمس است.

تعداد ضربان طبیعی در بالغین ۶۰ تا ۸۰ ضربه در دقیقه است. در بچه‌ها این میزان بیشتر بوده و با بالا رفتن سن کمتر می‌شود. نبض را می‌توانید در گردن یا در مچ لمس کنید. برای تشخیص نبض مچ دست باید سه انگشت خود را در سمت خارجی (سمت شصت) مچ دست مصدوم قرار داده و نبض را احساس کنید. برای تشخیص نبض گردن دو انگشت خود را در گودی بین نای و عضلات گردن قرار دهید.

کنترل تنفس

هنگام بررسی و وضعیت تنفس مصدوم به سرعت تنفس و وجود هر گونه مشکل یا صدای غیر طبیعی تنفس توجه کنید. تعداد تنفس طبیعی در بزرگسالان ۱۶-۱۲ تنفس در دقیقه و در بچه‌ها ۳۰-۲۰ تنفس در دقیقه است. برای بررسی وضعیت تنفس مصدوم گوش خود را بالای دهان مصدوم قرار داده و به صداهای تنفس و حرکات قفسه سینه او دقت کنید.

مراجع

- آیین نامه راهنمایی و رانندگی تالیف پلیس راهور ناجا
- قانون اخذ جرایم رانندگی مصوبه هیئت محترم وزیران در سال ۱۳۹۰
- مجموعه قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل و ترافیک تالیف محمد بلغاری
- مبانی محیط زیست ترجمه عبدالحسین وهاب زاده
- مجموعه مقالات کنفرانس منطقه ای مدیریت ترافیک تالیف مرکز تحقیقات پلیس راهور ناجا
- تاریخچه پیدایش و تکامل موتورسیکلت، سندیکای تولیدکنندگان مجموعه و قطعات موتورسیکلت و دوچرخه ایران، هدایت الله زرانی، ۱۳۸۶
- بررسی انواع موتورسیکلتها و طبقه بندی آنها، سندیکای تولیدکنندگان مجموعه و قطعات موتورسیکلت و دوچرخه ایران، هدایت الله زرانی، ۱۳۸۷
- مهندسی ترافیک تالیف مهیار عربانی
- مهندسی ترافیک تالیف دکتر جلیل شاهی
- مهندسی راه و تحلیل ترافیک ترجمه دکتر حسین قهرمانی و مهندسی محسن حسینعلیان
- کتابچه راهنمای محصولات شرکتهای خارجی هند و بی.ام.و.
- آموزش کمکهای اولیه ترجمه دکتر مژده جلالی و دکتر مریم حضرتی
- راهنمای کمکهای اولیه ترجمه هوشنگ سلیمی زاد
- Basic rider course, Motorcycle safety handbook, 2007
- Motorcycle rider's handbook, Roads and Maritime services, 2013
- Motorcycle operator manual, Motorcycle safety foundation, 16th edition
- A guid to safe riding, Government of Dubai, Roads and transport authoroty, 3rd edition, 2011

